

Tärä Tikani Käne Pablokwe

Nitre Corintobokrä

1 Corintios

Pablo nämane sribire juta Efesote angwane, niarakwe tärä ne tikani nitre tödekaka Jesubti nünanka juta Corintote ye kräke. Pablo näire juta Corinto ye abko juta bäri ütiäte kākā Grecia ye kanti. Ni mili 650 nämane nüne yete amne nitre ye ngätäite abko ni mili 400 abko ni klabori ni mdakwe. Pablo ara kākwe kukwe kuin Jesubtä diribare käne juto Corinto yete abko tä tikani Hechos 18.1-21 yebtä.

Pablokwe tärä ne tikani, ñobtä ñan angwane ni iti kädian nämane Cloé abko mrākā nükani basare Pabloye juta Efesote angwane, nitre tödekaka Jesubti nämane ja kwete krübäte Corinto yete amne ni kwati nämane kukwe nuene diän diän abko niebare kwe Pabloye. Erere arato, nitre tödekaka Jesubti Corinto yete kākwe tärä juani Pabloye angwane, kukwe ngwianintari kwetre ie, ye abko Pablo tö namani kukwe ye kain ngäbti, aisete tärä ne tikani kwe nitre tödekaka Jesubti nünanka Corinto töi diänkäre amne die mikakäre.

Kukwe kwati abko, juta Corinto yete ni kwati nämane ngöbö ngwarbe mike ütiäte jae. Nitre tödekaka Jesubti ngämi tödeke Jesubti, känenkri niaratre nämane ngöbö ngwarbe keta kabre mike ütiäte jae, kä nämane jändrän kämikani ngöbö ngwarbeye abko ngrie kwete ni mda mdabe, ngöbö ngwarbe ye mikakäre ütiäte jae. Kukwe yebtä Pablota blite tärä nebtä.

Erere arato, ju blitakrä ngöbö ngwarbebe, ye kanti meri bti kä ngwarbe nämane abko ben nitre brare nämane neme. Ni brare brare kākwe tödekani Jesubti angwane, dre dre nuendre kwetre ñan nämane gare ie, aisete ni gure gure kākwe nünandre ño amne ni gure ñakare kākwe nünandre ño, yebtä Pablota blite tärä nebtä arato.

Mdakäre abko, ni ruäre nükani gätäre nitre tödekaka Jesubtibe juta Corintote, kä nämane kukwe dirire blo Ngöböbtä abkobtä Pablokwe kukwe tikani arato.

Pablota köbö kuin juen

1 1-2 Ti Pablo kätä köbö kuin juen munye ti mrākā Soste-nebe. Ngöbö tö namani ti mikai

sribire Kristo Jesu kukwei ngwianka, erere ti kārābare kwe. Ngöböta mun gätäkā Jesukristo käfti juta Corintote ye bkāne amne mun ye ie tita tärä ne tike.

Kristo Jesu köböire Ngöbökwe mun kārābare jakrā nūnakāre deme. Ni kā jōkrābti kāta tōdeke ni Dānkien Jesukristobti, kāta ja di kārere ie, ye ben gwaire Ngöbökwe mun kārābare jakrā. Jesukristo abko ni Dānkien nikwe amne niaratre Dānkien arato.

3 Ngöbö ni Rūn nikwe amne ni Dānkien Jesukristo kākwe ja moto mika kuin munkrā amne mun mika nūne jāme kwetre, ie ti tō.

Pablota kuin niere Ngöböye krāke

4 Ja mrākātre, käre tita kuin niere Ngöböye munkrā, űobtä űān angwane Ngöbökwe ja moto mikani kuin munkrā Kristo Jesu köböire. **5** Ngöbökwe mun mikani ja di bkāne bātākā ngwarbe krörō ja moto kuinbti: ja di biani kwe munye angwane, űtiā kārābare űakare kwe munye, kākwe mun mikani dite blitakāre bātākā ngwarbe niara kukweibtä amne mun mikani tōbtā kukwe bātākā ngwarbebtā kwe. **6** Ngöbökwe ja di biani kri kore munye, űobtä űān angwane kukwe kuin Kristobtä diribare tikwe, ye rabadre era mun krāke, ie Ngöbö tō namanī, aiseite ja di biani kri kore kwe munye. **7** Ngöbökwe ja di biani kore munye, aiseite munta ni Dānkien Jesukristo köböi ngibiare ngābti angwane, munta Ngöbö die mdei nike űakare mda. **8** Jesukristo jatadita, ye nāire mun űān rabadre ngite nia-ra ngwārekri, abkokāre Ngöbö-kwe mun mikadi nūnenkā dite

jabtā niara ngibiare ngābti.

9 Ngöböta kukwe niere, erere tā mike tāte metre jōkrā. Ngöbö ye mden kākwe mun kārābare nūne kuin ketetibe ja Odei Jesukristo ni Dānkienbe.

űān rüdre jabe kwārikwāri

10 Ti mrākātre, ni Dānkien Jesukristo kābti ti tō kukwe ne ribei kisere munye abko nere: Kukwe jōkrā rükabti ruāre mun jōkrāye, munkwe űān ja diandre-kā jenena amne munkwe nūnandre jāme jabe kwārikwāri abkokāre. Erere arato, munkwe tōbikadre ja kwrere jōkrā amne ja rabadre ruen ja kwrere jōkrā munye, kākwe ja tōi mikadre ja nāre jōkrā, abkokāre kukwe jōkrā rükabti ruāre mun jōkrāye. **11** Ti mrākātre tikwe, munta ja rüere kwārikwāri abko Cloé mrākā rükaba kukwe ngwena tie, ye mdenbtā tita kukwe ne niere munye. **12** Munta ja rüere krörō tita niere: mun ruāre kāta niere: iA! Tita nekete Pablokri. Mun ruāre abko kāta niere: Tita neke-te Apolokri, amne mun ruāre abko tā niere: Tita nekete Pedrokri, amne mun ruāre abko kāta niere: Tita neke Kristokri. Abtä munta ja rüere, nieba kwetre tie.

13 Yeبتā abko ti tō kukwe ngwiaintari munye. Munta ja denkā jene jene ni mdakri, űye kwrere Kristota ya? iűakare! űTi Pablo ne metani krusobtä mun krāke ya? iűakare! űMun ngökani űōte ti Pablo ne kābti ya? iűakare jire! Ne aiseite ti űakare űtiāte abkokri munta ja denkā jene jene.

14 Tikwe Crispo amne Gayo aibe ngökaba ñöte, nebti mun mda mda tikwe ngökaba ñakare ñöte. Yebtä tita kuin niere Ngöböye, **15** ñobtä ñan angwane ye kwrere mun ngökani ñöte ti käbti mun ñan rabadre niere jire chi bikakäre kri. **16** iAn! Tikwe Estéfanas mräkä aibe ngökaba ñöte arato, yebti tikwe ni mda mda ngökaba ñakare ñöte ruen tie. **17** Tikwe ni mda mda ngökaba ñakare ñöte, ñobtä ñan angwane Kristokwe ñan ti juani ni mda mda ngökakäre ñöte, akwa bäri ti juani kukwe kuin jabtä niere kwe. Erere arato, ñan ti juani kwe kukwe kuin Jesu-btä niere nuäre nuäre bikakäre töbtä, ñobtä ñan angwane tikwe blitadre kore angwane, Kristo krütani krusobtä nikrä dirita tikwe abko kukwe di kri ni dian-tarikrä abko tikwe bä mikadre ütiäte ñakare mun okwäte aiseite, ye ngäniene tikwe ñan blitaba kore.

Kukwe töbtä Ngöbökwé ñakare ja kwrere kukwe töbtä ni kä nebtäkwe

18 Nire nire tä nüne Ngöbö rüere, abtä tä nianinte abko krä-ke Jesu krütani krusobtä diantari-käre, ye abko tä nebe tuen kukwe ngwarbe kwrere ietre; akwa nire nire rabai dianintari abko kräke Jesu krütani krusobtä ni diantarikäre, ye abko kräke kukwe kuin, ñobtä ñan angwane kukwe ye abko Ngöbö di kri ni diantarikrä abko garera nie. **19** Ngöbö Kukwei arato käta nie-re ja kwrere abko krörö:

Nitre töbtä abko tikwe töi juandi ngwarbe jökrä, amne nitre töi ngitiekä krikri ñan rabadi töi ngitiekä mda, aiseite ni töbtä kri riadikä jökrä,

Isaías 29.14

abko Ngöbö Kukwei tä niere nitre bikaka töbtä yebtä.

20 Kore ye ngwane, ¿ni töbtä era metre tarä ya? amne, ¿Kukwe Biani Ngöbökwé Moisé-ye dirikatre era metre tarä ya? amne, ¿ni töbtä era metre ja kwetaka kukwe kä nebtä btä abko tarä ya? iÑakare jire! Kukwe dirita ni yekwe bä töbtä, akwa era metre kukwe ye abko kukwe ngwarbe abko Ngöbökwé mikani gare, **21** ñobtä ñan angwane ni bikaka töbtä töbtä, ie Ngöbö ñan nükanani gare raba-käre dianintari ja töi jenbti. Ye abko, Ngöbö bäri töbtä era metre tö namani dre dre nuein abko erere kukwe mikanintbe kwe. Akwa kukwe kuin Jesubtä diriba-re nunkwe abko tä nebe tuen kukwe töbtä ñakare kwrere ni bikaka töbtä töbtäye, akwa kukwe yebti nire nire tä tödeke Jesubti abko tä nebe dianintari. **22** Nitre israelita töta nebe sribi kri ñan tuabare tuai Ngöbö die-bti amne nitre ñakare israelitare abko tä näin kukwe töbtä töbtä jiebtä. **23** Akwa Kristo müre keta-ni krusobtä ni diantarikäre, ye abko nunta näin mike gare ni jökräye. Akwa ye tä nebe mate tare nitre israelitabtä amne nitre ñakare israelitare abko ie tä nebe tuen kukwe ngwarbe kwrere.

24 Akwa Kristo müre ketani krusobtä ye köböire Ngöböta ja di kri amne ja töi töbtä kri ye mike tuare, ye abko tä gare metre nitre israelita amne nitre ñakare israelitare kārābare Ngöbökwé rabakāre dianintari yeye.

25 Kukwe kuin Ngöbökwé Jesubtä tä nebe tuen kukwe töbtä ñakare kwrere ni bikaka töbtäye, akwa kukwe kuin Jesubtä ye abko bāri töbtä kukwe jökrā ūkaninte kā nebtä bti ta. Erere arato, kukwe kuin Ngöbökwé Jesubtä tä nebe tuen ngwarbe, di ñakare nitre bikaka töbtäye, akwa kukwe ye abko bāri dite ni jökrā dite dite kā nebtä bti ta.

26 Ti mrākātre, Ngöbökwé mun kārābare jakrā angwane, mun nāmane ño, yebtä töbikadre munkwe, ñobtä ñan angwane ni töbtä kā nebtä, ye kwrere mun kwati ñakare töbtä kri. Erere arato, mun kwati ñakare di krikri gobran kwrere. Erere arato, mun kwati ñan dārebare ni ūtiāte krikri mrākākri. 27 Akwa Ngöbökwé ni töi ñakare mun kwrere dianinkä jakrā ni töbtä bā mikakāre ngwarbe. Erere arato, ni di ñakare kā nebtä mun kwrere abko Ngöbökwé dianinkä jakrā, ni dite krikri bā mikakāre ngwarbe. 28 Erere arato, ni tuen ngwarbe, ūtiāte ñakare jire mun kwrere abko Ngöbökwé dianinkä jakrā, ni ūtiāte ūtiāte kā nebtä mikakāre ngwarbe. 29 Ne kwrere ni ñakare jire iti, abko ie ja rabadre ruen ūtiāte abtä Ngöbökwé mikadre metre ja ngwārekri, abkokāre Ngöbökwé ni mun

kwrere dianinkä jakrā. 30 Akwa Ngöbö ara jire kākwe mun mikani ketetibe Kristo Jesube amne Ngöbö ara kākwe Kristo mikani kukwe töbtäre nikrā abko krörö: Kristo köböire ni ñakare ngite mda ja ngwārekri Ngöböta niere nibtä amne Ngöböta ni kaen ngābti amne nita tuen deme niara ngwārekri amne tä ni tikete kukwe kämenbtä arato. 31 Ne aiseite, Ngöbö Kukwei kätä niere, kwrere nikwe töbikadre abko krörö:

Nire nire tö ja kākitaikā au kākwe ni Dänkien Ngöbö kākitaika jirekābe,

Jeremias 9.24

ye abko tä tikani kore Ngöbö Kukweibtä.

2 1 Ti mrākātre, Ngöbö kukwei kuin Jesukristobtä, yebtä ti janama blite munbe angwane, ñan tikwe blitaba kukwe töbtä töbtäbti amne ñan tikwe blitaba kukwe nuāre nuārebti ni töbtä kwrere ja mikakāre ūtiāte mun okwāte, 2 ñobtä ñan angwane ti nāma mun ngātāite yete angwane, Jesukristo müre ketani krusobtä ni diantarikāre, ye aibebtä tikwe ja töi mikani blitakāre munbe. 3 Akwa ti nāma mun ngwārekri yete angwane, ti di rababa ñakare amne, kā jürā rababa kri tibtä amne ti rababa grūkekā jökrā ngrabare.

4-5 Akwa munkwe tödekadre Jesubti Ngöbö Ūai di kri köböire amne ñan munkwe tödekadre kukwe töbtä töbtä nuāre nuāre ni töbtākwe yebti, abkokāre kukwe kuin Jesubtä, yebtä tikwe

blitaba munbe. Angwane ñan kukwe töbtä töbtä nuäre nuäre, bti tikwe blitaba munbe mun töi kwitakäre Ngöbö kukwäre, akwa Ngöbö Üai di kri ara jire bti ti-kwe kukwe kuin Jesubtä mikaba gare metre mun okwäte.

Kukwe töbtä Ngöbökwé tá nūke gare Ngöbö Üai köböire

6 Akwa ni tödekaka Jesubti ünän ünän Ngöbö Kukweibtä ne ben nita kukwe töbtä era metre mike gare, akwa kukwe ye abko ñan kukwe töbtä kä nebtä kwere. Erere arato, ñan kukwe mikani ütiäte ni ütiäte ütiäte kä nebtäkwe, btä tita blite. Ni ye abko kitera niken ta. **7** Akwa kukwe kuin töbtä Jesukristobtä mikani gare nunkwe abko nämä-ne ükani kaibe tiebe Ngöbökwé, akwa mtare mikanina gare kwe nie. Ngöbö ngämi kä ne dätere, känenkri niarakwe kukwe ye mikanintbe ni tödekaka Jesubti mikakäre ütiäte kri jabe gwaire. **8** Kukwe ne mden abko nitre gobranka kä ne ngwane, ie ñan nükani gare, ñobtä ñan angwane rükadre gare ietre, ye ngwane ni Dänkien bä nuäre kri ñan müre ketadre kwetre krusobtä. **9** Yebtä Ngöbö Kukwei käta niere krörö:

Jändrän ñan tuabare ni
mdakwe amne, ñan
kukwe nuabare ni
mdakwe amne, ñan
töbikabare btä ni
mdakwe,

ye abko Ngöböta ükete ni
niara tarekä tarekä
kräke,

Isaías 64.4

abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

10 Ni Ngöbö tarekä tarekä, ie Ngöbökwé jändrän ye mikani gare ja Üai köböire, ñobtä ñan angwane kukwe kaibe tiebe Ngöbökwé abko tä gare jökrä Ngöbö Üaiye, aiseite Ngöbö Üai käkwe jändrän Ngöbökwé mikani gare nie. **11** Ye abko, nita töbike ño kaibe, ye gare kaibe nie, akwa ni mdaye gare ñakare. Ye kwrere arato, Ngöbö töi ño, ye gare kaibe Ngöbö Üai aibe ie, aiseite Ngöbö Üaikwe kukwe tiebe Ngöbökwé mikani gare nie. **12** Akwa Ngöbökwé ja Üai biani nie angwane, ñan biani kwe kukwe kä nebtä mikakäre gare nie, akwa ja moto kuinbti Ngöbökwé jändrän kuin biani nie, ye abko rükadre gare nie, abkokäre Ngöbökwé ja Üai biani nie. **13** Amne jändrän kuin biani nie Ngöbökwé, yebtä nunta blite. Ne ñan kukwe ükaninte ni töbtäkwe, btä nunkwe ja töitikani au, bti nunta blite jändrän Ngöbökwébtä, akwa Ngöbö Üai tä dre niere, ye erere nunta mike gare Ngöbö Üai köböire. **14** Ye abko, nire nire btä Ngöbö Üai ñan tä nüne abko ñan tä kukwe diribare Ngöbö Üaikwe kaen ngäbti, ñobtä ñan angwane kukwe töbtä ñakare kwrere tuen ietre. Erere arato, kukwe diribare Ngöbö Üaikwe ñan tä nūke gare ietre, ñobtä ñan angwane kukwe ye abko tä nūke gare Ngöbö Üai aibe köböire nie. **15** Akwa ni btä Ngöbö Üaita abko ie jändrän kabre Ngöböbtä tä nūke gare, aiseite ni ye abko di tarä töi ngitiekä jändrän

kabrebtä akwa, nire nire abko
btä Ngöbö Üaita ñakare abko di
ñakare kukwe niere jire ni jen
Ngöbökwere rüere, 16 ñobtä ñan
angwane

Ni Dänkien Ngöbö tõi ño
gare ñakare nie, aiseite ni
di ñakare niara
töitakrä, *Isaías 40.13*

abko Ngöbö Kukwei käta niere.

Akwa Ngöbö Üaita nüne ni
nitre tödekaka Jesubti btä, aiseite
Kristo tõi ño abko tä nuke gare
nie.

Pablota mäträre nitre Corintobtä

3 1 Ti mräkätre, tikwe blitaba
munbe angwane, ni ünän
ünän Ngöbö Kukweibtä tä kä
bien Ngöbö Üaiye ja jie ngwian-
ka, ben blitadre ño, ye kwrere
tikwe blitaba ñakare munbe.
Akwa ni tä kä bien ñakare Ngöbö
Üaiye ja jie ngwianka metre, ben
blita ño, kwrere jire tikwe blita-
ba Kristobtä munbe. Erere arato,
ngäbäkre kiakia ben blita ño,
kwrere jire tikwe blitaba Kristo-
btä munbe. 2 Ngäbäkre kiakia tä
kian aibe duen amne ñan raba
mrö ribi ribi kwete, ye kwrere
jire kukwe taretare Kristobtä,
yebtä ñan tikwe blitaba munbe
amne kukwe nuäre nuäre, btä
tikwe blitaba munbe, ñobtä ñan
angwane kukwe taretare ni ünän
ünän Ngöbö Kukweibtä Kräke,
btä tikwe blitadre munbe abko
ñan rükadre gare munye rababa
tuen tie. Ye kwrere mtare kukwe
taretare, btä ti ñan raba blite
munbe, 3 ñobtä ñan angwane

munta kä bien ñakare Ngöbö
Üaiye ja jie ngwiankrä abko ere-
re mun tä nüne mtare. Ye mden
kisete, mun tä mokrere amne
mun tä ja rüere jabe kwärikwäri,
ye abko ðmunta kä bien ñakare
Ngöbö Üaiye ja jie ngwiankrä ya
ño yere? Ni mda mda, ie Ngöbö
gare ñakare tä töbike, kwrere
jire mun tä töbike. 4 Ne aiseite
mun tä niere krörö: Tita nekete
Pablokri, nieta ni ruärekwere. Ni
mda abko käta niere: Tita nekete
Apolokri, abko kore mun tä ja
kwete kore kwärikwäri ne ngwa-
ne, ni mda mda, ie Ngöbö gare
ñakare tä töbike, kwrere jire
mun tä töbike.

5 ðAkwa yebti abko Apolos
abko ütiäte ya? ðAmne ti Pablo
abko ütiäte ya? iÑakare! ñobtä
ñan angwane nun abko sribikä
jirekäbe Ngöbökwere. Nun ne
mden käkwe kukwe diribare
munye, köböire munkwe tödeka-
ni Jesubti amne, nun Dänkien-
kwe sribi ño ño mikani nun itire
itire kisete, ye aibe nunta nuene
krörö: 6 Mun abko tire Ngöbö-
kwe kwrere. Tikwe Ngöbö
Kukwei nieba munye, ye abko
nura nökata kwrere namani
munbtä amne, Apolos abko ño
metakaka nurabti kwrere nükani
kukwe dirire munye. Akwa Ngö-
bö ara jire abko käkwe ja kukwei
mikani niren munbtä. 7 Ne aiseite
ni nura nökata amne ni ño meta-
kaka nurabti abko sribikä ja
kwrere. Akwa Ngöbö abko käta
nura mike niren, aiseite Ngöbö
aibe ütiäte. 8 Ni nura nökata
amne ni ño metakaka nurabti

abko sribi ketetibe kwetre, akwa ni itire itire kâta sribire ño, ye erere Ngöbökwe ütiä biandi jene jene nie. **9** Ne aisete, nun abko sribikä jen Ngöbökwe amne nuntâ sribire munbe, akwa mun abko tire Ngöbökwe, aisete mun-kwe ñan nun mika ütiäte amne mun ñan reketa nunkri.

Erere arato, mun abko ju Ngöbökwe amne, **10** ti abko ni töbtä ju mikabtä kwrere. Ja moto kuinbti Ngöbökwe ja di biani tie. Di yebti ürä kâ te ruäre, ye tikwe mikani kâne ju mikakrä, erere tikwe ju kömikani kore. Ju kömikani tikwe, ürä yebti ni mda mda tä ju mike janknu mda. Akwa ni itire itire kâta ju mike ño, ye kâkwe sribidre era metre, **11** ñobtä ñan angwane ürä krati nökanina tikwe kâ te ruäre ju mikakrä ye abko Jesukristo ara. Yebti ni ñan raba ürä mda nökö jire. **12** Ürä mikanina jukrä, yebti ni rabadre oro, plata, amne jä ütiäte ütiäte mike jure, ye abko nita kukwe dirire metre Jesukristobtä kwrere. Erere arato, kri kukwän, mikä amne trärä ni raba mike jure arato, ürä nökanina yebti, ye abko kukwe bä töbtä aibe dirita ni mda mda-kwe mun ngätäite ye kwrere. **13** Akwa Ngöbökwe kukwe ükadite ni jökrä kräke kâ mrä, ye näire abko nikwe sribibare ño abko gadi era metre jökrä, ñobtä ñan angwane Ngöbö jatadi ñukwä kwrere angwane, ni itire itire kâkwe sribibare kuin ya, ñakare ya abko rabadi gare Ngöbö diebti, **14** aisete ni itire itire

kâkwe jändrän mikani jure ñan rukwadre ne ngwane, Ngöbökwe ütiä biandi ie. **15** Akwa kukwe diribare blo, kâkwe jändrän blo blo mikani jure ye rukwadre ne ngwane, sribi kwe rikadi ngwarbe kân. Angwane ni iti kâta ngitie ñukwä ngäniene, kâta kwäräbere, ye kwrere kwäräbedi kwe amne rabadi dianintari, akwa sribi kwe abko rukwadi kân.

16 Akwa mun abko ju Ngöbökwe amne Ngöbö Üaita nüne munbtä, ye gare ñakare munye ya ño amarebti ye! **17** Ne aise-te nirekwe mun mikadre ja denkä jene jene abko erere ju Ngöböbe ye juandre ngwarbe kwe Ngöbökan, ni ye abko Ngöbökwe juandi ngwarbe arato, ñobtä ñan angwane ju Ngöbökwe abko deme amne ütiäte kräke amne mun abko ju Ngöbökwe ye ara.

18 Munkwe ñan ja ngöka krörö au: Mun mden mden, ie ja ruen töbtä kukwe kâ nebtäbti kâkwe ja töi kwita amne mun-kwe ja mikata ni töbtä ñakare kwrere angwane, mun rabadi töbtä era metre Ngöbö ngwäre-kri. **19** Munkwe nuendre kore, ñobtä ñan angwane kukwe tuen töbtä nitre kâ nebtäye, ye tuen töbtä kri munye, akwa kukwe ye abko töbtä ñakare Ngöbökrä. Ye aisete Ngöbö Kukwei btä nieta krörö: Nitre tä bike töbtä kâta kukwe ükete bätäkä ngwarbe, kukwe ye arabe Ngöböta kiteta niaratre dokwäbtä mikakäre ngite. **20** Erere arato nieta: Kukwe tuen bäri töbtä ni kâ nebtäye,

abkobtä ni töbtä töbtä tä töbike, ye abko kukwe ngwarbe, ütiäte ñakare gare kuin ni Dänkienye, nieta Ngöbö Kukweibtä. **21** Ye mden kisete, munta nire nire mike ütiäte jae, yebtä munkwe ñan bikadre kri, ñobtä ñan angwane mun tärä jändrän jökrä bkäne amne jändrän jökrä abko munkrä abko krörö: **22** Ti Pablo amne Apolos amne Pedro, nun abko Ngöbökwé biani munye sribikäre mun die mikakrä, aiseite nun abko munkwe. Erere arato, kä temen, te munta nüne abko mun die mikakrä amne, munta nüne angwane jändrän jökrä ye abko munkwe amne, mun krüta-dre angwane, mun tädi jändrän jökrä bkäne janknu. Mdakäre abko, dre dre tä nakenkä mtare amne dre dre rakadrekä köbö mdabti ye abko mun die mikakrä arato. **23** Ye kwrere jändrän jökrä abko munkwe amne mun abko Kristokwe amne Kristo abko Ngöbökwé.

Nitre Jesu kukwei ngwianka

4 **1** Ye abko, nun Jesu kukwei ngwianka abko sribikä jire-käbe Kristokrä amne, kukwe nämáne kaibe tiebe Ngöbökwé Kristobtä, ye abko Ngöbökwé mikani nun kisete dirikäre ni mda mdaye, aiseite nun abko sribi ye nuenkä munkwe nütü kore nunbtä. **2** Akwa jändrän mikata ni kisete sribikäre kore angwane, ni yebti bkänkätä tödeke abko bä mikadre kwe jabtä. **3** Akwa munkwe töbikadre ño tibtä amne sribi tikwebtä amne, ni mdakwe

töbikadre ño tibtä, ye abko ñakare bäri ütiäte tikrä. Erere arato, ti ara käta töbike ño jabtä au, ye ütiäte ñakare tikrä arato. **4** Ti ne abko, ie ja ruen ngite ñakare, akwa ñan ti töi metre jökrä tita niere, akwa ti Dänkien aibe käkwe ti ngite ya ño niedre tibtä abko tita niere. **5** Ne aiseite munkwe ñan töbika jire ni mda rüere kitakäre ngise kä ne ngwane, akwa kukwe rükaninte tiebe nikwe amne ni töi ño ño, ye ni Dänkien jatadita angwane mikadi gare jökrä kwe, aiseite ye ngibia munkwe angwane, kä mrä ni itire itire käkwe dre dre nuenbare abkobtä Ngöbökwé kukwe ükadite kräke, ye abko ngibia munkwe.

6 Ti mräkätre, tita kukwe ne tike kore Apolobtä amne jabtä mun die mikakäre, munkwe ja töitikadre nunbtä angwane, kukwe krörö nieta ni kwatikwe rükadre gare metre munye: Kukwe tä tikani Ngöbö Kukweibtä, ye aibe mikadre täte munkwe. Munkwe kukwe ye mikadre täte ne ngwane, ja ñan rabadre ruen bäri kri ni mda-btä, käkwe ni iti mikadre ütiäte amne ni mda abko mikadre ngwarbe. **7** Munkwe ñan bikadre kri ni mda mdabtä, ñobtä ñan angwane ñnerekwe mun mikani bäri ütiäte ni mda mda-krä? Mun abko ja kwrere ni mda mdabe. ¿Amne jändränä munkwe, ye mden abko Ngöbökwé biani ñakare munye? Jändrän jökrä munkwe abko Ngöbökwé biani munye, iye ño

abko nükani ja di jenbti munye, munta nütüre!

8 Jändrän ie mun töta nebe, erere nena jökrä munkwe amne mun nena jändrän Ngöbökwé bkäne kabre amne mun nena jreire kaibe Ngöböbe munta nütüre jabtä, aisete nun Jesu kukwei ngwiankatre abko ngwarbe, ütiäte ñakare ruen munye. iMun rabadre jreire bkänä näre, ye rabadre bäri kuin nunkrä, ñobtä ñan angwane nun rabadre jreire munbe siba! Akwa ñakare kore. 9 Akwa bäsi ni ngite ütiäte ñakare mikani kämikadre, ye jäta niken ngite mikata mrä köre, kwrere jire Ngöbökwé nun Jesu kukwei ngwianka mikani abko ruen tie. Amne bäsi ni mikani kämikakäre, kwrere jire nunta angeletre okwäbti amne ni jökrä okwäbti, tuen kore tie.

10 Mdakäre abko, sribibtä Kristokrä nunta nebe tuen töi ñakare ni mda mdaye, akwa munta ketetibe Kristobe, aisete jata nebe tuen töbtä munye. iNun abko di ñakare, akwa mun abko dite dite tä nebe ruen munye! iMun mikata ütiäte akwa, nun abko mikata ütiäte ñakare! 11 Mekera abti kä nüke mtare, nunta mrö nike. Nun Jesu kukwei ngwianka tä tomna nike amne dän ngututüre chekacheka nunkwe. Nun mikata ene ja kise-te ni mdakwe amne ju ñakare jen nunkwe. 12 Erere arato, nunta neme dräre sribire ja kise jenbti mrökrä jae. Ni mda mda tä ñäke taretare nunye, akwa nunta ja di kärere kräke Ngöböye.

Sribibtä Jesukrä nun rüe tä näin kisere nun jiebti, akwa nunta neme kwekbe jirekäbe. 13 Ni mda mda käta kukwe känene ngwarbe nun rüere akwa, nunta kukwe kaen ngäbti ja moto kuinbti. Erere arato, jändrän käme kitakata, kwrere jire nunta nebe tuen ni mda mdaye abti kä nüke mtare.

14 Tita tarä tike kore munye, ye abko ñan mun rabadre ja gaire abkokäre tita tike, akwa mun tare kri tikwe, aisete ngäbäkre nikwe btä mäträta, ye kwrere tita mäträre munbtä, 15 ñobtä ñan angwane nane mun tödeka-ka Jesubti, kräke ni rabadre mili krä jäta dirikäre Kristobtä munye, akwa ni mun rün kwrere abko ñakare mda. Ti ara käkwe kukwe kuin Jesubtä mikani gare käne munye, ye köböire mun nikani nüne ketetibe Kristo Jesube angwane, ti ne aibe mun rün kwrere. 16 Ye aisete tita nüne ño, ye kwrere munkwe nuna abko tita ribere kisere munye. 17 Ne aisete, ti ngobo tare tikwe ni Dänkien käbti Timoteo tä näin metre ni Dänkienbe abko tikwe juanba nebe mun kanti yete. Tita nüne ño Kristo Jesu ngwärekre, ye kwrere tita nünamna ni mda mdaye kä ketareketare temen nitre gätäkä Jesu käbtiye, ye abko Timoteokwe mikadita töre munye, abkokäre tikwe juanba.

18 Akwa mun ngätäite yete abko, ti ñan rikadreta jire ni ruäre tätre nütüre, aisete tä jäme amne tä bike krikri. 19 Akwa ti rikadreta basare munye yete, ie

ti Dänkien tö ne ngwane, bā jōtrōra ti nāin nebe mun kanti yete. Ye ngwane, nire nire ie ja ruen bāri ūtiāte krikri abko kätä nāke, akwa Ngöbö di tārā kri ni yebtä ya tikwe tuadi, **20** nōbtā nān angwane ni bti Ngöböta gobrane ye ngätäite kukwe nuāre nuāre jirekābe abko nākare ūtiāte akwa, Ngöbö di krita nibtä ye abko ūtiāte. **21** Ye abko, ūti rikadre nō nebe mun kanti, ie mun tö? ūTi rikadre romone mātākāre munbtā, ie mun tö ya? o ūti moto jāme, bti ti rikadre nebe, ie mun tö ya?

Ni iti nāmane meyekrā mike jabe abko juandretari

5 **1** Ti mrākātre, mun ngätäite yete nita iti abko meyekrā rünbe tā mike jabe abko tikwe gaba. Nitre tödekaka nākare Jesubti kätä kukwe kāme diān diān ye kwrere nuene nākare jire abko erere nuenta mun ngätäite yete. **2** Yebtä mun moto rabadrera ulire amne ni kukwe kāme nuenkā meyekrābe kore tā mun ngätäite, ye juandretarira ja ngätäite munkwe, akwa mun abko tā bike krikri jirekābe, nōbtā nān angwane munta nekete bāri ja ken Ngöbökre, aiseite kukwe kāme kore abko nān tā mun mike ngite Ngöböye abko munta nütüre jabtā. **3** Tita nākare ketetibe munbe yete akwa, ti tōi abko tā ketetibe munbe, aiseite tita ketetibe munbe kwrere kākwe kukwe ūkatebara ni kukwe nuenkā kāme kore btā. **4** Ne

aiseite munkwe gätādi Jesu kābti angwane, ti tōi ketetibe munbe, erere arato ni Dänkien Jesu die tādī munbe angwane, **5** ni kukwe nuenkā kāme meyekrābe ye munkwe mika gare Satanaye, niarakwe ja tare nikadre kri, akwa mrā Jesu jatadita angwane, niara ūai rabadre dianintari abkokāre munkwe mika gare kore Satanaye.

6 Tita niere kore, nōbtā nān angwane munta bike krikri btā, akwa ye abko kāme. Lebadura abko kätä kukwe kāme bā mike, aiseite lebadura mikata chi arinante abko tā niken jōkrā arinante ta. **7** Ni kukwe nuenkā kāme ye abko lebadura kwrere, kākwe mun tōi mikadre kāme jōkrā. Ye ngāniene munkwe ni ye juantari mento angwane, arina btin mikata sribedre banre, te lebadura nākare, ye kwrere mun rabadi deme. Akwa era metre mun nena arina btin kwrere, nōbtā nān angwane kordero Pascuakrā kāmikata ni ngite diankakāre, ye kwrere Kristo krütanina ni ngite diankakāre nibtä, aiseite niara abko Kordero nikwe. **8** Pascua nāire abko ju kwatirekwatire, kanti arina te lebadura tā gwi, ye abko kitakata jire jōkrā ju bāre, ye kwrere kukwe kāme diān diān ye nikwe nān tuadremetre ja ngätäite, nōbtā nān angwane Kristo krütanina nikrā, akwa nikwe nūnandre era metre amne nān nikwe ni mda ngōkadre angwane, ni rabadi arina btin kwrere.

9 Mdakäre abko, tikwe tärä mdara jire tikaba munye, btä tikwe nieba krörö munye: Ni merire brare bti kä ngwarbe, ye tä ja mike gure bati bati abko ben munkwe ñan ja getadre jire, tikwe nieba. 10 Akwa ye abko, ñan ni tödekaka ñakare Jesubti abkobtä tikwe tärä tikaba kore munye amne, ñan ni jändrän jenena ribekä jae amne ñan nitre ni ngökö amne ñan nitre jändrän ngwarbe mikaka ngöböre jae abkobtä tikwe tärä tikaba kore munye. Ñan tikwe tärä tikaba ni korekorebtä, ñobtä ñan angwane ni korekore tödekaka ñakare Jesubti, ben munkwe ñan ja getadre ne ngwane, munkwe ñan nünandre kä nebtä mda niaratre ngätäite. 11 Akwa nitre tödekaka Jesubti tä niere, akwa tä kukwe nuene kämekäme, käta ja mike gure bati bati, tä jändrän jenena ribere jirekäbe jakrä, tä jändrän ngwarbe mike ngöböre jae, tätre kukwe känene ngwarbe ni mda mda rüere amne, tä dröbare amne tä gore, ni ye kwrere abko ben munkwe ñan ja getadre amne nin munkwe mrödre jire ketetibe ben abko tikwe nieba munye. 12-13 Ni ñakare tödekaka Jesubti abko kräke ñan tita kukwe ükatekä. Ngöbö-kwe kukwe ükadite bentre. Akwa nitre tödekaka Jesubti tä mun ngätäite, kräke mun nena kukwe ükete, aiseite ni kukwe käme nuenkä meyekräbe, ye munkwe dianka mento ja ngätäite yete.

Nitre tödekaka Jesubti ñan rikadre ja ngwena kritoboye

6 1 Kukwe mda btä ti tö nibi blitai munbe arato. Kukwe-ta neme ja rüere kwärikwäri munkwe angwane, kritobo tödekaka ñakare Jesubti, kánti munta niken ja ngwena, iye ñobtä mun ñan tä niken kukwe ngwena jirekäbe nitre tödekaka Jesubtiye ükatekäre jakrä ja ngätäite amarebti se! 2 Kä mrä angwane, nitre tödekaka Jesubti käkwe kukwe ükadite nitre ñakare tödekaka Jesubti yekrä, iye gare ñakare munye ya! 3 Munkwe kukwe ükadite kore ni mda mda-krä amarebti kukwe kiakia tä nakenkä kä ne ngwane abko ja ñan nuke töre munye ükete jakrä ye? 3 Mdakäre abko, nikwe kukwe ükadite angeletre-krä arato. iYe aiseite ni di tärä täte kukwe kiakia kä nebtä ükatekäre jakrä! 4 Ye aiseite, jändrän munkwe btä munta rüere jabe kwärikwäri angwane, nitre tödekaka ñakare Jesubti abko ie munta niken kukwe mike ükadrete jakrä, ye kwrere munkwe ñan nuendre jire chi. 5 Mun rabadre ja gaire kri, abkokäre tita kukwe ne niere munye. 6 Ni töbtä tödekaka Jesubti ñakare jire iti mun ngätäite käkwe kukwe ükadrete ja mräkätrekrä ya? Ni töbtä tärä mun ngätäite käkwe kukwe ükadrete ruen tie. 6 Akwa mtare ja mräkä iti tödekaka Jesubti käta niara mräkä Jesu käfti kite ngise kritoboye akwa, ikritobo tödekaka ñakare

Jesubti ngwärekri munta niken ja ngwena kwärikwäri!

7 Munta rüre jirekåbe jabe kwärikwäri, aiseite nane kritobo kåkwe kukwe ükadrete kuin makrä, akwa era metre ma ganandre ñakare Ngöbö ngwäre-kri, ñobtä ñan angwane munta Jesu mike ngwarbe ni jökrå ngwärekri. Ye abko kukweta neme mun rüere angwane, mun rabadre neme kwekbe jirekåbe abko rabadre bäri kuin. Erere arato, jändrän goita munkån angwane, mun rabadre neme kwekbe jirekåbe abko rabadre bäri kuin, **8** amarebti mun ara jire kåta kukwe nuene kåme mun mråkäbtå kåta jändrän goi-re mun mråkä kån. **9-10** Abtä ti tö mun mikai mokre abko krörö: Jesu jatadita abti Ngöbö rabadi gobrane, ben ni kukwe kåme nuenkä ñan rabadi, ye garera munye. Munkwe ñan ja ngöka-mna, ñobtä ñan angwane Ngöbö rabadi gobrane, ben ni ja mikaka gure bati bati ñan rabadre jire. Erere arato, ni jändrän ngwarbe mikaka ngöböre jae, ni gure akwa tä ja mike gure tiebetiebe ni mdabe amne, ni bikaka merire merire, ni merire bikaka brare brare amne ni brare bikaka merire jae kwärikwäri amne ni gokå, ni kåbåre amne ni dröbaka, ni blitaka ngwarbe ni mda mda rüere amne, ni jändrän diankaka ni mda mdakån, ye kåkwe ñan nünandre kårekåre Ngöböbe. **11** Kåne, mun ngåmi tödeke Jesubti, kånenkri mun ruåre nåmane nüne kore, akwa mtare

Ngöbökwé mun ngite dianinkåra munbtå, kåkwe mun mikani jenena nünakåre deme amne metre jakrä amne mun ñakare ngite mda ja ngwärekri niebare kwe munbtå amne mun kani ngåbti kwe ni Dånkien Jesukristo kåbti amne Ngöbö Üai Deme köböire.

Nikwe ñan ja mikadre gure bati bati

12 Mun ngåtåite munta niere: Ti tö rabadre dre dre nuein, ye erere Ngöböta kå bien tie nuene jökrå, munta niere. Akwa jåndrän jökrå nuendre abko ñakare kuin ni die mikakrä. Ne aiseite, nane ti rabadre jåndrän jökrå nuene, akwa jåndrän nuendre, ye abko ñan tikwe mikadre ja dånkiene. **13** Mdakåre abko, munta niere: mrö abko ni bülekrå amne ni büle abko mrökrå, munta niere. Ye abko era, akwa kå mrå angwane, Ngöbökwé mrö amne ni büle juandi ngwarbe jökrå. Akwa ni ngrabare abko ñakare ni büle kwrere. Ni ngrabare abko ñakare ja mikakåre gure bati bati, akwa ni ngrabare abko nünakåre metre ni Dånkienkrå amne ni Dånkien abko kåta ni ngrabare mike ütiåte jae. **14** Ye abko tä gare nie, ñobtä ñan angwane ja di jenbti Ngöbökwé ni Dånkien mikaninta nire, ye kwrere ni mikadita nire ni ngrabare ben gwaire, aiseite ni ngrabare ütiåte ni Dånkienkrå gare nie. **15** Mun ngrabare ye abko Kristo kiakia ngrabare ye garera kuin munye, aiseite ¿Jesu

kiakia ngrabare ye abko meri bti
kä ngwarbe abko ben mikadre
ketetibe ya? iÑakare jire!

16 Meri bti kä ngwarbe abko ni
brare tä mike jabe angwane, nia-
ratre nibu tä neme ni itibe kwre-
re abko gare kuin nie, ñobtä ñan
angwane Ngöbö Kukweita blite
ni merire, brare käta ja mike
gure yebtä angwane tä niere
krörö:

Niaratre ni nibu,
ye abko rabadi ni itibe
kwrere, *Génesis 2.24*

nieta Ngöbö Kukweibtä, aisete
meri bti kä ngwarbe abko ni bra-
re tä mike jabe angwane, niara-
tre nibu tä neme ni itibe kwrere,
ye garera kuin munye. **17** Akwa
nita tödeke ni Dänkienbti abko
ben ni üaita neme ketetibe niara
Üaibe.

18 Ye mdenbtä, meri mden
mden ben mun tö ja mikai gure
bati bati, ye ngäniene mun gitia,
ñobtä ñan angwane kukwe bätä-
kä ngwarbe btä nita ja mike ngi-
te, ye abko tä ni ngrabare bäre
mento, akwa nita ja mike gure
bati bati, ye abko ja mikata ngite
ja ngrabare rüere au. **19** Ye abko
mun brare kākwe ñan nuendre
jire chi, ñobtä ñan angwane Ngö-
bökwē ja Üai biani mun itire iti-
reye, aisete Ngöbö Üaita nüne
mun itire itire btä, aisete mun
itire itire abko ju nünankrä Ngö-
bö Üai Demekwe, ¿ye gare ñaka-
re munye ya? Ne aisete mun tö
dre dre nuein ja ngrabarebti, ye
abko mun ñan raba nuene, ñobtä
ñan angwane mun ñakare ja
bkänkä au, **20** ñobtä ñan

angwane Ngöbökwē mun kökani
jakrä, aisete mun ngrabare amne
mun üai, yebti munkwe Ngöbö
mika ütiäte.

**Ja mikadre gure ya, ñakare ya
abkobtä Pablokwe diribare**

7 **1** Mtare abko, munkwe
kukwe ngwianintari täräbti
tie, yebtä ti bike mun kukwei
kaen ngäbti krörö: Munta kukwe
ngwentari krörö: ¿Ni brare brare
kākwe ñan ja mikadre gure abko
rabadre bäri kuin ya, ñakare ya?
abko munta ngwentari tie. **2** Ti
abko tä niere krörö: Ni kwati
merire brare tä ja mike ngite
jabe kwärīkwäri mun ngätäite,
aisete ye ngäniene ni brare gure
gure kākwe kibia meri jen kwe-
be. Erere arato, ni merire gure
gure kākwe kibia brare jen kwe-
be. **3** Ye abko, ni brare kākwe
ñan ja kábäi merire kwe kän
akwa kibiadre kwe ben amne, ni
merire kākwe ñan ja kábäi kwä-
räi kwe kän, akwa kibiadre kwe
ben, **4** ñobtä ñan angwane ni
merire ñan tä nebe ja ngrabare
bkäne au akwa, kwäräi kwe tä
nebe niara ngrabare bkäne arato.
Erere arato, ni brare ñan tärä
nebe ja ngrabare bkäne au akwa,
merire kwe tä nebe niara ngraba-
re bkäne arato. **5** Ne aisete ni
brare amne ni merire tä jabe, ye
kākwe ñan ja kábäi jakän kwäri-
kwäri. Akwa nane mun tö raba
kä diainkä jenena blitakäre Ngö-
böbe, kākwe ja töi mikadre ruäre
blitakäre Ngöböbe, ye ngwane
mun ñan tö raba kibiai jabe ne
ngwane, munkwe ñan kibia jabe.

Akwa yebti mun rika kibienta jabe, ñobtä ñan angwane nane ja bāinbtä jae kwārikwāri Satana-kwe mun tōi mikadre ja mike ngite. **6** Tita kukwe niere, ne kwrere mun tō nuein ne ngwane, tā dbe akwa ñan tita nuemna munye, **7** ñobtä ñan angwane ni jōkrā rabadre kaibe ti kwrere abko rabadre bāri kuin, tita nütüre, akwa ni itire itire, ie Ngöböta ja di bien jene jene, aisete ni jōkrā ñan raba neme kaibe ti kwrere.

8 Mdakäre abko, ni brare bati gure ñakare ya o ni brare kăn meri krütani ya amne meri kăn brare krütani, kākwe ñan ja mikadreta gure amne, rabadre kaibe ti kwrere, ye rabadre bāri kuin ruen tie abko ti tō niei munye. **9** Akwa mun ñan raba neme nuäre nüne kaibe ne ngwane, munkwe ja mikata gure jirekābe, ñobtä ñan angwane mun ñan tādre neme ngware jirekābe jabe, ye abko rabadre bāri kuin ruen tie.

10 Mdakäre abko, ni gure gure, ie tita kukwe nuemna krörö, ne abko ñan ti kukwei akwa, ni Dänkien ara jire nāmane nüne kā nebtä angwane, niarakwe kukwe nuemna abko krörö: Ni merire kākwe brare kwe tuametre ñakare jire, **11** akwa nane ni merire kākwe brare kwe tuametre ne ngwane, raba kaibe jirekābe. Akwa tō raba ja mikaita gure ne ngwane, ja mākāta kwe brare kwebe. Ye kwrere arato, ni brare kākwe merire kwe tuametre

ñakare jire abko ti tō niei munye.

12 Ni mda mda abko, ie ti bike kukwe mda niere. Kukwe ne abko ni Dänkienkwe diribare ñakare btä akwa, tita niere krörö munye: Ni mrākā brare tōdekaka Jesubti tā gure ni merire ñakare tōdekaka Jesubti ben, akwa meri kwe tō nūnai janknu ben ne ngwane, meri kwe ye ñan tuametre kwe. **13** Erere arato, ni mrākā merire tōdekaka Jesubti tā gure ni brare ñakare tōdekaka Jesubti ben, akwa brare kwe tō nūnai janknu ben ne ngwane, brare kwe ye ñan tuametre kwe, **14** ñobtä ñan angwane meri tōdekaka Jesubti, ye köböire nane brare kwe ñan tā tōdeke Jesubti, ye kākwe tōdekadre Jesubti, abkokäre Ngöbökwē mikani jenena jakrä. Erere arato, brare tōdekaka Jesubti, ye kōböire nane meri kwe ñan tā tōdeke Jesubti, ye kākwe tōdekadre Jesubti, abkokäre Ngöbökwē mikani jenena jakrä. Ye kwrere ngābākre munkwe ñan tā tuen ngite Ngöböye, akwa nane tōdekadre kwe Jesubti arato, abkokäre Ngöbökwē mikani jenena jakrä arato.

15 Akwa nane ni ja kwārāire iti ñan tā tōdeke Jesubti abko tō raba ja tuaimetre ni tōdekaka Jesubti ben, ne ngwane ja tuametre kwetre. Munkwe nuendre kore angwane, ni mrākā brare amne ni ngwai Jesu kăbti rabadreta kaibe jirekābe, ñobtä ñan angwane Ngöbökwē ni kārābare nūnakäre jāme jabe kwārikwāri.

16 Ne aisete, mun merire tödekaka Jesubti, ye köböire mun kwäräi ñakare tödekaka Jesubti ye rabadre dianintari ya ño gare ñakare munye. Erere arato, mun brare tödekaka Jesubti, ye köböire meri munkwe tä tödeke ñakare Jesubti, ye rabadre dianintari ya ño gare ñakare munye, aisete munkwe nünandre janknu jabe abko rabadre bäri kuin.

17 Akwa mun nämane nüne nirebe angwane Ngöbökwé mun kārābare jakrä, ye ben munkwe nūna janknu, ñobtä ñan angwane ni Dänkien Kristo kākwe kukwe mikanintbe kore munkrä, ye abko nitre gätäkä Jesu käfti kä ketareketare temen, kräke tita kukwe ükete nuendre kore.

18 Ye abko, ni Dänkienkwe kukwe mikanintbe kore ni kräke, ne aisete mun ruäre abko ñäräkrä mikanina mun kwatabtä angwane, Ngöbökwé mun kārābare jakrä ne ngwane, munkwe ñan töbika ja kwata miketa täte. Erere arato, mun ñäräkrä mikani ñakare mun kwatabtä abko angwane, Ngöbökwé mun kārābare jakrä ne ngwane, mun ñan ja ñäräkrä mika ja kwatabtä,

19 ñobtä ñan angwane ni ñäräkrä tärä ni kwatabtä ya, ñakare ya, yebti abko ni ñan tä neme dianintari, aisete ñakare bäri ütiäte. Akwa nita Ngöbö Kukwei mike täte ya, ñakare ya, ye abko bäri ütiäte kri. **20** Ne aisete mun nämane nüne ño angwane, Ngöbökwé mun kārābare jakrä, ye kwrere munkwe nūna.

21 Ye abko, ma nämane ni klabore ni mdakwe angwane, ma kārābare Ngöbökwé jakrä, yebtä makwe ñan töbika dikaro, akwa ma rabadreta tikaninte raba tuen mae ne ngwane, makwe ñan tu metre niken ja bäre. **22** Akwa ma nämane klabore ni mdakwe angwane, Ngöbökwé ma kārābare nüne ketetibe ni Dänkien Kristobe, yebtä makwe ñan töbikadre dikaro, ñobtä ñan angwane mtare mata tikaninte ma ngitebtä amne ni Dänkien kätä ma bkäne. Ye kwrere arato, ma ñan nämane klabore ni mdakwe angwane, Ngöbökwé ma kārābare jakrä ye ngwane, ma abko klabore Kristokwe mtare. **23** Ngöbökwé mun kökani jakrä, aisete munkwe ñan ja mikata klabore ni mda mdakwe. **24** Ne aisete ti mräkätre, mun nämane nüne ño angwane, Ngöbökwé mun kārābare jakrä, ye kwrere munkwe nūna janknu.

¿Ni kaibekaibe kākwe ja mikadre gure ya, ñakare ya?

25 Mtare, meri kaibekaibe abkobtä ti tö blitai, yebtä abko ni Dänkien kākwe kukwe diribare ñakare, akwa ni Dänkienkwe ti ngwiani ruentari tare jae, aisete tita töbika ño ye abko ütiäte, abtä munkwe tödekadre ti kukweibti ruen tie. **26** Nita nüne ne näire kukwe taretare tä nakenkä krübäte ni rüere, aisete mun brare kaibekaibe tä nüne ño mtare, ye kwrere munkwe nünandre janknu abko rabadre bäri kuin tuen tie. **27** Akwa mata

gure ne ngwane, makwe ñan meri makwe tuametre; akwa ma gure ñakare ne ngwane, makwe ñan meri känä jakrä. **28** Akwa mun brare brare käkwe ja mikadre gure ne ngwane, munkwe ñan ja mikadre ngite Ngöbö rüere. Erere arato, meri kaibekai-be käkwe ja mikadre gure angwane, ja mikadre ngite ñakare kwetre Ngöbö rüere. Akwa nita ja mike gure abko kisete kukweta kite kri mda, ye abko ñan rakadrekä munbtä, abkokäre tita niere kore.

29 Ti mräkätire, ñobtä tita niere krörö: Ni Dänkien kebera kite-ta amne kä kitera neme braibe ni käne, aisete ni gure gure käkwe nüna ni kaibekai-be kwrere sribikäre Ngöbökrä. **30** Erere arato, ni bti kä drangwane drangwane abtä tä neme ulire ulire, yebtä ñan töbika kri kwe, akwa nünandre janknu kwe Ngöbökrä; nire nire käta kä ngwen nuäre jabtä, yebtä ñan töbika kri kwe, akwa nünandre janknu kwe Ngöbökrä; ni jändrän kökaka kökaka abko ñan töbikadre kri jändrän yebtä kwe, akwa nünandre janknu kwe Ngöbökrä; **31** nire nire tä jändrän kä nebtä bkäne, yebtä ñan töbikadre kri kwe, akwa nünandre janknu kwe Ngöbökrä, ñobtä ñan angwane nünandre Ngöbökrä abko bäri ütiäte jändrän jökrä ngwä, ñobtä ñan angwane kä tuata nikwe ne abko näin jökrä ta aisete.

32 Akwa kä ne ngämi niken ta angwane munta nüne nete angwane, munkwe ñan töbikadre

dikaro kukwe bätäkä ngwarbe-btä, aisete tita blite kore munbe. Ye abko, ni brare kaibe käta töbika bäri jändrän ni Dänkienkwe yebtä amne, ni Dänkien moto mikadre ño nuäre kwe, yebtä tä töbika. **33** Amne ni brare gure abko tä töbika bäri jändrän kä nebtä btä, aisete merire kwe moto mikadre ño nuäre kwe, yebtä tä töbika. **34** Ye kwrere töita jändrän ketebu btä. Ye kwrere arato, meri kwäräi ñakare kwe amne meri kaibekai-be tä töbika bäri jändrän ni Dänkienkwe yebtä, käta ja ngrabare amne ja üai mike deme ni Dänkienkrä. Amne meri gure gure abko jändrän kä nebtä, btä tä töbika bäri, aisete kwäräi moto mikadre ño nuäre kwe, btä tä töbika bäri arato. **35** Ne ñan ti tö kukwe tare mikai mun kötärä, käta ja mikamna gure ñakare munye, akwa munkwe sribidre jame ni Dänkienkrä amne kukwe mda mda ñan rabadre mun jiete abko ie ti tö, käta niere kore munye.

36 Mdakäre abko, ni ruäre kwe meri bati, ben tä mikani jakrä kwärikwäri, ye ben tö ja mikai gure ne ngwane, ja mikadre gure kwe, ñobtä ñan angwane meri ye nena ünän amne ja mikadre gure kwe abko käi nena ie. Ne aisete ja mikadre gure kwe raba ruen ie angwane, dre nuen-dre abko rabadre bäri kuin raba ruen ie, erere nuen kwe, aisete ni tö raba ja mikai gure, käkwe ja mikadre gure. Yebtä abko ñan ja mikadre ngite kwe Ngöbö rüere.

37 Akwa ni mda abko kwe meri bati ben tä mikani jakrä kwäri-kwäri, ye ben ñan tö raba ja mikai gure amne ni mdakwe ñan töi diandre rabakäre kaibe, akwa tä töbike kwatibe kore ja töi jentbi, ne ngwane ja ñan mika gure kwe jirekäbe abko rabadre dbe.

38 Ne aisete, meri ben ni brare tä mikani jakrä kwärikwäri ye ben ja mikadre gure kwe abko rabadre kuin, akwa ñan ja mikadre gure ben kwe abko rabadre bäri kuin.

39 Mdakäre abko, ni merire gure gure abko brare kwe tä nüne, ye ngwane brare ñan tuametre kwe, akwa brare kwe krütadre kän ne ngwane, rabadreta kaibe ja mikakäreta gure, akwa ni tödekaka Jesubti aibe ben ja mikadreta gure kwe. **40** Akwa ja ñan mikadreta gure kwe angwane, kä tädre bäri nuäre btä ruen tie. Ne abko Ngöbö Üai tä tibtä, aisete tita töbike kore, ye abko kuin ruen tie.

Ju blitakrä ngöbö ngwarbebe, ye kanti mrödre ñakare

8 1 Jändrän kämikata ngöbö ngwarbe mikakäre ütiäte abko ngrie kwetadre ya, ñakare ya, abkobtä munkwe kukwe ngwianintari tie, yebtä ti bike blite mda. Mun jökrä käta niere krörö kukwe nebtä: Kukweta ükaninte ño era metre Ngöbö-kwe abko garera kuin jökrä nune, munta niere jabtä. Akwa tita niere krörö: Kukweta ükaninte ño tä nüke gare kuin nie, nita nütüre angwane, nita nebe bike

kri. Akwa nita ni mda mda tarere abko bäri ütiäte Ngöbökrä, ñobtä ñan angwane nita ni mda mda tarere angwane, nita die mike abko tita nütüre. **2** Ni ruäre, ie kukweta ükaninte ño nena gare kuin tä nütüre, ye ngwane kukwe era metre ngämi nebe gare täte ietre. **3** Akwa nire nire käta Ngöbö tarere, ni ye abko gare kuin Ngöböye.

4 Jändrän kämikata ngöbö ngwarbe mikakäre ütiäte, jändrän ye abko ngrie kwetadre ya, ñakare ya, btä ti bike blite mda. Era metre ngöbö ngwarbe ñakare jire amne era metre Ngöbö tä rä itibe, ye gare kuin nie. **5** Akwa kä käinbti ya, kä temenbtä ya, yete ngöbötäre tä rä abko ni ruäre käta niere. Ye kwrere bkänä, ni ñakare tödekaka Jesubti, kräke ngöbö tä rä kwati amne dänkien tä rä kwati arato. **6** Akwa ni tödekaka Jesubti abko kräke Ngöbö tä rä itibe. Niara abko ni Rün amne niarakwe jändrän jökrä dätebare amne nita nüne niarakrä. Erere arato, ni Dänkienta itibe ni kräke abko Jesukristo. Jesukristo ye mden köböire jändrän jökrä dätebare Ngöbökwé amne niara mikani ni dätekä kwe arato.

7 Akwa mun ngätäite ni tödekaka Jesubti ruäre abko ie kukwe ye gare ñakare, ñobtä ñan angwane niaratre ngämi tödeke Jesubti, känenkri nämane ngöbötäre ngwarbe ye mike ütiäte jae, amne jändrän kämika nämane kukwadre ngöbö ngwarbe mikakäre ütiäte, bti jändrän ye ngrie

kweta nämane ju blitakrä ngöbö ngwarbebe yete. Ne aisete mtare ngöbötire ngwarbe tärä era metre nütüta janknu kwetre, abkokänti niaratre tä niken ngri kukwani ngöbö ngwarbeye ye kwete, tätire ngöbö ngwarbe mike ütiäte nütüta kwetre amne, töi braibe Jesubtä ñobtä ñan angwane kukwe metre ngöbö ngwarbebtä ngämi gare metre ietre, aisete jötrö ngwarbe jata nebe ruen ngite ietre ngri ye kwetabtä. **8** Akwa nita mröre, yebtä ñan Ngöböta ni kaen ngäbti bäri, aisete nikwe mrödre ye käkwe ñan ni mikadre kuin Ngöbö ngwäreki. Erere arato, nikwe ñan mrödre, ye käkwe ñan ni mikadre käme Ngöbö ngwäreki.

9 Ye mdenbtä, mun abko Krä-ke ngöbö ngwarbe tärä ñakare era metre, aisete jändrän jökrä tuen dbe kwetadre, ye käkwe ñan ni mda mda töi braibe Jesubtä ye mikadre ja mike ngite. Ne aisete, mun ngämi niken mröre ju blitakrä ngöbö ngwarbebe yete, känenki munkwe töbika kuin ja käne. **10** Ye ñobtä ñan angwane mun ie kukwe gare kuin abko käbti ju blitakrä ngöbö ngwarbebe, kanti nane mun rikadre mröre angwane, ni ruäre tödekaka Jesubti Kräke ngöbö ngwarbe tärä amne töi braibe Jesubtä käkwe mun tuadre angwane, mröre ngöbö ngwarbe mikakäre ütiäte abko dbe nütüdre, aisete tö rabadre näin ngri ngöbö ngwarbe mikakäre ütiäte ye kwetai. **11** Ye angwane kukwe

gare mae, ye käkwe ma mräkä Jesu käbti töi braibe amne di ñakare bökan Jesubtä ye mikadi ja mike ngite, yebtä abko riadre. Kristo krütani niarakrä arato, aisete ma köböire niara ñan rikadre ji blobti. **12** Mun mräkä Jesu käbti töi braibe Jesubtä, rüere munkwe ja mikadre ngite kore, ye ngwane Kristo ara jire rüere munta ja mike ngite arato. **13** Ne aisete jändrän kämikani kukwadre ngöbö ngwarbe mikakäre ütiäte abko ngrie, ye tikwe kwetadre käkwe ti mräkä Jesu käbti mikadre ja mike ngite, ye ngwane ngri ye tikwe ñan kwetadre jire chi mda, ti mräkä käkwe ñan Jesu tuadremetre abkokäre.

Pablo abko Jesu kukwei ngwianka era metre niebare kwe

9 **1** ¿Ti mräkätire, ti abko di ñakare kukwe nuene ja töi jenbti ya? ¡Jänri, ti di tärä! ¿Ti ñakare Jesu kukwei ngwianka era metre abko mun ruäreta nütüre ñan ñan? ¡Jänri, ti abko Jesu kukwei ngwianka era metre! ¿Tikwe ni Dänkien Jesu tuaba ñakare ya? ¡Jänri, tikwe tuaba! ¿Sribi tikwe köböire mun ara jire käkwe tödekani Jesubti ya? ¡Jänri, munkwe tödekani Jesubti sribi tikwe köböire! **2** Nane ni mda mdakrä ti ñakare Jesu kukwei ngwianka era metre, akwa munkrä abko ti Jesu kukwei ngwianka era metre rükadre gare munye, ñobtä ñan angwane munta nekete ni Dänkien Jesubtä, ye

abko kâta ti Jesu kukwei ngwianka era metre bâ mike.

3 Nitre ñâkâkâ blo ti rüere abko ie ti tö niei krörö: 4 ðNitre Jesu kukwei ngwianka mda mda, ye ngätäite nun ne aibe abko kâkwe ñan mrö amne tomna ribedre munbtâ sribi ütiäre ya? iJänri, nun raba jändrän ye ribere munbtâ! 5 Erere arato, ðni Jesu kukwei ngwianka mda mda, ni Dänkien etbakantre amne Pedro arato tä niken meri kwekwe ngwena jabe, ye kwrere nun ñan raba niken meri tödekaka Jesubti ngwena ja nân mukore ya? iJänri, nun tö rabadre, ne ngwane nun raba meri jakwe ngwena jabe! 6 Mdakäre abko, ðBernabé amne ti, nun ne aibe kâkwe sribi mda mda nuendre mrökrâ jae ya? iÑakare jire!

7 Yehtë ti bike kukwe bâ mike krörö munye: ðNitre rükâ kâta sribire gobrankrä, ye kâta sribi ütiâ bianta au jae ya? iÑakare jire! ðAmne ni uba nökaka ñan tä uba ngwâ kwete ya? iJänri, tä nökö kwetadre jae! Erere arato, ðni obeja ngibiaka kâta kian kwainte, ye ñan tä ñaen ya? iJänri, tä obeja ngibiare kian ñadre jae! 8 Ne abko ñakare ni kâ nehtë aibe tä töbike kore abko erere tita niere, akwa Ngöbö Kukwei tikani Moisékwe kâta niere arato, 9 aisete Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye btâ tä tikani krörö: Buey trigo münantekâ, ye munkwe ñan kö kita ngwärebtâ abko tä tikani kore. ðYe abko, Ngöbö töi nämâne buey aibe die mike, kâkwe kukwe niebare kore

ya? Ñakare. 10 Ngöbö töi nämâne ni ne die mike arato, kâkwe niebare kore. Ni ne krâke Ngöbökwé ja kukwei tikamna, ñobtä ñan angwane ni nura nökaka amne ni nura ngwâ ötaka abko rabadre mrö bkâne tätre nütüre, aisete tä sribi nuene. 11 Ye kwrere arato, Ngöbö kukwei kuin Jesubtä nunkwe nökani nura kwrere mun ngätäite, ye ütiäre abko nunkwe jändrän munkwe mätäidre munbtâ abko ñakare blo, 12 ñobtä ñan angwane ni mda mda akwa kâta jändrän mätäire munbtâ angwane, nun bärira jire kâkwe jändrän mätäidre munbtâ.

Akwa nun jändrän mätäire ñakare munbtâ abti kâ nûke mtare, ñobtä ñan angwane nun ñan tö jändrän nuein jire chi ja mikakäre ngite ni mda mda okwâbti abtä trö kwitadre kwe Ngöbö Kukwei kuin Kristobtä yeye, akwa ni jökrâkwe kadre ngâbti jâme, abkokäre nunta ja tare nike bätâkâ ngwarbe Ngöbö kukwei mikabtâ gare munye. 13 Angwane abko mrö bianta Ngöböye, ye ruäre ni sribikâ ju blitakrä Ngöböbete kâta mrö den jae sribi ütiäre ju yete, ye garera munye. Erere arato, ni jändrän kukwaka Ngöböye kâta ngri den ruäre nünankrä jae. 14 Ye kwere arato, ni Dänkien kâkwe kukwe ükaninte krörö ni niara kukwei mikaka gare krâke: Nire nire tä näin Ngöbö kukwei kuin Jesubtä mike gare, ye köböire nünandre kwe, niebare ni Dänkienkwe.

15 Ye kwrere ti di tärä jändrän mätäikä munbtä, akwa tikwe ñan jändrän mätäiba munbtä, niebare ni Dänkienkwe ye kwrere. Erere arato, ñan mun-kwe jändrän biandre tie, abkokäre tita tärä ne tike munye. Tikwe jändrän mätäidre munbtä jakrä, ye känenkri ti krütadre abko rabadre bari kuin tikrä, aisete tita sribi nuene kore, ye abko bari käi nuäre tibtä, aisete ni mda ñan raba ti töi kwite jene mda. **16** Ne aisete, tita kukwe kuin Jesubtä dirire, yebti ñan tita bike kri, ñobtä ñan angwane sribi ye abko Ngöbökwe mikani ti kisete, aisete tikwe ñan nuen-dre angwane iaingwaree, ti bo-bre jakän! **17** Tikwe kukwe kuin Jesubtä ye diridre ja töi jenbti akräke tikwe ütiä mätäidre munbtä, akwa sribi mikani ti kisete Ngöbökwe, erere tita nuene, aisete tita ütiä kärere ñakare, ñobtä ñan angwane ti sribikä Kristokwe jirekäbe aibe aisete. **18** Akwa tita kukwe kuin Jesubtä dirire ngwarbe, ye abko sribi ütiä kwrere tikrä. Amne tita ütiä mätäire ñakare munbtä, ye abko sribi ütiä kwrere tikrä arato. Ye abko bari käi nuäre tibtä, ñobtä ñan angwane kukwe kuin Jesubtä dirita tikwe, ye käfti ti ñan tö nünai.

19 Ne mden kisete, ni ñakare jire iti kä nebtä käta sribi tikwe ne ütiä bien tie, aisete tita ñakare klabore, akwa ni kwati jatadre Kristoye, abkokäre tita ja mike klabore ni jökrä kräke abko krörö: **20** Nitre israelita ngätäite ti

nämane angwane, tikwe ja mikani niaratre kwrere ganainkäre Kristokrä. Amne nitre israelita käta Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye ye mike täte abko ngätäite ti nämane angwane, tikwe ja mikani Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye mike ütiäte ganainkäre Kristokrä. Akwa era metre Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye, ye ñan mikata ütiäte tikwe ja mikakäre metre Ngöbö ngwäre-kri, akwa nitre kukwe mikaka ütiäte ütiäte jatadre tödeke Kristobti, abkokäre tikwe ja mikani niaratre kwrere.

21 Akwa ni mda mda käta Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye mike ñakare ütiäte abko ngätäite ti nämane nebe angwane, tikwe ja mikani niaratre kwrere. Akwa ti abko tä Ngöbö Kukwei mike ütiäte, ñobtä ñan angwane kukwe biani nuendre nie Kristokwe abko erere tita mike täte. **22** Angwane ni ie Kristo gare ñakare kuin abko ngätäite tikwe ja mikaba ni ie Kristo gare ñakare kuin kwrere, niaratre ganainkäre Kristokrä. Tita ja mike ni mda mda kwrere, ye köböire abko ni ruäre rabadre dianintari, abkokäre tita nuene. **23** Ye abko, Ngöbö kukwei kuin Jesubtä, kräke tita sribi nuene ne köböire Ngöbökwe kuin nuendre tikrä abkokäre.

24 Ti bike kukwe mda bä mike krörö munye: Nitre tä ja gaen angwane, ni kwati tä neen akwa, ni itibe tä ganane abko ütiäre jändrän bianta ie. Ye kwrere arato, Ngöbökwe

jändrän biandre munye, ne ngwane ni niaka tä nüne ño ganakäre, ye kwrere munkwe nüna. **25** Nitre ja gaka tä niken ja mike biare ja gakäre angwane, jändrän ño ño käme kräke, ye ie tä ja üke bäin ganakäre, akwa jändrän tä niken ngwarbe jötrö abko ganainkäre tädre ja mike juto kore. Akwa Ngöbö-kwe jändrän kuin ütiäte biandre nie abko ganainkäre nita ja die mike jändrän ño ño käme ni kräke, ye ie nita ja üke bäin ganakäre. **26** Ne aisete ti abko ñan tä näin betekä okwä kware amne ñan tita kuso braire ngwarbe kä tökarete kwäräkwärä. **27** Akwa tita ja ngrabare ara jire mike ja tare nike amne tita ja ngrabare ne mike ja kukwei mike täte, ñobtä ñan angwane tikwe diribare ni mda mdaye abti mrä ti ütiäte ñakare ñan niedre tie Kristokwe, abkokäre tita ja ngrabare mike ja tare nike.

Pablokwe nitre Corintobo mikani mokre

10 **1** Ti mräkätäre, ti tö kukwe nakaninkä nitre israelitabtä mikaita töre munye abko krörö: Ni mräkä israelita kirakira nämane Egipto, nikaninta angwane, namani dikekä jökrä müta Ngöbökwé täni amne nikani jökrä Mren Tainte ta arato. **2** Niaratre namani dikekä müta Ngöbökwé täni amne nikani Mren Tainte ta, ye abko namani ngökani ñöte amne namani mikani ketetibe Moisébe kwrere,

Ngöbö nämane ben niaratre ngibiakäre bä mikakäre, nita ngökani ñöte amne mikani kete-tibe Jesube, niarata ni dänkiene bä mikakäre ye kwrere.

3 Angwane mrö biani Ngöbö-kwe, arabe kwetani jökrä kwetre kä kaibete amne, **4** ñö biani tomnane Ngöbökwé, arabe ñani jökrä kwetre, ñobtä ñan angwane ñö mikani neen jäkwatate käin Ngöbökwé, ye ñani kwetre, ñan krütadre tomna miare abkokäre. Kristo ara jire jäkwata ye kwrere abko nämane näin ben-tre, ñobtä ñan angwane mrö amne ñö biani Ngöbökwé niaratre ngrabare die mikakäre, ye abko Kristo nämane die mike nüne Ngöbö ngwärekwé bä mike, aisete Kristo abko jäkwata kwetre, kä nämane juto biare nitre israelita mike nüne Ngöbö ngwärekwé. **5** Akwa bäsi niaratre jökrä käkwe ñan Ngöbö mikani ütiäte, aisete Ngöbö namani romon kräke, abtä bäsi jökrä krütani bätärekä ja täritäri kä kaibete ji ngrabare temen.

6 Kukwe nakaninkä kore nitre israelita kirakirabtä, ye abko ja töikrä nie. Yehtë abko, nikwe ñan ja töi mikadre kukwe käme diän diän nuenhtë ño niaratre käkwe nuenbare ye kwrere abko krörö: **7** Bäri käne nitre israelita kirakira ruäre käkwe ngöbö ngwarbe mikani ütiäte jae, ye abko tä tikani krörö Ngöbö Kukweibtä:

Niaratre namani tākānintbe temen, mröre, tomna ñaen ngöbö ngwarbe

mikakäre ütiäte jae, bti
nikanintre ja mike gure
bati bati, Exodo 32.6

abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä, ye kwrere munkwe ñan ngöbötire ngwarbe mika ütiäte jae. 8 Bobukäre abko, niaratre ruäre nikani ja mike gure bati bati ngöbö ngwarbe mikakäre ütiäte jae, abtä Ngöbö mätä namani btätire abko dokwäre ni krütani mili gre bti krämä (23,000) köböitibe, aisete munkwe ñan ja mikadre gure bati bati niaratrekwe nuenbare ye kwrere. 9 Bämäkäre abko, nitre israelita kākwe kukwe nuendre kame Ngöbö rüere angwane, ni Dänkien kākwe mikadre ja ngie nuen ya, ñakare ya abko nitre ruäre tö namani gai. Abtä Ngöbökwē tbi juani, kākwe kwetani, abtä namanintre bren tbihti amne krütani. Ne aisete munkwe ñan töbika amne nikwe ñan ja gadre Kristobe, nitre israelitakwe nuenbare ye kwrere. 10 Mräkäre abko, ni ruäre kākwe ñākābare Ngöbö rüere, dokwäre Ngöbökwē angele ni kāmikaka juani, kākwe niaratre kāmikani, aisete nikwe ñan ñākādre Ngöbö rüere, niaratre kākwe nuenbare ye kwrere.

11 Ye abko, ni tödekaka Jesu-bti, krāke kukwe kuin ne nāmane tikani kira Ngöbö Kukweibtä abko tä neme bare kā mrā ne nāire, aisete kukwe nakaninkā jōkrā kore nitre israelita kirakirabtä ja töikrā nie, yebtä nikwe töbikadre ja kāne, abkokäre tä tikani Ngöbö Kukweibtä. 12 Ne aisete nire nire kätä bike kri, ie

ja nena ruen dite Jesu kukweibtä, ne abko kākwe ja ngibia kuin amne ja ñan tuametre nōtadre temen kwe. 13 Akwa kukwe krörōkrörō ngwiandre töre jae munkwe: Kukwe kāmekāme tä kite ni jōkrā nuente ja kāne, kwrere arato kite mun rüere. Akwa kukwe bāri tare jatadre mun rüere angwane munkwe nūnandrekā dite jabtā, ñobtä ñan angwane Ngöböta ja kukwei mike täte amne, tä juto biare mun die mike, aisete kukwe bāri tare kākwe mun nōtadre temen, ye ngāniene munkwe kwārābedre ño abko Ngöbökwē mikadi gare munye, mun rabadre nūnenkā dite abkokäre.

Mrö ngöbö ngwarbe juete abko Pablokwe dokwä tākāni

14 Ne aisete, ti mräkätire tare tikwe, munkwe ñan ngöbö ngwarbe mika jire chi ngöböre jae amne ye ngāniene mun gitia. 15 Mun abko ni töbtä töbtä munta nütüre jabtā ruen tie, aisete tita kukwe era erere niere rükadre gare munye abtä munkwe töbika. 16 Nita mröre Kristo ngatani ngwiandre töre jae angwane, uba dōi kuin niekrā Ngöböye, yebtä nita kuin niere Ngöböye, bti nita ñaen angwane, jändrän jōkrā nuenbare Ngöbökwē Kristo dāriebti ni krāke abko nita den jakrā ben gwaire. Erere arato, ban kuntibe dikanteta oto kiakia, bti nita kwete, ye abko nita ja gete ketetibe gwaire Kristo ngrabarebe abko nita bā mike, 17 ñobtä ñan angwane ban

kuntibe mun jökrä tä kwete, aisete ban oto kiakia kabre jatani ban kuntibete, ye kwrere mun abko ni kabre akwa ni ngrabare itibe kwrere.

18 Ye abko, nire nire käta mröre ngöbö ngwarbe käikitakakäre abko ñan tä mröre ketetibe ngöbö ngwarbebe abko munta nütüre akwa, nitre israelita tä dre nuene mika ñäräre munkwe: Niaratre käta jändrän kämike kukwadre Ngöbö käikitakakäre, bti ben gwaire tä kwete yete Ngöbö ngwärekre. **19** Ne abko, ñan ngöbö ngwarbe ütiäte Ngöbö kwrere tita niere abko mun raba nütüre. Erere arato, ñan ngri kukwani ngöbö ngwarbe mikakäre ütiäte abko bäri ütiäte ngri mda mdakrä tita niere abko mun raba nütüre. **20** Akwa nitre ñakare tödekaka Jesubti käta jändrän kämike kukwadre jändrän kädianta jirekäbe ngöbö ngwarbe yeye, ye abko ñan tä bien Ngöbö era metre yeye, akwa era metre tä bien üai käme bikaka ngöböre yeye abko tita niere, aisete munkwe ñan ja getadre jire chi üai kämenbe, ie ti tö, **21** ñobtä ñan angwane mun ñan raba dö ñaen siä kwatibe te ni Dänkien Jesube amne üai kämenbe. Erere arato, mun ñan raba mröre mun mräkä Jesu käbti ben gwaire Jesu ngatani ngwiandre töre jae niara mikakäre ütiäte jae amne mröre nitre tödekaka ñakare Jesubti ben gwaire üai käme mikakäre ütiäte jae. **22** Nikwe nuendre kore, yebtä ni Dänkien mätä rabadre

kri nibtä, ñobtä ñan angwane ni rabadre Jesu bä mike ngwarbe nitre tödekaka ñakare Jesubtiye. Erere arato, ni Dänkien bäri dite nikrä abko jürä rabadre nibtä, aisete nikwe ñan ja getadre jire chi üai kämenbe.

Ni tödekaka Jesubti raba ngri mda kwete, niebare Pablokwe

23 Mdakäre abko munta niere krörö tie kukwe nebtä: Ni tö rabadre dre dre nuein mröbtä, erere tä dbe Ngöbökrä abko munta niere. Ye abko era, akwa jändrän jökrä abko ñakare kuin nuendre abko tita niere. Erere arato, munta niere krörö: Ni tö rabadre dre dre nuein, erere ni raba nuene, akwa ti abko käta niere krörö: Jändrän jökrä nita nuene ye abko ñakare kuin ni mda mda die mikakrä abko tita niere. **24** Ne aisete, nikwe ñan töbikadre jändrän kuin nuenbtä kaibe jakrä, akwa nikwe töbikadre jändrän kuin nuenbtä ni mda mdakrä.

25 Ne aisete, kä ngri rürümoinkrä, kanti munkwe ngri ño ño köka, ye erere munkwe kweta jäme. Akwa ngri ye biani ngöbö ngwarbe mikakäre ütiäte ya, ñakare ya, ye munkwe ñan ngwi-antari, ñobtä ñan angwane nirekwe biani rürümoindre abko ñakare ütiäte, **26** ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei tä niere krörö:

Kä temen ne amne jändrän jökrä tä kä nebtä abko ni Dänkien Ngöböta bkäne,

Salmos 24.1

aisete munkwe ñan töbika dikaro btä.

27 Nane ni ñakare tödekaka Jesubti käkwe mun nübai mröre jabe, ye kánti mun tö raba näin amne, mrö ño ño mika kwetadre kwe, ye munkwe kweta kä bube jirekäbe amne, mrö ye jatani mdenkri, munkwe ñan ngwiantari. **28** Akwa nane ni tädre yete käkwe niedre krörö munye: Ngri ne biani ngöbö ngwarbe mikakäre ütiäte, nie kwe munye angwane, munkwe ñan kweta jirekäbe ni kukwe niekä ye okwäbti, niara töi mikakäre nuäre. **29** Ne abko, munkwe ñan ni mda töi mikadre bä jene Kristo rüere, abkokäre munkwe ñan ngri ye kwetadre tita niere, akwa ne ñan mun töi ño ngri kwetabtä, abkobtä tita blite. Ne aiseite tikwe dre nuendre, ye abko tä dbe tikrä, akwa ni mda mdakwe ñan ti mikadre ngite kukwe nuenta tikwe yebtä, **30** ñobtä ñan angwane jändrän jökrä kwetata tikwe, btä tita kuin niere Ngöböye, ne aiseite tita jändrän kwete, yebtä ni mda mda käkwe ñan ñakadre blo ti rüere.

31 Ne aiseite, munkwe mrö ya, munkwe tomna ña ya, munkwe dre dre nuen, erere munkwe nuen jökrä Ngöbö rabadre käikitaninkä abkokäre. **32** Akwa ni israelita amne ni ñakare israelitare, okwäbti munkwe ñan kukwe nuen abtä ja mikadre ngite krübäte kwetre Kristo rüere, abtä ñan tö rabadre tödekai Jesubti. Erere arato, nitre tödekaka Jesubti, okwäbti munkwe

ñan kukwe nuen, abtä ja mikadre ngite krübäte kwetre Kristo rüere. **33** Amne ti abko käre tö ni mda mda moto mikai nuäre, aiseite käre tita jändrän kuin känene ñakare au jakrä, akwa ni mda mda rabadre dianintari arato, abko ie ti tö, aiseite tita jändrän kuin känene bäri ni mda mdakrä.

11 1 Ye abko, Kristo käkwe nünabare ño, ye kwrere tita nüne, aiseite tita nüne ño, ye kwrere munkwe nuna.

Nitre merire käkwe dre nuendre gätäte

2 Ti mräkä, käre tita töre munye amne kukwe diribare tikwe munye, erere munta mike täte jökrä, yebtä tita mun käikitekä. **3** Akwa kukwe rükadre gare metre munye, ie ti tö abko krörö: Ni dokwäta ni ngrabare mike nüne, ye kwrere Kristo tä ji dokwäte ni brare jökrä kräke amne ni brare abko tä ji dokwäte ni merire kräke amne Ngöbö abko tä ji dokwäte Kristo kräke. **4** Ye aiseite, ni brare rikadre blite Ngöböbe amne rikadre Ngöbö kukwei niere gätäte käkwe dän kitadre ja dokwäbti angwane, Kristo tä ji dokwäte niarakrä abko mikata ütiäte ñakare kwe. **5** Akwa meri abko rikadre blite Ngöböbe amne rikadre Ngöbö kukwei niere gätäte ni jökrä ngwärekre angwane, dän ñan kitadre ja dokwäbti kwe ye ngwane, ja dokwä mikata ütiäte ñakare kwe angwane, meri dokwä mikata mutiolire ye

kwrere jire bāta neme, 6 ñobtä ñan angwane meri ñan tō dān kitai ja dokwābti blitakāre Ngōbōbe amne Ngōbō kukwei niekāre gātāte angwane, tō ja gaire ruen tie. Kore ne ngwane, ja dokwā mikadre mutiolire jirekābe rabadre ja gaire bāri abkokāre. Akwa dokwā mikadre mutiolire, ye gaidre krāke ne ngwane, dān kita ja dokwābti kwe.

7 Akwa ni brare abko kākwe ñan ja dokwā jue mika, ñobtä ñan angwane ni brare abko dātebare bāsi ja kwrere Ngōbōkwe amne ni brare kākwe nūandre Ngōbō mikakāre ūtiāte. Akwa ni merire abko kākwe ja dokwā jue mikadre, ñobtä ñan angwane ni merire dātebare Ngōbōkwe ni brare bā mikakāre ūtiāte, 8 ñobtä ñan angwane ni brare ñan jatani merikri, akwa meri abko jatani ni brarekri. 9 Erere arato, ñan Ngōbōkwe ni brare dātebare ni merire krāke, akwa ni merire dātebare ni brare krāke Ngōbōkwe. 10 Ne aisete ni merire kākwe ja dokwā jue mikadre brare kwe bā mikakāre ūtiāte amne angeletre kisete ni merire kākwe ja dokwā jue mikadre arato.

11 Ye abko era metre, akwa ni tōdekaka Jesubti ngātāite abko, ni brare tā nūne ni merire kōbōire, aisete tare nūne kaibe ni brare krāke amne, ni merire tā nūne ni brare kōbōire, aisete tare nūne kaibe. 12 Ye abko, kira kena ni merire dātebare ni brarekri ye abko era bkānā akwa, ni brare

abko tā dārere ni merirekri amne, ni jōkrā amne jāndrān jōkrā abko jatani Ngōbōkri.

13 Ne abko ni merire rikadre blite Ngōbōbe gātāte angwane, ja dokwā jue mikadre ñakare kwe ye abko tā dbe ya, abkobtä mun-kwe tōbika. 14 Akwa ni brare kākwe ja dokwā drūen ngibiadre nga, ye abko tuen gaidre kri abko erere kukweta ūkaninte ni ngātāite. 15 Akwa ni merire abko kākwe ja dokwā drūen ngibiadre nga, ye abko tā nebe tuen kuin nuāre, ñobtä ñan angwane ni merire abko ie dokwā drūen biani nga Ngōbōkwe ja dokwā jue mikakrā. 16 Akwa nane mun ruāre tō raba ja kwetai tibe kukwe nebtā ye abko raba gare munye, akwa nun amne ni mda mda gātākā Jesu kābti kā mda mdate, ie kukwe mda mda bā jene tārā ya abko gare ñakare nunye, aisete nitre merire tā gātāte angwane, tā blite Ngōbōbe amne Ngōbō kukwei niere angwane, dān kitadre dokwābti kwetre. Abko kore se.

Mrō Jesu ngatani ngwiankrā tōre jae, btā Pablokwe blitabare

17 Ti mrākātre, kukwe mda btā tita tārā tike munye, nebtā abko ti ñan bike mun kākitekā, ñobtä ñan angwane munta gātāre Jesu kābti, ye nin tā mun die mike tōdeke bāri Jesubti, akwa tā mun die gaenkā bāri. Yebtā abko, tita tārā tike krōrō mda munye: 18 Munta ja ūkekrō gātākāre Jesu kābti angwane,

munta ja ñäketbe jene jene, ye niebare käne tie amne ruäre tä nebe era tikrä. **19** Munta ja ñäketbe jene jene, ye abko raka-drekä kore ruen tie, ñobtä ñan angwane ye kwrere mun mden mden tä tödeke era metre Jesu-bti rükadre gare abkokäre.

20 Akwa munta gätäre Jesu käbti angwane, munta mröre, ye abko ñan munta mröre ni Dän-kien ngatani ngwiankrä töre jae era metre, **21** ñobtä ñan angwane mröta niken Jesu ngatani ngwiankrä töre jae angwane, mun ngwian bkänkä krikri ara jire tä niken mrö jakwe kweteta käne amne ni ruäre abko tä neme mröi. Erere arato, ni ruäre tä dö ñaen kabre amne tä neme dröbare. **22** ¿Ju munkwe ñakare mrökrä amne dö ñakrä käne ya? ISe ñobtä munta nitre Ngöbökwe mike ngwarbe kore jae amne nitre bobre bobre tödekaka Jesu-bti abko munta mike ja gaire kore se! ¿Munta kukwe nuene kore, sebtä tikwe dre niedre munye? ¿Tikwe mun käikitadre-kä ya? IÑakare jire! Kukwe kore btä tikwe ñan mun käikitadrekä jire chi.

23 Ye abko, ti Dänkien käkwe diribare tie abko erere tikwe diribareta munye abko krörö: Ni Dänkien Jesu kitani ngise, ye näire deo, ban diani kunti kisete kwe, **24** käkwe kuin niebare btä Ngöböye, bti ötaninbtä kwe, käkwe niebare krörö: Ban ne abko ti ngätä tikwe. Ne mden abko tita bien müre ketadre mun kräke. Käre munkwe ban kweta

kore ti ngwiankrä töre jae, niebare kwe. **25** Ye kwrere arato, mröbare ünän jökrä kwetre angwane, uba döi basote diani kisete kwe, bti niebare krörö kwe: Uba döi ne abko kukwe ükaninte btin Ngöbökwe abko rabadre bare täte jökrä ti däre-bti ye bä mikakrä. Ne aisete munkwe uba döi ña batire batire ti ngwiankrä töre jae, niebare ni Dänkienkwe. **26** Ne aisete, ni Dänkien jatadreta, ye ngibiare kwärä munkwe ban kweta amne munkwe uba döi ña angwane, ni Dänkien krütani ni täte amne ni kräke abko mun tädi bä mike batire batire abti ni Dänkien jatadi nüketa.

27 Ne aisete, ban kwetata amne uba döi ñata ni Dänkien ngatani ngwiankrä töre jae, akwa tä ni mräkä Jesu käbti mda mda mike ngwarbe jae, ye nire-kwe kwetadre kore angwane, ja mikadre ngite kwe ni Dänkien ngrabare rüere amne ni Dänkien däre rüere arato. **28** Ye mden kisete, mun rika ban kwete amne uba döi ñaen ni Dänkien ngatani ye ngwiankrä töre jae, känenkri munta ja mike ngite kore mun mräkä Jesu käbti rüere ya, abko-btä munkwe töbika kuin käne, **29** ñobtä ñan angwane ban kwetadre amne uba döi ñadre ni Dänkien ngatani ngwiankrä töre jae, akwa nita ni Dänkien ngrabare ara jire mike ngwarbe, ye ngwane, ja rüere nita ja mike ngite au Ngöböye, dokwäre Ngöbökwe ni mikadi ja ngie nuen. **30** Ye mden kisete mun kwati

bren amne mun di ñakare amne ni ruäre abko krütanina. **31** Ne aisete, nikwe dre nuendre, yebtä nikwe töbikadre kuin ja käne au angwane, ni Dänkien käkwe ñan ni mikadre ja ngie nuen.

32 Akwa ni Dänkien kätä ni mike ja ngie nuen, ye abko tä ni tõi den kore mtare, niarakwe ñan ni mikadre ja tare nike ni ñakare tödekaka Jesubti ben gwaire kã mrã angwane, abko-käre tä ni tõi den kore mtare.

33 Ne aisete ti mräkätre tikwe, mun rika gätäre mrökäre ni Dänkien ngatani ngwiankrã töre jae angwane, munkwe ja ngibia ngäbti kwärikwäri, abti munkwe mrö kweta ketetibe gwaire jökrã. **34** Akwa ni ruäre, ie mrö raba krübäte angwane, mrö kweta kwe ja gwiriete, bti jata gätäbtã. Ye kwrere gätädre kwe abtä Ngöbökwë ñan mikadre ja ngie nuen. Kukwe mda mda tä ükarete abko ti näinta nebe mun kãnti yete angwane, tikwe ükadite jökrã.

Ngöbö Üaita ja di bien bätäkã ngwarbe

12 **1** Ti mräkätre, Ngöbö Üaita ja di bien bätäkã ngwarbe ja moto kuinbti nitre tödekaka Jesubti itire itireye, btã munkwe kukwe ngwianintari tie täräbtã. Kukwe yebtä mun ñan tõi rabadre mrãme, akwa ye abko rabadre gare metre munye, ie ti tö abko krörö: **2** Bãri käne abko, mun ngãmi tödeke Jesubti, kãnenkri ngöbö ngwarbe, ye jie-bti mun nãmane ja ngwiamna ni

mda mdaye, ye gare kuin munye. Ngöbö ngwarbe ye abko blite ñakare. **3** Ye aisete, mtare kukwe rabadre gare krörö munye, ie ti tö: Nire nire kätä blite Ngöbö Üai köböire ñan raba niere: iNgürün raba Jesubtä nãre! abko ñan raba niere jire. Erere arato, Ngöbö Üai Deme köböire aibe ni raba niere: iJesu abko Dänkien Ngöbö! abko ni raba niere kore, ye abko rabadre gare munye.

4 Mdakäre abko, nitre tödekaka Jesubti abko bti Ngöbö Üaita ja di drãire bätäkã ngwarbe jene jene, akwa Ngöbö Üai itibe kätä ja di bien kore. **5** Erere arato, sribi tärã bätäkã ngwarbe Ngöbökrã, akwa sribi ye abko nuenta ni Dänkien itibe köböire amne niara krãke. **6** Ye kwrere arato, sribita neme bare bätäkã ngwarbe ni mda mdakrã, akwa Ngöbö itibe kätä sribi ngwena bare ni köböire amne niara tä ja di mike ni jökräbtã abko krörö:

7 Ni itire itire, ie Ngöbö Üai kätä ja di bien ja moto kuinbti ni jökrã die mikakäre abko krörö: **8** Ni iti, ie Ngöbö Üai kätä kukwe töbtã mike gare blitakäre btã amne, ni mdaye abko Ngöbö Üai arabe kätä ja di bien kukwe keta kabreta ükaninte ño ño rabadre gare. **9** Erere arato, Ngöbö Üai arabe kätä ja di bien ni mdaye tödekakrã kwatibe Ngöböbti amne, Ngöbö Üai arabe kätä ja di bien bätäkã ngwarbe ni mdaye ni bren bren mikakãreta kuinta. **10** Ni mdaye abko Ngöbö Üaita ja di bien sribi kri ñan tuabare bätäkã ngwarbe nuenkäre amne,

ni mdaye abko ja di bianta Ngöbö kukwei niekäre nitre Ngöbö kukwei niekä kwrere amne, ni mdaye abko ja di bianta üai käme mikata nuke gare amne Ngöbö Üai era metre mikata nuke gare ie arato. Erere arato, Ngöbö Üai käta ja di bien ni mdaye blitakäre kukwe jenenan-bti btä ja töitikani ñakare kwe amne, ni mda abko ie ja di bianta kukwe jenena ye rükadre gare, abkokäre Ngöbö Üai käta ja di bien ie. **11** Di jökrä bätäkä ngwarbe ne abko Ngöbö Üai itibe ye ara käta bien nie, akwa tä ütiä kärere ñakare nie. Ngöbö Üai töta neme ja di biain ño ño nie, ye erere tä dräire ni tödekaka Jesubti itire itire bti.

Jesu ngrabare itibe akwa kiakia ngrabare kabre

12 Ñobtä Ngöbö Üai käta ja di bien bätäkä ngwarbe jene jene abko ti bike bä mike ni ngrabare-btä. Mun tödekaka Jesubti abko ti bike bä mike ni kiakia ngrabare kwrere abko nere: Ni ngrabare abko itibe, akwa ni kiakia abko kabre amne, ni kiakia ngrabare kabre, ye tä ni itibe ngrabare. Ye kwrere, Kristo ngrabare itibe, akwa nitre tödekaka Jesubti itire itire tärä kabre abko niara kiakia ngrabare. **13** Ne aisete, era metre ni abko bätäkä ngwarbe jene jene. Ruäre abko ni israelitare amne ruäre abko ñakare israelitare; ruäre klabore amne ruäre abko klabore ñakare, akwa ni jökräbtä Ngöbö Üai itibe nükani täte ni mikakäre Jesukristo

ngrabare itibe kwrere amne, Ngöbö Üai itibe abko ni jökrä käkwe kani ngäbti. **14** Era metre ni ngrabare itibe akwa, ni kiakia ngrabare abko tärä kabre ni ngrabare mikakrä täte.

15 Ye abko ti bike bä mike krörö: Ni ngoto käkwe niedre, iA! Ti ñakare ni kise, aisete tita ni ngrabare bäre mento, niedre kwe, ¿ye ngwane rabadre ni ngrabare bäre mento ya? iÑakare! **16** Erere arato, ni olo käkwe niedre, iA! Ti ñakare ni okwä, aisete tita ni ngrabare bäre mento, niedre kwe, ¿ye ngwane rabadre ni ngrabare bäre mento ya? iÑakare! **17** Ye abko, ¿ni ngrabare rabadre ni okwärebe jökrä angwane, ni kukwei jaradre ño nie? Erere arato, ¿ni ngrabare rabadre ni olorebe jökrä angwane, jändrän rä rabadre ruen ño nie? **18** Akwa ni kiakia ngrabare, ye Ngöbö tö namani mikai mdente mdente, erere mikani kwe au ja töi jenbti. **19** Akwa ni kiakia ngrabare rabadre ketetibe ja bä kwrere jökrä angwane, ni ngrabare ñan rabadre kuin täte. **20** Ye mden aisete, ni kiakia ngrabare tärä kabre bätäkä ngwarbe, akwa ni ngrabare abko itibe, btä ni kiakia ngrabare tä ketetibe jökrä. Ye kwrere Ngöbökwe kukwe mikanintbe munbtä arato.

21 Ye aisete, ni okwä ñan raba niere ni kiseye: iA! Ma ütiäte ñakare nünankrä tie, ñan raba niere kore. Erere arato, ni dokwä ñan raba niere ni ngotoye: iA! Ma ütiäte ñakare nänkrä tie, ñan

raba niere kore, **22** ñobtä ñan angwane ni kiakia ngrabare tä nebe tuen di ñakare nie, akwa ye abko bäri ütiäte nikrä. **23** Amne ni kiakia ngrabare ñan tä nebe tuen nuäre nie, ye nita ükete bäri nuäre. Erere arato, ni kiakia ngrabare, btä nita ja gaire, ye ni ñan tö mikai tuare ni jökräye, abkokäre nita ngwä kite bäri kuin amne nita ja jue mike kuin bäre bäre, **24** akwa ni ngrabare tuen kuinkuin abko ngibiata ñakare kore nikwe amne nita ja jue mike ñakare arato. Ye abko, Ngöbökwé ni ngrabare ükaninte, ni kiakia ngrabare tuen ütiäte ñakare nie rabadre mikani bäri ütiäte nikwe. **25** Erere arato, ni kiakia ngrabare ñan rabadre ja ñäketbe jene jene, akwa ni kiakia ngrabare mden mden tuen ütiäte amne mden mden tuen ütiäte ñakare, ye töi rabadre ja di mikabtä kwärikwäri, abkokäre Ngöbökwé ükaninte kore. **26** Ne aisete, ni kia ngrabare keteti tä ja tare nike angwane, ni ngrabare tä ja tare nike jökrä gwaire. Ye kwrere arato, ni kia ngrabare keteti mikata ütiäte angwane, ni ngrabare jökrä btä kätä nebe nuäre gwaire jökrä.

27 Ye kwrere mun jökrä gwaire abko Kristo ngrabare ara amne, ni kiakia ngrabare tära, ye kwrere mun itire itire tä Jesu ngrabare kiakiare. **28** Ye aisete, nitre gätäkä Jesu käfti ngätäite Ngöbö tö namani ni krörökrörö tuai abko erere mikani kwe abko krörö: Mtare Jesu kukwei ngwianka mikani

käne kwe. Bobukäre abko, nitre Ngöbö kukwei niekä. Bämäkäre abko, nitre Ngöbö Kukwei dirikä mikani kwe. Yebti nitre sribi kri ñan tuabare nuenkä, nitre ni bren bren mikaka quinta amne, nitre ni mda mda die mikaka amne, nitre ni mda mda jie ngwianka, amne nitre blitaka kukwe jenenanbti, ye abko mikani jökrä kore nitre gätäkä Jesu käfti ng. **29** Ye abko, ñan ni jökrä tä Jesu kukwei ngwianka amne ñan ni jökrä Ngöbö kukwei niekä amne ñan ni jökrä tä Ngöbö Kukwei dirikä amne, ñan ni jökrä tä sribi kri ñan tuabare nuene. **30** Erere arato, ñan ni jökrä ni bren bren mikakata quinta amne, ñan ni jökrä tä blite kukwe jenenanbti amne, ñan ni jökrä abko ie kukwe jenena tä nuke gare niekäre ni mda mdaye. **31** Akwa Ngöbö Üai di bäri ütiäte ütiäte mun die mikakäre, ye munkwe känántari kisere jakrä.

Ja taredre kwärikwäri abko bäri ütiäte

Akwa jändrän bäri kuin ütiäte Ngöbö Üai di bätäkä ngwarbe ye kräke, jiebti ti bike ji tike käne abko krörö:

13 **1** Ni kukwe bätäkä ngwarbe kä nebtä, erere ti rabadre blite amne angeletre kukwe ño ño, erere ti rabadre blite, akwa tita ni mda mda tare ñakare ne ngwane, balinkwata ngö kri ngwarbe, kwrere jire ti rabadre amne bandereta ngö mikata ngöbö ngwarbe mikakrä

ütiäte, kwrere jire ti rabadre ngwarbe. **2** Erere arato, Ngöbö Üai köböire ti di rabadre Ngöbö kukwei niekäre amne Ngöbö Üai köböire kukwe tiebetiebe Ngöbö-kwe rabadre gare jökrä tie amne, Ngöbö Üai köböire kukwe kabre bätäkä ngwarbe tä ükaninte ño rabadre gare jökrä tie amne Ngöbö Üai köböire tita tödeke kwatibe Ngöböbti, köböire ti rabadre ngitiö kri juen nebe kä mdabti, akwa tita ni mda mda tarere ñakare ne ngwane, ti ütiäte ñakare jire. **3** Mdakäre abko, jändrän tädre tikwe, erere tikwe dräidre jire jökrä ni bobre bobre-bti amne, tikwe ja ne ara jire biandre kukwadre sribi Ngöbö-kwekrä, akwa tita ni mda mda tarere ñakare ne ngwane, ütike dre ganaindre jakrä?

4 Nita ni mda mda tarere metre abko nere: Nita ni mda mda tarere angwane, nita jändrän jökrä ngibiare bätäreka ni mdabtä amne nita ja moto mike kuin ni mdakrä. Nita ni mda mda tarere angwane, ñan nita nüne ni ja ribare kwrere jändrän jökrä-btä jändrän diankakäre jakrä amne, ñan nita ja bä mike ütiäte amne ñan nita bike kri. **5** Nita ni mda mda tarere angwane, ñan nita ñäke diän diän ni mdaye mikakäre ja gaire amne ñan nita jändrän kuin känene kaibe jakrä. Erere arato, nita ni mda mda tarere angwane, ñan nita nebe romon jötrö ngwarbe ni mdakrä amne ñan ni mätäta neme käre-käre ja dokwäre ni mdabtä.

6 Mdakäre abko, nita ni mda

mda tarere angwane, kukwe diän diän Ngöbö rüere amne ni mda mda rüere, ye kaita neme nuäre ñakare nibtä, akwa kukwe kuin era metre abko kaita nebe nuäre nibtä. **7** Nita ni mda mda tarere angwane, nita juto biare jändrän jökrä ni rüere kaen ngäbti ni mda mda ngibiakrä amne, nita tödeke janknu Ngöböbti amne ni mda mdabti. Erere arato, nita ni mda ngibiare bätäreka jändrän jökräbtä amne nita di krüte ñakare jändrän jökräbtä.

8 Nita ja tarere kwärikwäri ye abko rabadi kärekaäre, akwa kukwe niebare nitre Ngöbö kukwei niekakwe abko köböitira jire näin ta amne, ñan blita rabadre kärekaäre kukwe jenenanbti Ngöbö Üai köböire. Erere arato, ni ye ie kukwe kabre tä ükaninte tä gare Ngöbö Üai köböire, ye näin ta, **9** ñobtä ñan angwane ni ye ie kukweta neme gare braibe amne, ni Ngöbö kukwei niekä ye abko gare ñakare täte. **10** Ne aisete, ni Dänkien Jesu rükadita angwane, kukwe era erere mikadi gare täte kwe nie, aisete kukwe ñakare täte era metre Ngöböbtä, ye ñan rabadi ütiäte mda. **11** Ye abko, ti bike bä mike krörö: Ti nämane chi angwane, ti nämane blite, ti nämane töbike amne ti nämane töi ngitiekä ngäbäkre chi kwrere. Akwa ti namanina ünän angwane, jändrän ngäbäkre chikwe namani jökrä ja jie-bti tie. Ye kwrere, kukweta gare mtare tie abko kukwe braibe amne, Jesu rükadita angwane,

rabadi jökrä ja jiebti tie.

12 Mdakäre abko, ti bike bä mike jene mda abko krörö: Mtare jändrän jökrä tuen ñakare kuin nie, aiseite ñäi ngututure te jändrän bä tuen diore kwrere, aibe tuen diore nie, ye kwrere kukwe keta kabre gare ñakare metre nie mtare, akwa köböitira jire nikwe ja tuadi gwärere Ngöböbe angwane, kukwe rabadi gare metre nie. Mtare abko ti töi braibe Ngöböbtä, akwa köböitira jire Jesu rükadita angwane, ti gare kuin metre Ngöböye mtare, ye kwrere Ngöbö rükadi gare tie. **13** Ye abko, jändrän ketamä rabadre ütiäte kärekäre abko krörö: tödekadre kwatibe Ngöböbti, Kristo jatadreta ye ngibia-dre ngäbti amne ja taredre kwärikwäri. Akwa jändrän ketamä, ye ngätäite abko ja taredre kwärikwäri abko bäri ütiäte.

Kukwe jökrä nieta gätäte rükadre gare ni jökräye

14 **1** Ja taredre kwärikwäri, ye jiebti mun rankwa kisere janknu. Erere arato, Ngöbö Üai di bätäkä ngwarbe, ye känäntari munkwe jakrä, akwa Ngöbö Üai di Ngöbö kukwei niekäre, ye abko bäri känäntari munkwe, **2** ñobtä ñan angwane ni blitaka kukwe jenenanbti ye abko tä blite Ngöbö aibe ben amne ñakare tä blite nitre gätäkä yebe. Niarata kukwe ütiäte ükani tiebe jenena niere Ngöbö Üai diebti, akwa kukwe ñan tä nebe nuke gare ni mda mdaye gätäte. **3** Akwa ni Ngöbö kukwei niekä

abko tä blite nitre gätäkä Jesu käbti kukwere angwane, kukwe dirita kwe ye tä nitre gätäkä Jesu käbti die mike nüne bäri Jesukrä, amne tä töi den näin janknu. Jesube amne tä kä mike nuäre btätre. **4** Akwa ni blitaka kukwe jenenanbti Ngöbö Üai diebti abko tä blite angwane, tä ja die mike au, akwa ni Ngöbö kukwei niekä tä blite nitre gätäkä Jesu käbti die mike jökrä. **5** Mun jökrä rabadre blite kukwe jenenanbti näre, akwa munkwe Ngöbö kukwei niedre abko ie ti töi bäri, ñobtä ñan angwane Ngöbö kukwei niedre ye abko bäri ütiäte blitadre kukwe jenenanbti ye kräke. Akwa ni blitaka kukwe jenenanbti tä dre niere, ye kwitadre nitre gätäkä Jesu käbti kukwere niaratre die mikakäre, ne ngwane rabadre kuin.

6 Ti mräkätre, ti bike kukwe bä mike mda munye abko krörö: Ti rikadre basare munye angwane, Ngöbö Üai diebti kukwe jenena nuke gare ñakare munye, bti tikwe blitadre munbe, ye käkwe ñan mun die mikadre jire chi nüne bäri Jesukrä, ñobtä ñan angwane kukwe jenena ye gare ñakare munye. Akwa Ngöbökwē kukwe tiebe mikani gare tie, ye tikwe niedre munye mun kukwere amne, kukwe töbtä Ngöbö Kukweibtä, yebtä tikwe blitadre munbe mun kukwere amne tikwe Ngöbö kukwei niedre munye, ye käkwe diridre munye mun kukwere, ye abko rabadre mun die mike nüne bäri Jesukrä. **7** Erere arato, drü bätäkä

ngwarbe abko käta kukwe ye bä mike arato abko krörö: Tolero jükadre ngwarbe amne arpa tädadre ngwarbe, ye ngwane dre jükata metre amne dre tädäta metre ñan rükadre gare nie.

8 Erere arato, ðnitre rükä, kräke trombeta jükata mikakäre juto rikakäre rüre, akwa ñan jükadre metre angwane, ja mikadre ño juto kwetre? 9 Ye kwrere tä nakenkä munbtä. ðKukwe nüke gare kuin, bti munkwe ñan blitadre, ye abko munta dre niere abko rükadre gare ño ni mda mdaye gätäte? Mun kukwei ñan rükadre gare, ye ngwane munta blite kaibe ngwarbe kwäräkwärä.

10 Mdakäre abko, ni kukwei tärä keta kabre kä nebtä, akwa ni kukwei kwatirekwatire, bti dre nieta abko tä mike gare.

11 Akwa ni mdakwe ñäkädre ja kukwere akwa, dre niedre kwe tie ñan rükadre gare tie, ye ngwane ti rabadre chui menteni kwrere kräke amne, niara rabadre chui mentenine tikrä arato.

12 Ne aisete, mun tö Ngöbö Üai di tuai bätäkä ngwarbe jakrä, ye abko kuin, akwa mun di rabadre nitre gätäkä Jesu käbti die mikakäre bäri abko munkwe käre kisere jakrä Ngöböye.

13 Ne aisete, Ngöbö Üai diebti nire nire käkwe blitadre kukwe jenenanbti angwane, Ngöbö Üai käkwe ja di biandre mae kukwe ye kwitakäre mun kukwere, munta dre niere rükadre gare munye abko munkwe käre Ngöböye. 14 Ti mräkäre, Ngöbö Üai diebti tikwe blitadre kukwe

jenenanbti Ngöböbe, ye ngwane tita blite ja üai aibebti Ngöböbe, akwa ñakare tita blite ja töibti.

15 ðYebtä abko, tikwe ja nuendre? Tikwe blitadre Ngöböbe angwane, tikwe blitadre ben ja üai aibebti kukwe jenenanbti. Erere arato ja üaibti amne ja töibti ben gwaire ja kukwere tikwe blitadre ben arato. Erere arato, tikwe kantadre Ngöböye kukwe jenenanbti ja üai aibebti, erere arato ja üaibti amne ja töibti ben gwaire ja kukwere arato.

16 Makwe ñan nuendre kore ne ngwane, ma tädre Ngöbö käikitekä ja üaibebti kukwe jenenanbti angwane, ni tödekaka Jesubti mda mda, ie kukwe makwe ñan tä nüke gare tädre gätäbtä ma kukwei nuen, käkwe ma kukwei nuadre, ye ngwane niara ñan raba ja töi mike gwaire mabe kuin niekäre Ngöböye, ñobtä ñan angwane mata dre niere ñan rükadre gare ie aisete. 17 Ye aisete, nane mata blite bä nuäre Ngöböbe amne mata kuin niere ie kukwe jenenanbti, akwa rabadre tuen ngwarbe ni mda mdaye amne mata die mike ñakare.

18 Ye abko, Ngöbö Üai käkwe ja di biani tie, aisete kukwe jenenanbti tita blite bäri kabre mun ngwä, yebtä tita kuin niere Ngöböye. 19 Akwa gätäte abko, bäri ti töta neme kukwe niei kwärikebe ja kukwere, kukwe ye rükadre gare kuin ni jökräye abko rabadre bäri kuin, ñobtä ñan angwane kore kukwe dirita tikwe rükadre gare metre ni mda mdaye aisete. Akwa tikwe kukwe niedre mili

kwä jätä kukwe jenenanbti, ye abko ñan rükadre gare, aiseite ni mda mda ñan die mikadre kore kwe. **20** Ti mräkätre, blitadre ni kukwe jenenanbti amne Ngöbö kukwei niedre ño, yebtä munkwe ñan töbika ngäbäkre kiakia kwere, akwa jändrän kämekäme Ngöbö rüere, yebtä ngäbäkre kiakia tä töbike ñakare, erere mun töi raba ngäbäkre kiakia kwrere. Amne ni ünän ünän käkwe töbika kuin ja käne, ye kwrere munkwe töbika blite ni kukwe jenenanbti yebtä amne Ngöbö kukwei niebtä arato, **21** ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukweita tikani krörö kukwe jenenanbtä:

Ni menteni kukwe bä jene, bti tikwe blitadi nitre israelitabe niaratre mikakäre mokre, ñobtä ñan angwane ni menteni, ye köböire ti bike nitre israelita mike ja tare nike.

Amne ni nünanka kä mdate, yebti tikwe blitadi nitre israelitabe, akwa ti kukwei ñan mikadre ütiäte kwetre, niebare ni Dänkien Ngöbökwere,

Isaías 28.11-12

abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

22 Ne aiseite, nita blite kukwe jenenanbti, ye abko ni ñakare tödekaka Jesubti, kräke blitata kore abko Ngöböta yete niaratre ngätäite bä mikata, aiseite ye abko ñakare ni tödekaka Jesubti kräke. Akwa Ngöbö kukwei nieta ye abra ni tödekaka Jesubti kräke amne Ngöböta ja moto mike

kuin kräke bä mikata, aiseite ye abko ñan blitata ni ñakare tödekaka Jesubti kräke. **23** Tita niere kore, ñobtä ñan angwane nitre tödekaka Jesubti tä ja ükekrö jökrä gätäbtä Jesu käbti angwane, ni jire jökrä tädre blite kukwe jenenanbti, ye btäräbe ni ie Ngöbö Kukwei gare ñakare rikadre nebe yete amne ni ñakare tödekaka Jesubti rikadre nebe arato angwane, mun jökrä dokwäbti kä jäme nitre ñäkäkä bä jene kore ngöbötre ngwarbe käikitakakäre kwrere jire rabadre nütüre munbtä. **24** Akwa mun jökrä tädre Ngöbö kukwei niere angwane, ni ñakare tödekaka Jesubti amne ni ie Ngöbö Kukwei gare ñakare rükadre gätäte, käkwe mun kukwei nuaadre ja kukwere angwane, mun kukwei rabadi era kräke amne, mun jökrä tädi dre niere, ye rükadi gare ie amne rabadi töbike jabtä au, ja rabadre ruen ngite ie Ngöbö ngwärekre amne,

25 kukwe kämekäme tä kaibe töibtä ye abko rabadre kä merete jökrä Ngöbö ngwärekre, rabadre ruen ie amne, rabadi ngukudokwäbti temen Ngöbö mike ütiäte jae. Ye ngwane, Ngöböta era metre bkänä mun ngätäite niedi kwe, käkwe tödekadi Ngöböbti, aiseite munkwe Ngöbö kukwei niedre abko bäri ütiäte blita kukwe jenenanbti ye kräke.

Ni jökrä käkwe blitadre itire itire ja täritäri

26 Ne aiseite, ti mräkätre, munta gätäre Jesu käbti

angwane, munkwe dre nuendre abko ti bike niere munye abko krörö: Ni ruäre kākwe kanta, ni ruäre abko kākwe Ngöbö kukwei diri amne, ni mda abko ie Ngöbö kukwe tiebe mikani gare abko mika gare kwe amne, ni mda abko kākwe blita kukwe jenenanbti amne ni mda abko kākwe kukwe jenena ye kwita mun kukwere ni mda mda krāke. Akwa jändrän jökrā, ye munkwe nuen ja die mikakāre kwārikwāri. **27** Akwa mun rika blite kukwe jenenanbti, ye ngwane ni nibu, ni nimā aibe kākwe blita itire itire ja täritäri, akwa ñakare gwaire jökrā batibe. Angwane kukwe jenena ye kwitadre mun kukwere. **28** Akwa ne kwrere ni ñakare kukwe jenena ye kwitaka mun kukwere, ye ngwane ni blitaka kukwe jenenanbti ye kākwe ñan blita ni jökrā okwābti gātāte, akwa blita kaibe kwe Ngöböbe.

29 Ne kwrere arato, nitre Ngöbö kukwei niekā abko tārā, ye ngwane ni nibu, ni nimā kākwe Ngöbö kukwei nie itire itire ja täritäri amne, nitre Ngöbö kukwei niekā ye tā Ngöbö kukwei niere metre ya abko ni mda mda kākwe mika ñāräre. **30** Akwa nane nita takānintbe temen yete, ye ie Ngöbö kukwe ja kukwei tiebe mika gare ni jökrā krāke mda angwane, ni Ngöbö kukwei niekā kāne ye kākwe kada keta jirekābe, kākwe kā biandre ni mda yeye. **31** Ne kwrere ni jökrā kākwe nuendre angwane, ni itire itire ie kā

rabadre Ngöbö kukwei niere ye abko kākwe nitre gātākā Jesu kābti ye tōi tikadi amne die mikadi nüne bāri Ngöbökrā. **32** Akwa nire nire ie ja di bian Ngöbö Ūaikwe Ngöbö kukwei niekāre, nitre ye abko di tārā ja tōi ngibiare blitakāre jāme ja täritäri amne ñakare batibe jökrā gwaire, **33** ñobtä ñan angwane Ngöbö abko Ngöbö jāme, akwa ñakare Ngöbö kā ngwiankrā nokre ni tōi kwitakāre kwārākwārā aisete. Ye kwrere nitre gātākā Jesu kābti kā ketareketare temen kätä nuene kore, aisete munkwe nuendre kore arato.

Kukwe nitre merire krāke

34 Kukwe mdara jire ti bike niere abko krörö: Nitre tödekaka Jesubti tā gātäre Jesu kābti, ye kanti nitre merire kākwe ni kukwei nua kā hube jirekābe, ñobtä ñan angwane nitre merire kākwe ñan blitadre gātāte abko Kukwe Biani Ngöbö kukwe Moiséye kätä niere, ye kwrere nitre merire raba kwekbe ni kukwei nuen. **35** Akwa nitre merire tö raba kukwe ño ño gai angwane, ngwiantari kwe kwārāiye ja gwiriete, ñobtä ñan angwane nitre tödekaka Jesubti tā gātäre Jesu kābti, ye kanti merikwe blitadre abko gaidre kri.

Kukwe nāmane nakenkā gātāte, yebtä Pablokwe blitabare mrā

36 Angwane Ngöbö Kukwei ye abko jatani kena mun köböire munkwe ñan nütü. Erere arato,

ñan mun aibe kákwe Ngöbö Kukwei kani ngäbti, mun raba nütüre. **37** Mun mden ie ja ruen Ngöbö kukwei niekä amne Ngöbö Üai tä täte munbtä raba ruen munye, ye ngwane tita kukwe tike tarä nebtä ne abko ñan tita nuemna akwa, ni Dänkien käta nuemna era metre, ye rükadi gare munye. **38** Akwa ñan rükadre gare munye angwane, munkwe trö kwitadre ni Dänkienye, ye ngwane ni Dänkienkwe trö kwitadi munye arato. **39** Ne aise-te ti mräkätre tikwe, Ngöbö Üai di rabadre munkrä Ngöbö kukwei niekäre, ye abko munkwe kánántari kisere amne, nire nire rika blite kukwe jenenanbti, ye munkwe ñan dokwä takä kán. **40** Akwa munkwe jándrän jökrä nuen kuin era metre jökrä ja täritäri.

Jesu nukaninta nire era metre

15 **1** Ti mräkätre, mtare kukwe kuin Jesubtä tikwe mikani gare munye, ye ti tö mikaita töre munye. Ngöbö kukwei kuin Jesubtä, ye mden munkwe kani ngäbti amne mun tä näin janknu btä mtare. **2** Ye kwrere munkwe nändre janknu kore ne ngwane, Ngöbö kukwei kuin Jesubtä tikwe diribare munye, ye köböire mun rabadi dianintari. Akwa munkwe ñan nändre janknu ne ngwane, munkwe kukwe kuin Jesubtä mikani era jae akwa ngwarbe. **3** Kukwe mikata ütiäte Jesubtä ni jökräkwe diribare tie abko erere tikwe diribare munye abko krörö:

Kristo krütani ni ngite Ngöbö rüere ye diankakäre nibtä abko nämane tikani kore Ngöbö Kukweibtä, ye kwrere nakaninkä. **4** Erere arato, Kristo doboi mikani, abti köbömäkäre Ngöbökwemikaninta nire abko nämane tikani kore Ngöbö Kukweibtä, ye kwrere nakaninkä. **5** Yehti Kristokwe ja mikani tuadre Pedroye, bti ja mikaninta tuadre kwe nitre ja töitikaka ben ni jätäbti nibu yeje.

6 Abti ja mräkätre Jesu käbti sientio krärike jire, ie ja mikani tuadre batibe jökrä kwe. Ja mräkätre Kristo tuakatuaka ye tä nüne kwati akwa, ruäre abko krütanina. **7** Yehti ja mikani tuadre kwe Santiagoye amne nitre niara kukwei ngwianka mda mdaye. **8** Mrä, Kristokwe ja mikani tuadre tie arato, aiseite ngäbäkre däredre käi ngämi nuke angwane, tä däre kame, ye kwrere nakaninkä tibtä.

9 Ye mden kisete, nitre Jesu kukwei ngwianka jökrä, ye ngä-täite ti abko bäri ütiäte ñakare. Ti abko Jesu kukwei ngwianka ñan niedre tibtä, ñobtä ñan angwane nitre gätäkä Jesu käbti, jiehti ti nämane näin kisere mikakäre ja tare nike. **10** Akwa tita ño mtare ne abko Ngöbökwé ja moto mikani kuin tikrä abko köböire tita kore. Ngöbökwé ja moto mikani kuin tikrä, ye abko ñakare nuenbare ngwarbe kwe, ñobtä ñan angwane tita sribire bäri nitre Jesu kukwei ngwianka mda mda ngwä, ye abko ñan tikwe nuenbare kaibe ja di jenbti, akwa

Ngöbökwe ja moto mikani kuin tikrä käkwe ti die mikani.

11 Akwa tikwe sribibare bäri ya o niaratre ya abko ñakare ütiäte, akwa kukwe bäri ütiäte abko ti amne nitre Jesu kukwei ngwianka mda mda käkwe kukwe diribare ja kwrere jökrä, ye mden abko munkwe mikani era.

Nitre tödekaka Jesubti abko Ngöbökwe mikadita nire era metre

12 Akwa Kristo mikaninta nire Ngöbökwe abko nunta dirire, ¿ye ñobtä abko ni krütanikrütani ñan rükadreta nire abko mun ruäreta niere? **13** Ni krütanikrütani ñan rükadreta nire, ye ngwane Ngöbökwe Kristo mikaninta nire ñakare arato. **14** Amne Ngöbökwe Kristo mikaninta nire ñakare, ye ngwane kukwe dirita nunkwe abko ngwarbe, ütiäte ñakare. Erere arato, munta tödeke ngwarbe Kristobti. **15** Ngöbökwe Kristo mikadreta nire ñakare bkänä, akräke nun rabadre kukwe ngwarbe niekä Ngöböbtä, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe Kristo mikaninta nire ñakare, akwa mikaninta nire kwe nun tädre niere, ye ngwane nun tädre ñäke ngwarbe Ngöbörüere. Mdakäre abko, ni krütanikrütani ñan rükadreta nire bkänä, ye ngwane Ngöbökwe Kristo mikaninta nire ñakare arato, **16** ñobtä ñan angwane ni krütanikrütani ñan rükadreta nire bkänä, ye ngwane Ngöbökwe Kristo mikaninta nire ñakare arato. **17** Erere arato, Ngöbökwe

Kristo mikaninta nire ñakare, ye ngwane munta tödeke ngwarbe bti amne mun tä ngite janknu Ngöböye abti kä nüke mtare. **18** Mdakäre abko, Ngöbökwe Kristo mikaninta nire ñakare, ye ngwane nitre tödekaka Kristobti krütanikrütani ye abko ñakare dianintari, akwa tä nianinte janknukäre arato. **19** Kore ne ngwane, nikwe nünandre kä nebtä aibe kräke nita tödeke Kristobti ne ngwane, ni jökrä ngätaite, ni abko bäri bobre jakän.

20 Akwa Ngöbökwe Kristo mikaninta nire, ye abko era bkänä amne, Ngöbökwe nitre tödekaka Jesubti krütanikrütani mikadita nire bkänä, abkokäre Jesu mikaninta nire ni jökrä tödekaka niarabti ye känenkri. **21** Ngöbökwe nitre tödekaka Jesubti krütanikrütani mikadita nire arato abko gare krörö nie: Kena ni iti kä Adán käkwe ja mikani ngite Ngöbö rüere, ye köböite ni jökrä tä krüte, ye kwrere arato ni itibe köböire Ngöbökwe ni tödekaka Jesubti krütanikrütani erere mikadita nire. **22** Ye abko, Adán köböite ni jökrä kä nebtä tä krüte, ye kwrere arato Kristo köböire Ngöbökwe ni jökrä tödekaka Kristobti mikadita nire. **23** Akwa Ngöbökwe kukwe ükaninte, erere rabadi bare ja täritäri abko krörö: Ngöbökwe Kristo mikaninta nire käne, yebti Kristo jata-dita angwane, ni kwekwe tödekaka niarabti abko rükadita nire mda abko rabadi bare ja täritäri. **24** Kristo jatadita

angwane, üai käme tä dänkiene nibtä kä nebtä amne jändrän mda mda üai käme kwrerekwre-re abko gadikä jire jökrä kwe. Abti kä mrä angwane, gobran mikanina gare Ngöbökwe ie, ye mikadita Rün Ngöbö kisete kwe. **25-27** Ngöbökwe jändrän jökrä mikani gare Kristoye, aisete Kristo rabadi gobrane abti rüe jökrä ye mikadi ja ngoto täni kwe. Yebti Kristokwe gata mikadi mrä ja ngoto täni ne abko Kristo rüe mrä ganaindi kwe. Akwa jändrän jökrä rabadi Kristo ngoto täni tita niere ne abko, ñakare tita blite Ngöbö ara jire btä, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe jändrän jökrä mikani gare Kristoye. **28** Ne aisete jändrän jökrä rabadi Kristo ngoto täni angwane, Kristo Ngöbö Odei ara jire käkwe ja mikadita gare Ngöböye, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe jändrän jökrä mikani Kristo ngoto täni. Ye ngwane, Ngöbö aibe rabadre gobrane jändrän jökräbti.

29 Mdakäre abko, ¿ni krütanikrütani ñan rükadreta nire ni ruäre tä niere, se drekäre abko ni ruäre tä ja ngökö ñöte ni krütani diäre? ISe ñan tä ja ngökö ngwarbe ñöte ya!

30 Erere arato, ¿Ngöbökwe ñan ni krütanikrütani mikadreta nire angwane, drekäre köbö kwatirekwatire nunta ja kite kukwe krübätete? **31** Ye abko, munta näin Kristo Jesu ni Dänkienbe, ye käita nebe nuäre tibtä era metre. Ye kwrere jire, era metre käre köbö kwatirekwatire tita kä krübätete rätäninkä

gatabti. **32** Ye abko, jändrän ngwarbe romon romon, ben rüdre, kwrere jire tikwe rübare nitre krübäte krübäte ben juta Efeso nete, ¿ye tikwe nuendre ngwarbe ja mikakäre kri, ye ngwane dre rükadre tie rübtä kore? ¿Ngöbökwe ñan ni krütanikrütani mikadreta nire angwane, ye ñan tikwe rüdre ngwarbe ya? Ngöbökwe ñan ni krütanikrütani mikadreta nire angwane, iNane ni krütadre jetbe, aisete ari mröre kri, ari dö ñaen kabre!

abko ni ruäre tä niere. **33** Akwa munkwe ñan ja ngökamna kukwe yebtä, ñobtä ñan angwane “ni kukwe muko diän diän ben ni töi kuin metre tä ja gete angwane, ni töi kuin metre abko tä neme diän arato,” nieta era metre, aisete munkwe ñan ja ngökamna kore. **34** Akwa munkwe töbikata kuin ja käne, käkwe ñan ja mika ngite mda, ñobtä ñan angwane mun ruäre, ie Ngöbö gare ñakare. Yebtä mun rabadre ja gaire, abkokäre tita ñäke kore munye.

Ni rükadita nire angwane, ni ngrabare rabadi ño

35 Mdakäre abko, mun ruäre käta kukwe ne ngwentari krörö jae kwärikwäri: ¿Ni krütanina se abko rükadreta nire ño sere? ¿Ni krütani rükadreta nire angwane, rabadi ño ngrabare ruen? abko munta ngwentari jae. **36** IYe ño abko mun töi ñakare dikaro käta kukwe ngwentari kore jae ye! Ye abko ti bike nura bä mike ni

ngrabarebtä. Nura nökata ye gütadrete ñakare angwane, mu ñan rükadre. **37** Ye abko, trigo nurai amne nura mda mda nökata, ye abko ñan nura mu ara jire nökata, akwa nura ara jire nökata. **38** Yebti nura ketareketare Ngöbö töta nebe mu mike niren ño ño, erere tä mike niren jene jene, aisete ñakare ja kwrere jökrä ngrabare. **39** Jändrän jökrä abko ñakare ja kwrere jökrä ngrabare garera nie abko krörö: Ni, jändrän ngwarbe, nukwä amne gwa ye abko bä jene jene jökrä ngrabare. **40** Ye kwrere arato, jändrän kä käinbti amne jändrän kä temenbtä abko bä ñakare ja kwrere jökrä, akwa bä jene jene. Akwa jändrän kä käinbti abko bä nuäre nuäre, ye abko bä jen kwetre. Erere arato, jändrän kä temenbtä abko bä nuäre nuäre, akwa bä ye abko bä jen kwe. **41** Erere arato, ñänä trä ñakare ja kwrere sö träbe amne muke abko trä bä jene jene arato. Erere arato, muke kwatirekwatire abko trä tä rä bä jene jene.

42 Ye kwrere, ni krütanikrütani mikadita nire Ngöbökwé angwane, rakadikä kore arato nibtä: Ni ngätä tä niken ngwarbe abko doboi mikata, akwa Ngöbökwé ni mikadita nire angwane, ni ngätä niken ngwarbe ñakare jire chi mda abko biandi kwe nie. **43** Ni ngrabare käme bobre doboi mikata, akwa Ngöbökwé ni mikadita nire angwane, ni rabadi bä nuäre ngrabare. Erere arato, ni ngrabare di ñakare ye

doboi mikata akwa, Ngöbökwé mikadita nire angwane, ni rabadi bäri dite ngrabare. **44** Erere arato, ni ngrabare kä nebtä ne abko jatani dobokri abko doboi mikata, akwa Ngöbökwé ni ngrabare mikadita nire angwane, ni ngrabare kä käinbtikri biandi kwe nie. Erere arato, ni ngrabare jatani dobokri tä rä ne ngwane, ni ngrabare kä käinbtikri ye tä rä arato.

45 Ye mden kisete Ngöbö Kukwei tä niere krörö:

Ni käne kädian nämáne

Adán abko Ngöbökwé

mikani nire, *Génesis 2.7*

akwa Adán mrä kädianta Kristo ne abko Üai kwe köböire tä ni miketa nire. **46** Akwa ni ngrabare nünakäre kärekäre kä käinbti, ye abko ñakare käne nikwe akwa, ni ngrabare nünakäre kä nebtä abko rabadre käne nikwe, yebti ni ngrabare nünakäre kä käinbti rabadre nikwe mda.

47 Ni dätebare käne kä Adán abko dobro temen ne dätebare, akwa ni mda abko Kristo ye abko kä käinbti jatani. **48** Ne aisete, ni kä nebtä abko dobro dätebare nire abko bä namani ño ngrabare, ye kwrere ni jökrä bä ja täritäri; akwa ni kä käinbti bä ño ngrabare, ye kwrere Ngöbökwé ni krütanikrütani mikadita nire angwane, ni ngrabare bä rabadi arato. **49** Ne aisete, dobro dätebare nire abko kwrere ni bäta ja täritäri mtare kä nebtä, ye kwrere Ngöbökwé ni mikadita nire angwane, ni kä käinbti kä Kristo bä ño

ngrabare, ye kwrere ni ngrabare
bä rabadi arato.

50 Yehtë abko, ti tö niei krö-
rö munye ti mräkätre tikwe:
Ngöböta gobrane, ye kanti ni
ngrabare tä niken ngwarbe ye
ñan raba nebe nüne jire chi,
ñobtä ñan angwane kä käinbti
ye kanti jändrän ñakare jire tä
niken ngwarbe raba neme.

51 Akwa kukwe nämane tiebe
kaibe Ngöbökwé kira, ye mika-
nina gare kwe nie mtare abko ti
bike niere, aiseťe ti kukwei
nuen munkwe: Nitre tödekaka
Jesubti ñan krütadre jökrä
angwane niara jatadita, akwa
Ngöbökwé ni jökrä kwitadi.

52 Trombeta jükadi ngö rabadi
kä mrä mikakäre gare angwane,
nitre tödekaka Jesubti jökrä
rikwitadi jötrö ngwarbe Ngöbö
diebti, nita okwä kwata metete
jötrö ngwarbe, ye kwrere jire ni
rikwitadi batibe jökrä se kwere.
Trombeta ngö rabadi, ye
ngwane nitre tödekaka Jesubti
krütanikrütani abko rükadita
nire jökrä amne ñan krütadreta
mda amne, ni tödekaka Jesubti
tädi nire nire abko Ngöbökwé
kwitadi jökrä arato.

53 Ni ngrabare tä niken ngwa-
rbe, ne täte abko ni ngrabare
niken ngwarbe ñakare abko ra-
badi nikwe. Erere arato, ni ngätä
tä ngataen, ne täte abko ni ngätä
ngataen ñakare rabadi nikwe.

54 Ni rikwitadi jökrä kore
angwane, Ngöbö Kukwei tä tika-
ni krörö rabadi bare:

Gata, Ngöbökwé ma
ganaibarera,

aisete ma ñan rabadre jire
chi mda, aiseťe ni ñakare
jire iti krütadre mda.

Isaías 25.8

55 Aiseťe Gata, ¿ma di kri
abko tä mdente?

¿Tbi tu krübäte kwrere jire,
ma krübäte, ye abko tä
mdente, Gata?

Oseas 13.14

abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

56 Ne aiseťe kukwe kämekäme
nuenta nikwe Ngöbö rüere abtä
nita krüte, ne abko tbi tu krübäte
kwrere amne, Kukwe Biani Ngö-
bökwé Moiséye ye köböire ku-
kwe kämekäme tä sribire abko
käta ni kukwe kämekäme nuen-
kä mike gare nie. **57** Akwa ni
Dänkien Jesukristo, köböire Ngö-
böta ni die mike kukwe kämekä-
me ganaine amne gata ganaine.
Yehtë abko nikwe kuin niedre
Ngöböye.

58 Ne aiseťe ti mräkätre tare
tikwe, munkwe tödeka ni Dän-
kienbti, yehtë munkwe nünanka
dite jabtä käre köbö kwatirekwa-
tire. Mdakäre abko, sribi ni Dän-
kienkwe, yehtë munkwe ja kita ja
di ngöibti, ñobtä ñan angwane
ñan munta sribire ngwarbe Kräke.

**Ja mräkä tödekaka Jesubti
kräke ngwian ükaninkrö**

16 1 Kukwe mdara jire
abkobtä ti tö nibi blitai
munbe abko krörö: Nitre Ngöbö-
kwe, Kräke ngwian ükäröta
munkwe, ye abko ja mräkätre tä
gätäre Jesu käbti kä Galaciate
käkwe ngwian ükärekrö ño
tikwe niebare ietre, ye kwrere

munkwe nuen abko krörö:
2 Käre bämän kratirekratire
 bämänte, munkwe ngwian mika
 biare jenena biandre ngwarbe ja
 mräkätrekrä. Ngwian amne jän-
 drän nükani nuäi mun kisete, ye
 erere munkwe dianka biare jene-
 na, bti munkwe üka. Yehti ti
 rikadre nebe yete angwane,
 munkwe ñan ngwian ükarekrö
 ye näire. **3** Mdakäre abko, ti näin
 nebe yete angwane, nire nire
 tädi mikani biare munkwe juan-
 dre Jerusalén, nitre ye abko krä-
 ke tikwe tarä tikadi, bti tikwe
 juandi ngwian ükäröta, ye mun-
 kwe bian ja mräkätre bobre
 bobreye Jerusalén. **4** Akwa nane
 ti rikadre Jerusalén ye abko
 rabadre dbe ne ngwane, ja mrä-
 kätre juandre munkwe ngwian
 mike Jerusalén ye näin tibe.

5 Tita juta Efesote nete, akwa
 ti näin angwane, ti näin käne kä
 Macedoniate. Yehti ti näin nebe
 mun kanti Corintote yete. **6** Ye
 kanti ti rabadi nünentbe bä raire
 munbe ruen tie, akwa nane kä
 ñüre näire ti rabadi yete ruen tie.
 Yehti ti jatadi niken mdente
 angwane, munkwe ti die mikadi
 rikakäre ta, abkokäre ti rabadi
 yete. **7** Ti ñan tö näin gwängwa-
 rbe, ñobtä ñan angwane ti ñan tö
 ja tuai jötrö munbe dikarekä
 kwärä, aisete ni Dänkien tö ne
 ngwane, ti rabadi nünentbe bä
 raire munbe yete ja tuakäreta
 munbe. **8** Akwa gwängware
 abko, ti rabadre Efeso nete
 nemebe köbö Pentecostés näire,
9 ñobtä ñan angwane ni kwati tä
 ja rüere tibe, akwa gwängware

kä tarä kri amne kuin sribikrä tie
 ni Dänkienkrä nete, aisete ti
 rabadi bä raire mda nete.

10 Akwa nane Timoteo rüka
 mun kanti yete angwane, raba-
 dre jame mun ngätäite, abkokäre
 munkwe ka ngäbti kuin, ñobtä
 ñan angwane tita sribire, ne
 kwrere niarata sribire arato ni
 Dänkienkrä. **11** Ne aisete, mun
 ñakare jire iti käkwe niara mika
 ngwarbe jae, akwa jatadre jame
 ta, abkokäre munkwe die mika,
 ñobtä ñan angwane tita niara
 amne ja mräkätre mda mda ngi-
 biare ngäbti.

12 Angwane ti mräkä Apolos
 abko rikadre ja mräkätre mda
 mdabe basare munye abko tikwe
 ribeba kisere ie, akwa ye ngwane
 niara ñan tö rababa rikai, aisete
 ñan rikaba, akwa nehti kä tädira
 ie angwane, näin nebe basare
 munye yete.

13 Angwane mun abko käkwe
 ñan dikaka okwä kware amne
 munkwe nünanka dite tödekabtä
 ni Dänkienbti. Erere arato, mun-
 kwe ja die mika kri nünenkä dite
 Satana rüere. **14** Angwane mun-
 kwe jändrän jökrä nuen, ye abko
 munkwe nuen ja moto kuinbti ni
 mda mda tarere kwärä.

15 Ja mräkätre, käne Estéfa-
 nas amne mräkä kwe aibe
 käkwe kukwe kuin Jesubtä kani
 ngäbti käne kä Acaya yete
 angwane, niaratre nikaninbe sri-
 bire nitre tödekaka Jesubti krä-
 ke, ye tä töre munye ruen tie.

16 Ne aisete, niara amne ni mda
 mda sribikä niaratre kwrere-
 kwrere abko munkwe kukwei

mika ütiäte jae, ie ti tö. Erere arato, ni mda mda tö sribire ni Dänkienkrä, ye munkwe mika ütiäte jae. **17** Estéfanas rükaba Fortunatobe amne Acaicobe ti kanti nete, ye abko käi nuäre kri tibtä, ñobtä ñan angwane niaratre käkwe ti moto mikaninta jäme mun diäre. **18** Ne kwrere arato, ti moto amne mun moto tä jäme niaratre köböire ruentie, aiseti ni niaratre ne kwrere abko munkwe mikadre ütiäte jae.

Kukwe mrä Pablokwe

19 Ti mräkätre, ja mräkätre gätäkä Jesu käbti kä Asiate nete käta köbö kuin juen mun kräke. Erere arato, Aquila amne Priscila btä ja mräkätre mda mda tä ja ükekrö niaratre

gwiriete ye käta köbö kuin juen kri mun jökrä kräke ni Dänkien käbti. **20** Ja mräkätre jökrä nete tä köbö kuin juen mun jökrä kräke. Munkwe ja demain kwärikwäri ja moto kuinbti.

21 Ti Pablo ne mden käta kukwe mrä ne tike ja kise jenbti munkrä, ti ara käta tära ne tike rükadre gare munye abkokäre. **22** Nire nire ñan tä ni Dänkien tarere, yebtä Ngöbö-kwe ngürün mikadre näre, käkwe kitadrekä kärekäre ja okwä bäre mento. iNi Dänkien, ma jata jötrö, ie ti tö! **23** Ni Dänkien Jesu käkwe ja moto mika kuin mun jökrä kräke. **24** Ti Pablo käta mun jökrä tarere kärekäre Kristo Jesu käbti. Abko kore se. Ne ngörä.

Tärä Tikani Bobukäre Pablokwe

Nitre Corintobokrä

2 Corintios

Pablo nämane sribire kä Macedonia kánti angwane tärä 2 Corintios ne tikani kwe nitre tödekaka Jesubti nünanka juta Corinto yete amne Corinto bäre temen kräke. Tito sribi muko Pablokwe nämane Corinto, nukaninta Pablo kánti angwane, kukwe kri nitre tödekaka Jesubti ngä-täite Corinto yete abko Titokwe niebare Pabloye. Ye mden kisete Pablokwe tärä ne tikani. Kukwe nämane nakenkä abko krörö: Nitre bikaka Jesu kukwei ngwianka ütiäte kri nükani Corinto yete, ye abko nitre tödekaka Jesubti nämane kaen ngäbti. Nitre ye abko dirikä blo arato. Niaratre nämane bike kri Pablobtä amne nämane Pablo bä mike bobre, ütiäte ñakare abko erere nämane nitre Corintobo tödekaka Jesubti ngökö. Pablo nämane nitre tödekaka Jesubti tarere kri amne ñan tö namani nitre Corintobo tuai niken ji blobti nitre ni ngökaka jie-bti. Ye mden kisete, Pablokwe tärä ne tikani nitre tödekaka Jesubti mikakäre mokre nitre ni ngökaka ngäniene amne mäträkäre btä ja moto kuinbti. Erere arato, niara abko Jesu kukwei ngwianka era metre rabadre gare metre ietre abko niebare kwe ietre.

Mdakäre abko, Pablo ngämi tärä ne tike, känenkri niarakwe ngwian käräbare biankäre nitre bobre bobre tödekaka Jesubti Jerusalén yete yeye. Ngwian ye abko Pablo nämane den jakrä abko nitre ni ngökaka nämane niere, akwa ñakare kore, Pablokwe niebare. Ja rikadre basare jötrö ietre, Pablokwe niebare, aisete nitre tödekaka Jesubti nünanka Corinto yete käkwe ngwian biandre janknu niara ngäbti ngwiankäre Jerusalén.

Pablota köbö kuin juen

1 1 Ti Pablo käta tärä ne tike. Ngöbö tö namani ti mikai Jesukristo kukwei ngwianka abko erere tita sribire kräke. Ti ne mden käta köbö kuin juen ti mräkä Timoteo ben gwaire mun nünanka juta Corintote käta

gätäre Ngöbö käbti, ye kräke nunta köbö kuin juen. Erere arato, mun nünanka kä jökräbti temen kä Acayate, kräke nunta köbö kuin juen. **2** Ngöbö ni Rün nikwe amne ni Dänkien Jesukristo käkwe ja moto mika kuin munkrä amne mun mika nüne jame kwetre, ie ti tö.

Pablota Ngöbö käikitekä

3 Ngöbö ni Dänkien Jesukristo Rün aibe raba käikitaninkä ni jökräkwe. Nita nebe ruentari tare kärekäre ie amne kukwe jire jökrä nikwe, btä niara tä ni die mike amne tä kä miketa nuäre nibtä. 4 Nita ja tare nike bätäkä ngwarbe angwane, Ngöböta ni die mike amne tä kä miketa nuäre nibtä, ni mda mda tädre ja tare nike ño ño angwane, ni rabadre ni ye die mike amne kä miketa nuäre btä abkokäre.

5 Ngöböta nuene kore, ñobtä ñan angwane Kristo käkwe ja tare nikani kri krübäte, ye kwrere ja tare nika tä krübäte ni kise-te. Erere arato, Kristo köböire Ngöbökwé ni die mikadi kri krübäte amne kä mikadita nuäre kwe nibtä. 6 Ye abko, mun rabadre die mikani Ngöbökwé amne kä rabadreta nuäre munbtä amne mun rabadre dianintari, abkokäre nunta ja tare nike sribi Jesukristokwe ye dokwäre. Ngöböta nun die mike amne tä kä miketa nuäre nunbtä, nunkwe mun die mikadre amne nunkwe kä mikadre nuäre munbtä siba angwane, nunta ja tare nike, ye kwrere mun tädre ja tare nike tödekabtä Jesubti angwane, munkwe nünandrekä dite jabtä, abkokäre Ngöböta nun die mike amne tä kä miketa nuäre nunbtä. 7 Ye abko, munta ja tare nike gwaire nunbe, ye kwrere arato Ngöbökwé mun die mikadre amne kä mikadre nuäre kwe munbtä gwaire nunbe gare nunye, aise-

mun rabadi dianintari metre gare kuin nunye.

8 Ti mräkätre, tita tarä tike kore munye, ñobtä ñan angwane provincia Asiate kukwe rakakaba taretare krübäte nun rüere, ye abko rabadre gare munye, ie ti tö. Jä oto doboko rika ngitiekä nibti, käkwe ni ketate temen, ye kwrere jire kukwe jataba doboko krübäte nun rüere, käkwe nun di gakaba jökrä amne, nunkwe ñan nünandre mda rababa ruen nunye. 9 Angwane nun krütadre era metre rababa ruen nunye, akwa kukwe rakakaba kore nunbtä, ye köböire abko nunkwe ñan tödekadre ja di jenbti au akwa, Ngöbö ni krütanikrütani mikakata nire, ye aibebti nunkwe tödekadre abko rükaba gare nunye.

10 Amne Ngöbökwé nun diantariba gata ye ngäniene, ye kwrere kukwe jatadita nun rüere angwane, Ngöbökwé nun dianditarita gata ngäniene. Ngöbökwé nun ngibiadi kärekäre abkobti nunta tödeke, 11 amne munta blite Ngöböbe, yebti mun rabadre nun die mike kri. Ye abko, mun kwati tä blite Ngöböbe nunkrä ne ngwane, nun die mikata Ngöbökwé, ye rükadi gare munye angwane, ni kwati käkwe kuin niedi Ngöböye nunbtä.

Ñobtä Pablo ñan nikani basare nitre Corintoboye

12 Mdakäre abko, kukwe krörörörö abko nun tö mikai gare bäri munye: Ngöbö diebti nunkwe nünanba deme ni mda mda ngätäite kä nebtä amne mun

bäri, ben nunkwe nūnanba kore abti kä nūke mtare. Erere arato, Ngöbö diebti nunkwe ni mda mda ngökani ñakare jire, ye abko gare kuin nunye amne jata nebe ruen ngite ñakare jire chi nunye Ngöbö ngwärekre, ñobtä ñan angwane ñan ni kä nebtä töi abko erere nunta näin, akwa Ngöböta ja moto mike kuin nunkrä abko diebti nunta näin kore. Ye mdenbtä nun tö ja dikaire.

13 Amne nunkwe tarä tikani munye, ye abko munkwe ñäkäre btä amne rükadre gare kuin munye abko erere nunkwe tikanini, aise te tarä yebtä munkwe ñäkä amne, rükadi gare kuin jökrä munye abko tita nütüre.

14 Angwane nun abko tä nüne ño, ye nūkanina gare ruäre munye, akwa mtare rükadre gare täte munye, ie ti tö, ni Dänkien Jesu jatadi nüketa angwane, ja rabadre ruen ütiäte nunbti munye, ye kwrere arato ja rabadre ruen ütiäte munbti munye ni Dänkien Jesu ngwärekre abkokäre.

15-16 Ti nämä tödeke kore munbti, aise te ti näin Macedonia angwane, ti näin käne nebe basare munye yete, ti nämä nütüre abko erere tikwe nieba munye. Erere arato, ti jatadreta ja jiebti angwane, ti rükadre basareta jire munye yete, ti nämä nütüre. Tikwe basadi bobu kore munye, abti munkwe ti die mikadre nikenta nebe Judeate ti nämä nütüre, akwa ti ñan rababa basare munye yete. **17** Tikwe köbö kitaba basakrä munye, yebti tikwe töbikabare ñakare kuin ja

käne munta nütüre ya? Mdakäre abko, titä kukwe kubu niere kukwe kwatibe kräke amne ti töi abko tä jändrän mdabtä, aise te tita jän niere, akwa tita ni ngökö abko munta nütüre tibtä ya?

18 Ngöböta ja kukwei bien kwatibe, bti tä mike täte, ye kwrere nunta kukwe kuin Jesubtä niere munye angwane, nunta blite kwatibe, aise te ñan nunta "jän" niere, yebti nunta "ñakare" niereta batibe munye, **19** ñobtä ñan angwane kukwe kuin Jesukristo Ngöbö Odeibtä abko Silvano, Timoteo amne ti käkwe mikani gare munye angwane, nunkwe ñan niebare krörö munye: Nane Ngöbö kukwei Jesubtä abko era, nane era ñakare abko nunkwe niebare ñakare kore munye. Akwa Ngöbö kukwei Jesukristobtä abko kukwe era erere niebare kwatibe nunkwe munye, aise te nunkwe blitabare ñakare ketebu batibe. Ngöbökwé ja kukwei mikadre täte, yebtä "jänri" niebare kwatibe kwe Jesukristobtä abko erere rabadi käreäre, **20** ñobtä ñan angwane Ngöbökwé ja kukwei biani kabre kukwe nuenkäre ni kräke abko mikani bare täte jökrä Kristo köböire kwe. Ye mden kise te, nita Ngöbö käikitekä angwane, Ngöbökwé ja kukwei mikani täte Kristo köböire, yebtä nita "Amen," niere abko erere raba bare kore nita niere Ngöböye Kristo Jesu köböire. **21** Ti mräkäre, Ngöbö ara jire käkwe nun amne mun mikani nūnenkä dite ketetibe gwaire Kristobtä. Ye

abko, Ngöbö ara jire kākwe ni mikani deme jenena jakrä.

22 Erere arato, Ngöböta ni bkāne abko bā mikani krörö kwe: Nia-rakwe ja Ūai Deme mikani nūne nibtä, angwane jändrän tärä bäri mda kwe nikrä abko mikani gare nie arato, ye köböire abko Ngöböta jändrän mda mda ngibiare ni krāke abko tā mike gare nie.

23 Tita kukwe era erere niere munye, ye abko gare kuin Ngöböye, aisete ti rikadre Corinto mun kanti yete ti nāma nütüre, akwa ti ngāmi niken, ñobtä ñan angwane mun tare kri tikwe, aisete ti ñan tö ñākāita taretare munye, aisete ti ngāmi niken. Tita kukwe niere munye, nebtä tita mun ngökö ne ngwane, Ngöbö ara jire raba niere ti rüere mun ngökabtä kore. **24** Mun abko tā tödeke Kristobti, yebtä abko ñan nunta ja mike mun dänkiene, akwa nunta sribi nue-ne jirekābe gwaire munbe abko kākwe kā mikadre bäri nuäre munbtä, abkokäre nunta sribire kore, ñobtä ñan angwane mun nena nūnenkā dite jabtä tödeka-btä Kristobti aisete.

2 **1** Ti tö rababa kā mikai bäri nuäre munbtä, aisete ti ñan tö rababa näin ñākākäre taretare munye bobukäre mun moto mikakäre ulire, aisete ti ngāmi nebeta basare munye. **2** Tikwe mun moto mikadre ulire, ye ngwane ñan mun moto mikani ulire tikwe, ye ara kākwe kā mikadre nuäre tibtä ya? iJänri! Mun ye aibe raba kā mike nuäre tibtä. **3** Tikwe tärä tikaba tare

kore munye, ñobtä ñan angwane munkwe kā mikadre nuäre tibtä näre abko munkwe ti moto mikadre ulire rababa ruen tie, ñobtä ñan angwane mun ñan tö namani ti kukwei mikai täte, aisete ti ñan tö rababa rikai yete. Ti rikadre yete angwane, munkwe kā ngwiandre nuäre gwaire jabtä tibe rababa ruen tie, akwa tikwe tärä tikaba jirekābe kore munye.

4 Ti nāma tärä ye tike munkrä angwane, ti töi ñan rababa krütare munbtä amne, ti moto rababa nötöte krübäte mun jiebtä amne ti rababa mun müaire krübäte jakän tärä ye tikare kwärä, akwa tikwe tärä tikaba taretare kore munkrä, ye abko ñan tikwe tikaba mun moto mikakäre ulire, akwa mun tare kri tikwe, ye rükadre gare munye, ie ti tö rababa, aisete tikwe tärä tikaba kore.

Ni kukwe kāme nuenkā kadreta ngäbti

5 Mdakäre abko, ni iti kākwe ti moto mikani ulire, ye abko ñan ti ne aibe moto mikani ulire kwe, akwa bäri mun moto mikani ulire kwe arato ruen tie.

6 Akwa ni ja mikaka ngite, btä mun kwati kākwe mäträbare krübäte, ye abko namanina dbe, **7** aisete mtare kukwe btä ja mikani ngite kwe, ye munkwe dianka bti ta amne, munkwe die mikata amne kā mikata nuäre btä munkwe, niara ñan moto rabadre ulire dikaro abkokäre.

8 Amne munta ni ja mikaka ngite ye tarere kri abko munkwe bā

mikata tuadre ie abko ti tö ribei kore munye. **9** Kukwe nämane nakenkä mun ngätäite yete, abtä tikwe tärä tikaba munye, ye abko tita kukwe niere abko erere munkwe mikadre täte jire jökrä ya ño abko ti tö rababa gai, kākwe tärä tikaba kore. **10** Ye abko, nire nire tä ja mike ngite, akwa munta denta bti ta, ni ye abko tita ngite den bti ta arato, aisete ni ye kākwe ja mikani ngite ño erere ne ngwane, tikwe diandi bti ta arato mun die mikakäre nüne metre Kristo ngwäre-kri, **11** ñobtä ñan angwane Satana käre tä juto biare kukwe miketbe ni rüere, ye abko garera nie, aisete Satanakwe ñan ni ngökadre ni ja mikani ngite yebtä, abkokäre nikwe ja ngite diandre jabti ta kwärikwäri.

Kukwe ükaninte btin Ngöbökwe, kräke Pablota sribire

12 Tikwe tärä tikaba kore munye, bti ti rikaba nebe juta Troate kukwe kuin Kristobtä mikakäre gare angwane, Ngöbö-kwe kä bianba kuin tie sribikäre ni Dänkien Kristokrä. **13** Akwa ti ñan rababa nebe nuäre, ñobtä ñan angwane ti mräkä Tito ñan kwanba tie juta Troate, aisete ja mräkätäre tödekaka Jesubti Troate, ie tikwe köbö ngwiantariba, bti ti rikaba Macedonia mda.

14 Tita kuin niere Ngöböye, ñobtä ñan angwane Kristo krütani krusobtä angwane, ni ganainbare kwe Ngöbökrä amne Ngöbö-kwe ni dianinkä sribikäre

jakrä Kristo köböire. Ni ganainbare rübtä abko tä näin ni ganainkä jiebt, ye kwrere mtare nunta näin Kristo jiebt. Nun köböire abko Ngöböta kukwe kuin Kristobtä mike gare ni mda mdaye, aisete jändrän rä bäne, ye kwrere kukwe kuin ye rä kite niken kä jökräbti temen. **15** Ne aisete Kristokwe nünabare ño, kākwe ja tare nikani, ye kwrere tita nüne. Ye abko, Kristo nama-ni kuin dbe Ngöbö ngwäre-kri, ye kwrere tita Ngöbö ngwäre-kri, jändrän rä bäne ye kwrere.

Amne ni mda mda rabadre dianintari ya, ñakare ya, akwa jändrän rä bäne ye tä näin jökrä ni ngätäite kä ngrabare temen, ye kwrere jire tita niaratre okwäte. **16** Akwa nire nire rabadi nianinte, ye ie abko ti rabai tuen jändrän ngwäkäre rä käme kwrere, akwa nire nire rabadi dianiptari Ngöbö-kwe, ni ye ie ti rabai tuen jändrän rä bäne kwrere, ñobtä ñan angwane tita kukwe kuin Jesubtä mike gare ietre aisete. **17** Sribi ye abko ni ñakare jire chi rabadre nuene ja di jenbti au ñan ñan! **17** Ye abko ni kwati tä näin Ngöbö kukwei kuin dirire ngwian diankrä jae, ye kwrere tita näin ñakare, akwa ti abko tä näin Ngöbö kukwei mike gare era metre. Ni juani Ngöbö-kwe tä blite era metre töi kuinbti, ye kwrere tita blite Kristobtä Ngöbö okwäbti Kristo köböire.

3 **1** Tita sribire kuin Ngöbökrä rükadre gare metre munye, abkokäre tita blite kore, ÿyebtä abko ti kiterate ja käikitekä au

tuen munye ya? **4**O ni ruäre kukwei mikadre ütiäte, abkokäre tä tärä käre ngwiandre jabtä, ye kwrere ti rikadre ngwena munye, munta nütüre ya? **4**O ni ruäre kukwei mikadre ütiäte kã mdabti, abkokäre tä tärä käre munye, ye kwrere tikwe tärä kãradre munye ja kukwei mikakäre ütiäte ni mda mdaye ya? **Ñ**akare jire chi munkwe biandre, ñobtä ñan angwane ni mda tä biamna munye, **2** akwa tärä ye kwrere abko ütiäte ñakare tikrä, ñobtä ñan angwane mun ara jire tä tärä ti kukwei mikakrä ütiäte ye kwrere tikrä. Käre munta töre tie amne tita mun tarere bari. Ye abko, ni mda mda kãta mun mike ñäräre angwane, munta tödeke Kristobti sribi tikwe köböire abko tä nuke gare ietre. Mdakäre abko, tita mun tarere ño, ye abko tä tuen ni jökräye, aise te tärä ni kukwei mikakrä ütiäte btä ñäkãta, ye kwrere jire munta ni jökrä ngwäre kri.

3 Amne sribi tikwe köböire munkwe tödekani Kristobti, aise te mun abko tärä ni kukwei mikakrä ütiäte kwrere tikrä, ye abko ni jökrä raba tuen, aise te Kristo ara jire kãkwe mun mikani tärä ye kwrere abko tita mike tuadre ni mda mdaye. Mdakäre abko, mun abko ñakare tärä tikata plumabti kwrere, ñobtä ñan angwane tärä ye kwrere abko nire ñakare, akwa Ngöbö nire abko **Ü**ai ara jire kãkwe mun mikani tärä ye kwrere. Erere arato, mun abko ñakare tärä okwã tikani jä otobtä Ngöbö kwe biani Moiséye

kira ye kwrere. Akwa mun nire ye ara jire töi abko Ngöbö kwe mikani tärä kwrere sribi munkwe köböire.

4 Amne Kristo köböire nunta tödeke kri Ngöbö bti, aise te kukwe nieta munkwe jabtä ne abko era metre abko erere nunta niere. **5** Ye abko ñan nun di tärä täte jökrä bikakäre kri sribi munkwebti, akwa Ngöbö diebti sribi Kristokrä tä nebe bare nie. **6** Ne aise te, kukwe ükaninte btin Ngöbö kwe Kristo köböire, ye mikakäre gare ni mda mdaye, Ngöbö ara kãkwe ja di biani nunye. Akwa kukwe ükaninte btin ye abko ñakare tä ükaninte Kukwe Biani Ngöbö kwe Moiséye ye kwrere, akwa Ngöbö **Ü**ai ara jire tä sribire kukwe btin yebti, kãta ni mike nüne käre käre Ngöböbe. Akwa Kukwe Biani Ngöbö kwe Moiséye ye abko nikwe ñan mikadre täte jökrä angwane, tä ni kite ngise amne tä ni mike käre käre Ngöbö okwã bare mento.

Kukwe ükaninte btin Ngöbö kwe abko bari ütiäte kri

7 Kukwe Biani Ngöbö kwe Moiséye, ye nikwe ñan mikadre täte jökrä angwane, ni kitadre ngise kwe amne ni rabadre käre käre Ngöbö okwã bare mento. Kukwe ye abko nãmane tikani jäbtä abko Ngöbö kwe biani Moiséye kira angwane, Ngöbö trä namani bã nuäre ye abko trä namani jökrä Moisés ngwärebtä. Yebti Moisés jataninta gwãkäre angwane, Ngöbö trä ye jatan

nebeta bä diore Moisés ngwärebtä, akwa nitre israelita ñan namani Moisés tua kä ngwärebtä Ngöbö trä kisete. **8** Se abko kukwe ükaninte btin Ngöbökwé angwane, Ngöbö Üai ara kâta sribire nibtä, ¿se abko ñan bä rabadi bäri nuäre ya? iJänri, bäri rabadi nuäre! **9** Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye, ye abko ñan mikata täte ne ngwane, tä ni kite ngise jirekâbe, akwa Ngöbökwé biani angwane, Ngöbö trä namani bä nuäre, se abko Ngöbökwé kukwe ükaninte btin, yebti ni ngite ñakare mda Ngöböta niere amne tä ni kaen ngäbti nieta nie ¿se abko ñan bä rabadi bäri nuäre krübäte ya? iJänri! **10** ñobtä ñan angwane Ngöbökwé kukwe ükaninte kâne nitre israelitabe angwane, kukwe biani Moiséye angwane, kä trä namani bä nuäre; akwa mtare kukwe ükaninte btin Ngöbökwé ye nikwe mikadre ñäräre angwane, kä trä rabadi tuen bäri nuäre nie, kä trä namani nuäre kâne yebti ta. **11** Ngöbökwé kukwe ükaninte kâne nitre israelitabe abko biani kwe Moiséye, kukwe ye abko jatani niken bätärekä ta abko Ngöbökwé biani Moiséye angwane, kä trä namani bä nuäre, aiseite Ngöbökwé ükaninte btin nibe Kristo köböire abko rabadi käre-käre, ¿se abko ñan bäri ütiäte, aiseite trä rabadi dirare käre-käre ya? iJänri, bäri trä rabadi dirare käre-käre!

12 Kukwe ükaninte btin Ngöbökwé ye rabadi käre-käre amne trä rabadi dirare käre, ye gare

metre nunye, aiseite tita blite ja di ngöi jökrä kukwe yebtä ni jökrä ngwärekre. **13** Akwa ñan tita blite ni jökräbe Moisés kwere. Ngöbö trä bä nuäre namani Moisés ngwärebtä, ye abko jatanini trä nenkâta amne trä jatani nebe diore Moisés ngwärebtä abko nitre israelita kâkwe ñan tuadre, abkokäre Moisékwe dän kukwän kitani ja ngwärebti. **14** Akwa Ngöbö ara jire kâkwe nitre israelita dokwä mikani ribi, aiseite kira abti kä nüke mtare Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye, yebtä nitre israelita tä ñäke angwane, dän kukwän ni okwäbti kisete kâta nebe tuen ñakare nie, ye kwrere jire kâta nebe nitre israelita töibti. Niaratre töi mräme tä dän kukwän kwrere niaratre okwäbti, ye abko dianka ngämi, ñobtä ñan angwane niaratre kâkwe tödekadre Kristobti angwane, Kristo aibe kâkwe jändrän ye diandreikä btätre, niaratre rabadre töi ngitiekä metre abkokäre. **15** Ye mden kisete, kira abti kä nüke mtare, Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye, yebtä nitre israelita tä ñäke angwane, dän kukwän ni okwäbti kisete kâta nebe tuen iko nie, ye kwere kâta nebe nitre israelita töibtä, aiseite Ngöbö kukwe ñan tä nüke gare ietre. **16** Akwa nita ja töi kwite ni Dänkien kukwäre, kâta tödeke Jesubti angwane, ni töi mräme abko tä dän kukwän kwrere ni töibtä ye abko ni Dänkien tä denkä mento nibtä, **17** ñobtä ñan angwane ni Dänkien tä, ye kânti Ngöbö Üai tä

ben amne nire nire, btä ni Dänkien tä Ngöbö Üaibe, ye kanti nita tikaninte. **18** Ne aisete ni jökrä tõi mräme mräme abko nämane dän kukwän ni ngwäre-btä, kä nämane ni okwä jue mike, ye abko ni Dänkien käkwe dianinkära mento nibtä. Ne aisete kä trä tä nebe tuen ñäite, ye kwrere jire ni Dänkien Kristo trä bä nuäre tä kite tuen nibtä mtare ni mda mdaye. Ye ñobtä ñan angwane ni Dänkien Üai tä niken ni kwite bäri köbö kwatirekwatire ni mikakäre bäsi ja kwrere ni Dänkienbe, aisete köbö kwatirekwatire ni Dänkien trä bä nuäre ye tä kite tuen bäri mda nibtä.

Jändrän ütiäte kri

4 1 Ye abko, Ngöbökwé ja moto mikani kuin ti kräke, käkwe sribi bäri ütiäte biani tie, ye tita naente ñakare nuene.

2 Akwa kukwe käme gaidre kri nuenta kaibe tiebe, ye abko tikwe kitani jökrä temen amne ñan tita näin kukwe miketbe ni mda mda ngökakrä. Erere arato, ñan tita näin Ngöbö Kukwei mrite kukwe mda mdabe dirikäre; akwa kukwe era erere tita niere kwatibe, aisete Ngöbö ngwärekre ti tõi ño ño amne tita nüne ño ño, ye erere tä nuke gare ni jökräye. **3** Akwa nane Ngöbö kukwei kuin Kristobtä mikata gare tikwe, yebtä ni ruäre tõi mräme, aisete nuke gare ñakare ietre, ne ngwane ni riadite käre-käre Ngöbö okwä bäre mento, ye aibe ie ñan rükadre gare, **4** ñobtä ñan angwane niaratre ñan tä

tödeke Kristobti, aisete ni rüe Satana tä ngöböre kä nebtä käkwe niaratre tõi mikani ngwarbe kä drünente ta amne, Ngöbö kukwei kuin Kristobtä trä ngitie-kä dirare abko ñan jatadre ietre amne Kristo abko ja kwrere Ngöböbe abko ñan jatadre ietre, abkokäre tõi mikani kä drünente kore. **5** Amne ti abko tä Ngöbö kukwei kuin Kristobtä mike gare angwane, ñan tita blite kuin jabtä au, akwa Jesukristo ni Dänkien, ye aibe mikata gare tikwe. Mdakäre abko, tita Jesu tarere, aisete ti abko sribikä munkrä, aibe tita niere jabtä, **6** ñobtä ñan angwane kena dekä Ngöbökwé kä ne dätebare angwane, kä nämane iko jökrä angwane, Ngöbökwé niebare: Kä trä raba ngwen, niebare kwe, ye erere kä trä namani, aisete Ngöbö ye ara käkwe kä trä kwe mikani trä ngitiekä ti töibtä angwane, kukwe kuin Kristobtä mikani gare tie. Ngöbö trä dirare bä nuäre tä trä ngitiekä Jesukristobtä, ye abko tikwe mikadre gare ni mda mdaye, abkokäre Ngöbökwé kä trä tikaninkä ti töibtä.

7 Ye abko, jändrän ütiäte kri mikata ñakare dobro unkweinte, akwa kore tä nakenkä nunbtä abko krörö: Ngöbö di kri bä nuäre, ütiäte kri, bti nunta sribire, ye abko tä nunbtä. Akwa tä kite Ngöbökre amne ñan nunkri, ye rabadre gare ni jökräye, abkokäre nun abko di ñakare amne nun ngrabare abko därebe amne mutro dobro sribebare unkwenre kwrere, akwa nunbti Ngöböta

sribire. **8** Ye abko, kukwe tärä kri nun kisete, akwa ñan kukwe ye käta ji dike nun jiete; erere arato töbika kukwe kri nun kisetete, akwa ñan yebtä nunta naente. **9** Mdakäre abko, nun rüe tätre näin kisere nun jiebtä, akwa Ngöböta nun mikete ñakare kaibe amne, nun nitata temen nun rüekwe, akwa niaratre ñan tä nun gaenkä. **10** Ye abko, nunta niken mdente erere ye kanti, Jesu kämikani, ye kwrere bäsi nun kämikata kore, Jesuta nire käre-käre abko käta nun ngibiare amne nun mikadita nire kwe, ye bä mikakäre nunbtä. **11** Ne aisetete, nun tä nüne, ye ngwane nun rüe tö nun kämikai Ngöbö kukwei kuin Jesubtä diri dokwäre, akwa nun ngrabare gatadre, nebtä Jesu tä nire käre-käre, ye bä rabadi arato, abkokäre nunta ja tare nike kore. **12** Ne abko, nun rüe tö nun kämikai kore Ngöbö kukwei kuin Jesubtä diri dokwäre, ye köböire abko mun-kwe tödekani Jesubti abko rabadi nüne käre-käre Ngöböbe.

13 Ngöbö Kukwei käta niere krörö:

Tikwe tödekani kwatibe
Ngöböbti abko erere
tikwe blitabare btä,

Salmos 116.10

abko tä tikani kore Ngöbö Kukweibtä. Ye mden kwrere, nun abko käta tödeke kwatibe Ngöböbti, abtä nunta blite Jesubtä, käta sribire, **14** ñobtä ñan angwane Ngöbö käkwe ni Dänkien Jesu mikaninta nire, ye ara käkwe nun mikadita nire munbe gwaire Jesu

köböire, abti näin ni ngwana nebe ja ngwärekri kä käinbti, ye abko gare kuin nunye, aisetete nunta biare ja tare nike Jesukrä.

15 Kukwe tä nakenkä jökrä kore nunbtä, akwa ye abko kuin munkrä, ñobtä ñan angwane Ngöbö moto kuin rükai gare ni kwatiye mun kanti angwane, ni kwati rabadi kuin niere Ngöböye angwane, Ngöbö rabadi käikita-ninkä bäri mda.

16 Ne mden kisete, nun naente ñakare sribi nuene Ngöbökrä. Nun ngrabare ye abko kite niken ngwarbe janknu mentokwäre, akwa nun üai abko Ngöböta kwi-te bäri btin köbö kwatirekwatire. **17** Ne aisetete, nunta nüne kä nebtä angwane, nunta ja tare nike, akwa ye jötrö amne ñakare tare, aisetete gwä näin ta. Ja tare nika kore, ye ütiäre abko jändrän bäri ütiäre kri Ngöbökwere rabadi käre-käre nunkwe. **18** Ne mden kisete, jändrän tuen kä nebtä, yebtä nunta okwä ketete ñakare, akwa jändrän kuin Ngöbökwere tuen ñakare, yebtä nun töita, ñobtä ñan angwane jändrän tuen nie kä nebtä, ye abko tä jötrö, gwä näin ta, akwa jändrän kuin Ngöbökwere tuen ñakare, ye abko rabadi käre-käre, aisetete bäri ütiäre.

Ngöbökwere ni ngrabare biandi btin nie

5 **1** Mdakäre abko, ju nuäre ngwiandre tä niken ngwarbe jötrö, ye kwrere ni ngrabare tä jötrö kä nebtä. Akwa ju nuäre ngwiandre tä niken ngwarbe, ye

kwrere ni ngrabare ne näin ngwarbe angwane ni krütadi, ye ngwane ni ngrabare btin abko ju bäri kuin niken ngwarbe ñakare ye kwrere abko Ngöbökwe biandi nie kä käinbti abko te ni näin nüne. Ju ye abko mikani ñakare ni kä nebtäkwe abko te ni näin nüne kärekäre. **2** Ni ngrabare tä ju nuäre ngwiandre kwrere ni kräke, te nita nüne angwane, nita täkekäbe jabe ja tare nika kisete, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe ni kwitadre jötrö ju mdate kä käinbti angwane, ni ngrabare biandre btin kwe nie, ie ni tö bäri, **3** ñobtä ñan angwane ni ngrabare tä dän kwrere nibtä ni üaikrä, ne rikadre ngwarbe angwane, Ngöbökwe ni ngrabare biandi btin nie kä käinbti, ni ñan rabadre ni bütiere kwrere abkokäre. **4** Ni ngrabare tä niken ngwarbe jötrö, ye abko ju nuäre ngwiandre kwrere amne nita nüne te kä nebtä angwane, nita täkekäbe jabe kukwe taretare kisete. Akwa ni ñan tö ja tuai ni bütiere kwrere, aisete Ngöbökwe ni ngrabare mdara jire biandre btin nie abko ie ni tö. Ni ngrabare btin biandre nie Ngöbökwe, ye abko rabadre kärekäre, käkwe ni ngrabare tä krüte ye gadrekä jökrä. **5** Amne Ngöbö ara jire käkwe ni dätebare nünakäre kärekäre jabe, aisete Ngöbökwe ni ngrabare btin köböi mikani nie, yebtä ja kukwei mikadi täte jökrä kwe bä mikakäre abko ja Üai Deme biani kwe nie.

6 Ye mden kisete, nita nebe ulire ñakare nüne ni ngrabare

nebti, akwa nita tödeke käre Ngöböbti. Akwa ni ngrabare nebti ni tä nüne kä nebtä angwane, ni tä nüne mente Ngöböye, aisete nita nüne ñakare ni Dänkien Jesu kanti. **7** Akwa mtare jändrän tuen ñakare nie Ngöbö kanti, bti nita tödeke nünane kwärä kä nebtä, akwa jändrän tuen nie, yebti nita tödeke ñakare. **8** Ye abko, Ngöbökwe ni ngrabare btin biandi nie, bti nita tödeke, yebtä abko ti töta nebe ja ngrabare ne mikaite jötrö rikaäre nüne kärekäre ni Dänkien Jesube kä käinbti. **9** Ye mden kisete, ni tädre nüne janknu ja ngrabare nebti kä nebtä ya o ni rikadrera nüne kä käinbti ya, akwa käre nita dre dre nuene, yebtä ni tö ni Dänkien moto mikai nuäre, **10** ñobtä ñan angwane batira jire ni jökrä rabadi Kristo ngwärekre, kanti kukwe ükadite kwe nikrä angwane, ni nämane nüne kä nebtä käkwe jändrän kuin nuenbare ya o jändrän käme nuenbare, ye erere Kristo käkwe ütiä biandi nie, aisete ni itire itire käkwe dre nuenbare, ye erere ütiä rabadi kisete.

Ngöböta ja mäketä nibe abko Pablokwe mikadre gare

11 Ye mden kisete, nita ni Dänkien mike ütiäte jae, aisete nita sribire ni jökrä töi kwitakäre Ngöbökre, niaratre käkwe tödekadre Jesubti abkokäre. Tita sribire era metre, ye abko gare kuin Ngöböye, ye kwrere arato rabadre gare kuin munye abko ie ti

tö. **12** Ye abko, ñan ti tö ja kälki-taikäta au, käta blite kore, akwa ja rabadre ruen ütiäte mda bati munye sribi tikwe köböire, abko-käre tita blite kore. Akwa nitre dirikä blo tä yete mun ngätäite abko tä näin sribi kwekwe aibe kälkitekä au, akwa töi ño amne moto ño Ngöbö ngwärecri abko tätre mike ütiäte ñakare, ye okwäbti abko munkwe sribi tikwe mikadre ütiäte, abkokäre tita blite kore. **13** Akwa sribitä Ngöbökrä käta nebe tuen jame ti dokwäbti, ye abko Ngöbökrä; akwa kä ruen kuin ti dokwäbti, ye abko mun die mikakrä nüne Kristokrä. **14** Tita kore ñobtä ñan angwane Kristota nun tarere, ye käta ti kite nüne Kristo kräke ja di ngöi jökrä, ñobtä ñan angwane Kristo krütani ni jökrä täte, aisete ni ngwäkäre käta töbike ñakare mda kukwe kämekämenbtä, ye kwrere jire ni jökrä tödekaka Jesubti käkwe trö kwitadre kukwe kämeye amne, ñan nünandre jakrä kwetre, ye abko tä gare metre tie, aisete tita nüne kore Kristo kräke. **15** Kristo abko krütani ni jökrä kräke, aisete nikwe ñan nünandre jire chi mda jakrä, akwa Kristo krütani nikrä, abti Ngöbökwé mikaninta nire, ye aibe kräke nikwe nünandre, abkokäre krütani ni jökrä kräke.

16 Kristo krütani ni jökrä kräke, ye mden kisete ni tödekaka ñakare Jesubti käta töbike ño ño ni mda mdabtä, ye kwrere nita töbike ñakare mda mtare. Käne ni ngämi tödeke Kristobti angwane, Kristo abko ni ngwarbe ni mda

mda kwrere ni nämane nütüre btä, akwa mtare nita töbike ñakare kore mda. **17** Ne aisete nire nire käta tödeke Kristobti abko töita nebe ni btin kwrere amne, jändrän jökrä kira kämekäme nämane btä, ye abko nikanina ta. Ye täte Ngöbökwé ni kwitanina btin, aisete ni töita nebe btin mda. **18** Sribi jökrä, ye abko sribi Ngöbökwé amne Ngöbö ara jire käkwe ni mikani ja maketa jabe Kristo köböire. Erere arato, ni jökrä käkwe ja makädreta Ngöböbe, ye abko tikwe mikadre gare ni mda mdaye abko sribi ye mikani ti kisete kwe abko krörö: **19** Kristo krütani ni kräke, ye köböire Ngöbö ara jire namani ja maketa ni jökräbe amne, nita tödeke Kristobti, ye ngwane Ngöböta ni ngite niara rüere denkä mento nibtä. Amne Ngöbö tö ni tuai ja maketa jabe, ye abko ti mikani niekä kwe ni mda mdaye. **20** Ne aisete, Kristo ara jire käkwe ti juani blite niara käbti amne niara diäre amne, Ngöbö ara jire käkwe blitadre, ye kwrere jire Ngöböta kukwe ribere ti köböire munye. Kristo diäre tita kukwe krörö ribere kisere munye: Munkwe ja makädreta Ngöböbe, ye abko tita mätäire munbtä Kristo käbti. **21** Kristo käkwe ja mikani ngite ñakare jire chi Ngöbö rüere, akwa Ngöbökwé niara mikani ngite ni kwrere, niara köböire ni rabadre tuen metre Ngöbö ngwärecri abkokäre.

6 **1** Mtare ti abko sribikä Ngöbökwé, aisete tita ribere krörö munye: Ngöbökwé ja moto

mikani kuin munkrä abko munkwe kanina ngäbti, akwa mtare munkwe ñan trö kwita ie, 2 ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei käta niere krörö:

Kä kuin näire munkwe ja di kārābare tie angwane, tikwe mun kukwei kani ngäbti.

Erere arato, köbö ye näire mun rabadre dianintari, ye angwane tikwe mun die mikani kākwe mun dianintari, *Isaías 49.8*

abko nieta kore Ngöbö Kukwei-btä. Ne aisete mtare abko kä kuin nūra munkrä amne mun rabadre dianintari abko köböi nūra mtare.

Pablokwe ja tare nikani kri

3 Nunta sribire ye rüere ni mda mdakwe ñan ñākādre blo, abkokāre nunta nüne ñākare blo ni mda mda okwābti. 4 Akwa nun abko sribikā era metre Ngöbökwe abko nunta bä mike krörö jabtä: Nunta ja tare nike kri krü-bäte angwane, nunta ja tare nika ye mike niken bātārekā ta. Erere arato, nunta jändrän jökrā mdei nike kri amne kukwe bātākā ngwarbe tā kite nun rüere kwāri-kwāri sribibtä Jesukristokrā abko kisete nunta ja tare nike. 5 Erere arato, kukwe kuin Jesukwe dokwāre nun kwata metata, nun kitata ngite kä teri amne, juta kwatirekwatire te ni kwati käta kä mike nokre nun rüere. Mda-kāre abko, nunta sribire tare krü-bäte au jakrä amne nunta kibien ñākare sribibtä amne nunta mrö

nike kri arato. 6 Mdakāre abko, nun sribikā era metre Ngöbökwe abko nunta bä mike krörö arato: nunta nüne deme Ngöbökrā amne kukwe kuin era metre Ngöbökwe Jesubtä abko gare kuin nunye. Erere arato, nun motota nebe romon ñākare jötrö jötrö nun rüe krāke, akwa nunta tarere bātārekā ja tāritāri. Erere arato, Ngöbö Üai Deme tā nüne nunbtä, köböire nunta ni mda mda tarere era metre jökrā.

7 Amne nunta kukwe era metre Ngöbökwe niere amne, Ngöbö di kri tā nunbtä, ye köböire abko nun sribikā era metre Ngöbökwe abko nunta bä mike. Mdakāre abko, nunta nüne era metre Ngöbökkrā ni mda mda okwābti, ye abko jändrän rükrā kwrere amne jändrän ja ngibiakrä ni rüe ngā-niene, kwrere tā nun kisete kwā-rikwāri abko bti nunta rüre nun rüebe. 8 Erere arato, batira jire nun mikata ütiāte jae ni mda mdakwe amne batira jire abko ñākāta taretare nunye arato. Erere arato, batira jire ni mda mda tā blite kuin nunbtä, akwa batira jire abko blitata blo nun rüere ni mda mdakwe. Erere arato, nunta kukwe era erere niere, akwa nun bä mikata ni ni ngökaka kwrere. 9 Erere arato, nun abko gare kuin ni mda mdaye, akwa nun gare ñākare ietre tā niere; bäsi nun kāmikata batire batire, akwa nun tā nüne; nun kwata metata krübäte, akwa nun kāmikata ñākare. 10 Mdakāre abko, nun motota nebe ulire, akwa kāre käta nebe bāri nuāre nunbtä.

Erere arato, nun bobre, jändrän ñakare nunkwe, akwa nunta ni kwati mike jändrän Ngöbökwe bkäne kabre; nun jändrän kä nebtä bkäne ñakare, akwa nunta jändrän jökrä Ngöbökwe bkäne, ye kwrere nun abko sribikä era metre Ngöbökwe abko nunta bä mike jabtä.

11-12 Ti mräkätre Corintobo, nun nämä töbike ño, erere nun-kwe niebare kwatibe munye amne, nunta mun jökrä tarere kri krübäte, akwa munta nun tarere ñakare metre. **13** Ye abko, ngäbäkre rün käta kukwe ribere ngobo kwe ie, ye kwrere ti bike ribere munye: Tita mun tarere kri abko ütiäre munkwe ti tare ja di ngöi jökrä abko ti tö ribei munye.

Nitre tödekaka ñakare Jesubti, ben ja mäkädre ñakare

14 Mdakäre abko, jändrän ngwarbe bä jene jene, ye ni ñan raba mäkete krito kratibebtä mikakäre sribire gwaire abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä, ye kwrere arato nitre tödekaka ñakare Jesubti, ye ben munkwe ñan ja geta dikaro, ñobtä ñan angwane kukwe era metre Ngöbökwe abko ñakare ja kwrere jire chi kukwe käme yebe. Erere arato, kä iko abko ñakare jire chi kä ngwen kwrere, aiseite ñan rabadre ketetibe jire chi. **15** Ere-re arato, Kristo abko töi ñakare ja näre Belialibe (abko Satana ara), ye kwrere arato nitre tödekaka ñakare Jesubti abko ñakare töi ja näre nitre tödekaka Jesubti

ben. **16** Erere arato, mun tödekaka Jesubti abko ju Ngöbö nire kwe ye kwrere amne, mun ñan rabadre jire chi ketetibe ngöbö-tre ngwarbe ben mikakäre ütiäte jae, ne abko gare metre munye. Ni tödekaka Jesubti abko ju Ngöböbe kwrere gare nie, ñobtä ñan angwane Ngöbö ara jire käkwe niebare krörö ja Kukweibtä:

Tikwe nünandi amne tikwe dikadikä niaratre ngätäite amne, ti rabadi Ngöböre kräke amne niaratre rabadi juta jen tikwe,

Levítico 26.12; Jeremías 32.38
abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

17 Ne aiseite ni Dänkien Ngöbö käta niere krörö nitre tödekaka Jesubtiye arato:

Nitre tödeke ñakare tibti, ye ngätäite nän mento amne kä mikedä munkwe.

Amne jändrän dbe ñakare ti ngwärekre, yebtä munkwe ñan kise mika jire chi.

Munkwe nuendre kore ne ngwane, tikwe mun kadi ngäbti.

18 Amne ti rabadi mun Rün munkwe amne mun merire brare abko rabadi ti ngäbriänkäre tikwe, ye abko ni Dänkien Ngöbö Di Kri Jändrän Jökrä Nuenkrä käta niere kore,

2 Samuel 7.14; Isaías 52.11;
Ezequiel 20.34,41
abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

7 1 Ti mräkätire tare tikwe, ni Dänkien käkwe jändrän kuin köböi mikani kore nie, ye mden kisete jändrän jökrä kätä ni mike käme Ngöbö ngwärekre, ye ngäniene nikwe ja ngibiadre kuin deme Ngöbökrä. Ye abko, ni ngrabare amne ni üai abko nikwe ngibiadre deme jökrä amne, nita Ngöbö jürä ngwen jabtä, ye köböire abko ari ja töi mike kwatibe nünakäre bäre deme Ngöbökrä.

Nitre Corintobo käi namani nuäre Pablobtä

2 Ti mräkätire, munkwe ti tareta, ñobtä ñan angwane ni ñakare jire iti mun ngätäite abko rüere tikwe kukwe nuenbare blo amne, ni ñakare jire iti mikani ji blobti nünakäre Ngöbö rüere ti köböite. Erere arato, ni ñakare jire iti mun ngätäite abko tikwe ngökani ngwianbtä. 3 Tita blite kore ye abko ñan tita blite blo mun rüere mun bä mikakäre käme, akwa tikwe kukwe niebare käne munye, ye erere ti tö nieita munye: Mun tare kri tikwe, aisete tita juto biare nüne amne krüte munbe gwaire. 4 Mun rikai janknu mentokwäre Jesukristo jiebti ruen tie bäre, aisete tita blite kore munbe. Mun käi juto krübäte tibtä. Tita ja tare nike bätäkä ngwarbe, akwa ti töita nebe munbtä angwane, jata nebe ruen dite tie amne kätä nebe nuäre krübäte tibtä.

5 Kukwe rakakaba mda tibtä abko ti bike niere munye: Ti rükaba Macedonia nete, ye näire

mentokwäre tita jadüke ñakare jire amne, kukwe taretare tä kite ti rüere kwärikwäri. Yeبتä abko, kä jüräta nebe kri tibtä, aisete tita nüne ñakare jame abti kä nuke mtare. 6 Akwa Tito rükabata angwane, Ngöbö kä mikakata nuäre ni moto ulire btä, Ngöbö ye abko käkwe kä mikabata nuäre tibtä Tito köböire. 7 Ye abko, ñan Tito rükabata aibe käkwe kä mikabata nuäre tibtä, akwa munkwe kä mikani nuäre Titobtä arato, ye abko käi rababa nuäre tibtä. Ye abko, mun tö ti tuaita krübäte amne munkwe ja mikani ngite, yeبتä mun motota ulire jiebti amne munta töbike kri tibtä, ye nieba jökrä Titokwe tie abko bäre käi rababa nuäre tibtä mda.

8 Ti mräkätire, tikwe tarä tikaba tare munye ye käkwe mun moto mikani ulire, akwa yeبتä abko ja ruen ngite ñakare tie mtare. Tikwe tarä tikaba tare munye, ye käkwe mun moto mikani ulire bä jötrö, yeبتä bäsi ja rababa ruen ulire tie kena, 9 akwa mtare käi nuäre tibtä. Ye abko ñan tikwe tarä tikaba munye, käkwe mun moto mikani ulire abko käi nuäre tibtä abko mun raba nütüre, akwa tikwe tarä tikani munye, ye käkwe mun moto mikani ulire Ngöbö ngwärekre, ye köböire abko munkwe ja töi kwitaninta Ngöbö kukwäre käkwe kukwe käme nuen nämamne munkwe, ye munkwe kitani temen, ye abko käi nuäre tibtä. Ne aisete, mun moto rabadre ulire kore, ie Ngöbö tö namani

abko erere namani bare, aisete mun ñan nikani jire Ngöbö bäre mento nun köböite. **10** Ye abko, nikwe kukwe käme kitadre temen, abkokäre ere angwane Ngöböta ni moto mike bäri ulire, ye abko käta ni töi kwiteta Ngöbö kukwäre amne nita kukwe käme ye kite temen ni rabadre dianintari abkokäre. Ye mden kisete, ni motota nebe ulire kore, ye ngwane ja ñan rabadre ruen ngite nie. Akwa nitre tödekaka ñakare Jesubti motota nebe ulire, akwa ñan tä kukwe käme kite temen, ye abko rabadi kärekäre Ngöbö okwä bäre mento.

11 Ngöbö tö namani mun tuai moto ulire, ye erere mun moto namani, ye köböire abko jändrän bäri kuin namani bare munye abko krörö: kukwe nämane nakenkä ti rüere, yebtä munkwe töbikabare kuin ja käne amne munkwe ti ngie mikani. Ni nämane rüre ti rüere, kräke mun moto namani romon amne nane Ngöbökwé mun mikadre ja ngie nuen ti dokwäre, yebtä kä jürä namani munbtä arato. Akwa yebti abko mun tö namani ti tuaita amne mun namani mokre-re tibti, käkwe ni ja mikaka ngite ti rüere ye mikani ja ngie nuen ti dokwäre. Munkwe jändrän jökrä nuenbare kore, ye köböire abko mun ja mike ngite ñakare siba ti rüere abko munkwe bä mikani jabtä. **12** Tikwe tarä tikaba tare munye, ye ngwane nirekwe ja mikani ngite amne nire rüere ja mikani ngite kwe, yebtä ñan ti töi nämä, käkwe tarä tikaba

munye, akwa Ngöbö ngwärekre munta ti tarere ño, ye abko rabadre gare metre, abkokäre tikwe tarä tikaba kore munye. **13** Ye angwane, munta ti tarere abko munkwe bä mikani jabtä, ye abko käi nuäre kri tibtä mtare.

Mdakäre abko, munkwe kä mikaba nuäre tibtä, yebti ta abko kä nuäre kri Titobtä rükabata, ye abko bäri käi rababa juto tibtä amne, mun jökrä käkwe Tito die mikani, aisete kä namaninta nuäre krübäte btä, ye abko bäri käi juto tibtä. **14** Tito ngämi niken mun kanti yete, känenkri ti nämä mun mike ütiäte jae, tikwe nieba ie. Ye kwrere bkänä munkwe ñan ti mikani ja gaire Tito okwäbti. Ye abko, ti nämä munbe Corinto yete angwane, tikwe kukwe era erere aibe niebare munye, ye kwrere ti nämä mun bä mike ütiäte Titoye, ye erere mun kwani ie. **15** Tito janama mun kanti yete angwane, mun jökrä käkwe kani ngäbti kuin amne munkwe mikani bäri ütiäte jae, käkwe niara kukwei mikani täte, ye abko tä nüke töreta ie, aisete mtare Titota mun tarere bäri mda. **16** iTi raba tödeke kwatibe munbti, ye abko käi nuäre kri tibtä!

Ngwian biandre ja moto kuinbti

8 **1** Ti mräkätre, mtare ti bike blite kukwe mdabtä abko krörö: Nitre tödekaka Jesubti tä Macedonia nete abko kräke Ngöbökwé ja moto mikani kuin, käkwe die mikani kri abko ti tö

nibi niei munye. **2** Tödekabtä Jesubti ja mräkätire nete käkwe ja tare nikani kri krübäte, akwa kä bäri nuäre krübäte btätire. Erere arato, niaratre bäri bobre bobre amne tä jändrän kabre mdei nike, akwa bäsi ni ngwian bkänkä krikri käta ngwian bien kabre, ye kwrere jire ngwian bianba ja moto kuinbti kwetre Ngöbökrä. **3** Ye abko, niaratre di nuäi nuäi, ye erere btä ngwian bianba kwetre, akwa ja moto mikani bäri kuin kwetre, käkwe ngwian biani bäri mda arato. Ja mräkätire käkwe ngwian bianba kore ti okwäbti, aiseti tita niere kore munye. Erere arato, ja töi jenbti **4** ja mräkätire Macedonia nete tö rababa juta deme Ngöbö-kwe die mikai ni tödekaka Jesubti nünanka kä mda mda kanti ben gwaire, aiseti tikwe kä biandre ietre arato ngwian biankäre abko rababa ribere kisere tie. **5** Ye erere bkänä, niaratre di nuäi nuäi, yebti ta ngwian bianba bäri kabre kwetre, ye abko ngwian ñan biandre kore kwetre ti nämä nütüre. Abti ngwian ye bärire mda abko niaratre ara jire käkwe ja mikaba au ni Dänkien Jesukristo kisete, bti nun kisete arato, Ngöbö tö namani ño, ye erere nuenba kwetre. **6** Ye mden kisete, Tito nämanena ngwian ükekrö käne, ye kwrere rikadreta ngwian ükekröta mun kanti yete abko tikwe ribeba ie. **7** Mun abko tä ji ngwena käne jändrän keta kabrebtä abko krörö: Ngöbö diebti mun nena tödeke kwatibe Ngöböbti amne mun nena blite

nuäre nuäre Ngöbökrä. Erere arato, Ngöbökwé mun mikanina töbtä amne mun tä juto biare ni mda mda die mikakäre. Amne ni mda mda taredre ño abko nukwe bä mikani mun okwäbti amne nikanina gare munye. Erere arato munta ni mda mda tare-re. Ye kwrere arato, munkwe ji ngwian käne ja moto mikabtä kuin ngwian biankäre. **8** Ne abko ñan tita ngwian biamna kisere munye, käta niere kore, akwa nitre tödekaka Jesubti mda mda tä juto biare ngwian bien abko ti tö mikai gare munye, käta niere kore. Munta ti tarere era bkänä ya abko ti tö gai, käta kä bien kore arato munye, **9** ñobtä ñan angwane ni Dänkien Jesukristo ngämi nüke kä nebtä, känenkri niara nämanena jändrän jökrä bkä-ne kä käinbti, akwa mun rabadre jändrän Ngöbökwé bkäne kri, abkokäre niarakwe ja mikani bobre mun kräke, ye abko garera munye, aiseti tita niere kore munye.

10 Mdakäre abko, munkwe ngwian biandre ño metre, yebtä tita töbike ño abko ti bike niere krörö munye mun die mikakäre: Kä känente mun nikani ngwian ükekrö, ye ngwane nitre gätäkä Jesu käbti nere temen, ngätäite munkwe ja töi mikani sribi kuin ne nuene käne amne, ñan mun nikani ngwian ükekrö jirekäbe, akwa kä namani juto munbtä sribi ye nuenkäre, akwa ñan namani bare täte munye. **11** Ne aiseti, kä namani juto munbtä ngwian bien kena, ye kwrere munkwe kä

mika juto jabtä sribi ye mikakäre bare täte mtare. Ngwianta nuäi nuäi munkwe biandre, ye erere munkwe bian ja moto kuinbti, 12 ñobtä ñan angwane ni töta nebe jändrän biain era metre ja moto kuinbti amne jändrän tä nuäi nuäi nikwe abko erere nita bien, ye abko dbe Ngöbökrä amne Ngöböta kaen ngäbti ja moto kuinbti nie arato. Jändrän ñakare nikwe, ye abko Ngöböta kärere ñakare nie.

13 Mdakäre abko, ñan munkwe jändrän munkwe biandre jire jökrä ni mda mda die mikakäre abti mun rabadre jändrän mdei nike abko tita niere, akwa mun amne ni mda mda rabadre jändrän bkäne ja kwrere jökrä, ie ti tö, aisete tita niere kore munye. 14 Mtare mun jändrän bkäne kabre krübäte abko ñan tä nebe krüte munye. Jändrän ye abko nitre tödekaka Jesubti nünanka juta Jerusalénte tä mdei nike, aisete kä tarä munye niaratre die mikakäre. Erere arato, köbö mdabti mun rabadre jändrän ño ño mdei nike amne niaratre rabadre jändrän ye bkäne kabre arato angwane, mun die mikadreta kwetre arato. Ye kwrere mun rabadre jändrän bkäne ja kwrere jökrä. 15 Kukwe yebtä Moisékwe kukwe tikani abko erere Ngöbö Kukwei käta niere krörö:

Ni ruäre käkwe mana ükaninkrö kabre, akwa kwetani jökrä kwetre angwane, namaninte ñakare ietre.

Amne ni ruäre abko käkwe mana ükaninkrö braibe, akwa namani täte ietre arato amne mrö nikani ñakare kwetre,

Exodo 16.18

abko nieta kore Ngöbö Kukweibtä.

Pablokwe Tito juaninta nebe Corinto

16 Ti mräkätre, tita mun tare-re, aisete käre ti töita munbtä, ye kwrere Ngöbökwé Tito töi mikani mun tarere, aisete niara töita käre munbtä, yebtä abko tita kuin niere Ngöböye. 17 Tito abko töi nämä rikabtä basareta munye yete, aisete tikwe juanbata mun kánti yete angwane, ja näin nieba kwe tie, aisete ja töi jenbti Tito bike nikenta basare munye. 18 Angwane tita ja mräkä tödekaka Jesubti juen iti Tito mukore nebe mun kánti yete. Ja mräkä ye abko tä sribire kuin Ngöbö kukwei kuin yebtä, aisete ja mräkätre tödekaka Jesubti tä gätäre kä ngrabare temen Macedonia nete abko käta blite kuin jökrä niarabtä. 19 Mdakäre abko, ngwian bianta munkwe ja moto kuinbti, ye nun rikadre ngwena Jerusalén angwane, ja mräkä ye rikadre siba nunbe nun die mike, abkokäre nitre tödekaka Jesubti käkwe dianinkä sribi nuenkäre nunbe. Sribi nuenta nunkwe, ye abko ni Dänkien Jesu mikakäre ütiäte jae amne nun tö ni mda mda die mikai abko nunta bä mike, aisete ja mräkä dianinkä sribi nuenkäre

kore nunbe abko tita juen Titobe yete. **20** Nunta ngwian ükekrö ño ño, ye dokwäre ni mda mda-kwe ñan ñäkädre blo nun rüere, ie ti tö, aisete tita ja mräkä mda juen kore Titobe. **21** Erere arato, ngwian biani, nebtä ñan nun tö jändrän jökrä nuein kuin metre ni Dänkien aibe okwäbti, akwa ni mda mda okwäbti arato, aise-te tita ja mräkä ye juen kore Titobe.

22 Mdakäre abko, tita ja mräkä mdara jire juen Tito mukore amne ja mräkä mda yebe. Ni ye abko kä juto krübäte btä sribire abko tä bä mike tuadre bätäkä ngwarbe jabtä ti okwäbti amne, mtare bäri munkwe ja kukwei mikadi täte käkwe ngwian bian-di abko ruen ie, aisete tita juen siba nebe yete. **23** Angwane Tito abko btä ni mdakwe kukwe ngwiantari munye angwane, Tito abko sribi muko tikwe amne tä sribire gwaire tibe mun die mikakäre, munkwe nie kore. Ja mräkä nibu yebtä kukwe ngwiantari munye angwane, niaratre abko nitre gätäkä Jesu käbti Macedonia nete käkwe dianinkä juandre nunbe amne, niaratre tä Kristo mike ütiäte jae abko munkwe nie. **24** Erere arato, nunta mun käikitekä, ye abko kukwe era erere nunta nie-re, ye kwrere rabadre gare ja mräkätre tödekaka Jesubti ie Macedonia nete, abkokäre munkwe ja moto mika kuin ja mräkä ye kräke amne, munkwe ñan ti mika ja gaire abko ti tö ribei munye.

9 **1** Munta ngwian ükekrö, yebtä tikwe ñan kukwe tika-dre mda munye ruen tie, **2** ñobtä ñan angwane bäri mun tö ngwian biain abko gare kuin tie. Kä känente jire abti kä nüke mtare mun nünanka kä Acayate tö ngwian biain bäri ja mräkätre die mikakrä abko tita niere ja mräkätreye Macedonia nete. Munta juto biare ngwian bien, abtä tita mun käikitekä, ye abko tä ja mräkätre Macedoniabo die mike, aisete niaratre tö ja mräkät-re die mikai bäri munbe gwaire. **3** Mun abko tä juto biare ngwian bien, yebtä tita mun käikitekä ja mräkätre nete okwäbti, akwa ti kukwei rabadre bäri ütiäte, abko-käre tita ja mräkä juen nibu Tito-be yete ngwian ükekrö. Mun rabadre ja mike juto bkänä ngwian bien niaratre okwäbti, abkokäre tita juen, **4** ñobtä ñan angwane nunta tödeke krübäte munbti, käta mun käikitekä käre abti nane ja mräkätre Macedo-niabo nete rikadre ruäre tibe nebe mun kanti angwane, munkwe ñan ngwian biandre täte jökrä, ye ngwane munkwe nun mikadre ja gaire angwane, nun tätre blite ngwarbe kuin munbtä, kwrere nun bä rabadre. Yebtä abko rabadre gaidre kri munkrä au abko känenkri tita mun mike mokre. **5** Ti ngämi niken, ye känenkri munkwe ngwian biandi munkwe niebare, ye erere munkwe mikadre biare abko ja mräkätre nimä ye rikadre niere munye abko rabadre bäri kuin munkrä ruen tie, aisete tikwe

niaratre juamba käne basare
munye yete. Munkwe ngwian
biandre ja moto kuinbti, ie ti tö
rababa amne ñan munkwe bian-
dre käbäbti ta abko ie ti tö raba-
ba, aisete tikwe niaratre juamba
kore mun mike mokre.

Pablokwe ngwian bä mikani nurabtä

6 Ti bike ngwian bä mike nura
kwrere mda, ne munkwe ngwian
töre käre jae abko krörö: Nire
nire käta nura nökö chi abko
käta nura ngwä ötö chi amne,
nire nire tä nura nökö kabre
abko käta nura ngwä ötö kabre
arato. Ye kwrere arato, munkwe
jändrän biandre kabre Ngöbökrä,
ye ngwane Ngöbökwé jändrän
kuinkuin biandi kabre munye.
7 Ye abko, munkwe ngwian
biandre nuäi nuäi btä munta
töbike, ye erere munkwe bian,
akwa munkwe ñan biandre ja
moto ulire bti amne ñan ni mda-
ta biamna, ñobtä ñan angwane
kä nuäre nibtä ngwian bien, ni
ye abko Ngöböta tarere. 8 Mun-
kwe jändrän biandre kore Ngö-
bökrä angwane, Ngöbökwé mun
die mikadre kri, käkwe jändrän
bätäkä ngwarbe biandre kabre
munye amne, mun rabadre jän-
drän jökrä bkäne täte nünankrä.
Ye angwane, jändrän yebti mun
rabadre ni mda mda die mike,
abkokäre Ngöbökwé biandre
munye. 9 Kukwe yebtä abko
Ngöbö Kukweita niere krörö:

Ni bobre bobre, ie

Ngöbökwé jändrän biani
kabre ngwarbe amne,

käre Ngöböta ja moto
mike kuin ni mda
mdakrä, *Salmos 112.9*

abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

10 Ngöböta jändrän bien kore
nie, yebtä ti bike ngwian bä
mike nura kwrere abko krörö:
Ngöbö abko tä nura bien nöka-
dre amne, mrö kwetata nikwe
abko Ngöbö ara käta bien. Ye
mden kisete, Ngöbö ara jire
käkwe nura biandi kabre munye
nökadre amne Ngöbö ara jire
käkwe mikadi niren, aisete mun
di rabadi ja moto mikakrä kuin
jändrän bien bäri Ngöbökrä, ye
abko käkwe ni kwati die mikadi.

11 Munkwe jändrän biandre
kabre ni mda mda die mikakrä,
abkokäre Ngöbö diebti mun
rabadre jändrän bätäkä ngwarbe
bkäne kabre amne, munkwe
biandre ja moto kuinbti amne,
ngwian ükakröta munkwe abko
munta bien ngwiandre nunye, ye
rabadi ja mräkätre kisete angwa-
ne, käi rabadi nuäre btätre,
käkwe kuin niedi Ngöböye.

12 Ñobtä ñan angwane munta
ngwian juen, ye rabadi ja mräkä-
tre Jerusalénbo kisete angwane,
jändrän ñakare kwetre, ye rabadi
kisete angwane, bäri jändrän ye
köböire abko rabadi kuin niere
kabre Ngöböye, 13 ñobtä ñan
angwane Ngöbö kukwei kuin
Kristobtä abko mikata täte mun-
kwe munta niere, ye mden erere
munta mike täte, käta jändrän
juen ja mräkätre Jerusalénbo
kräke amne ni mda mda kräke.
Munta ja moto mike kuin, käta
jändrän bien kore, yebtä niaratre

käkwe Ngöbö käikitadrekä.

14 Mdakäre abko, Ngöböta ja moto mike kuin mun jökrä kräke, aisete munta ja mräkätre die mike, yebtä abko niaratre tä mun tarere kri, käkwe blitadi Ngöböbe munkrä. **15** Ngöbökwé jändrän kuin ütiäte kri biani ngwarbe nie abko Jesukristo ara, yebtä abko kukwe ñan kwandre jire kwati bti ni raba kuin niere Ngöböye. Tita kuin niere Ngöböye Jesukristobtä.

Pablota blite jakrä

10 **1** Kristo abko moto jame ja mikaka bobre nibtä, ye käfti abko ti Pablo bike kukwe ribere krörö munye: Tita nebe mun kanti yete angwane, mun jüräta nebe tibtä, abti tita nebeta mente temen, käta tärä tike munye angwane, tita ja bä mike krübäte, munta niere tibtä. **2** Ye abko ti näinta basareta munye yete angwane, tita nüne ni tödekaka ñakare Jesubti kwere, käta jändrän ükete jakrä au abko ni ruäre mun ngätaite tä niere tibtä. Ni ye kräke, ti rükadre ja bä mike krübäte ruen tie, akwa ye abko ti ñan tö nuein, aisete munkwe ñan ti ngwian ja bä mike krübäte yete, käkwe ti kukwei mikadre täte mtare abko ti tö ribei munye. **3** Ti abko tä nüne kä nebtä mun kwrere bkänä, akwa ñan ni kä nebtä tä rüere, ye kwrere tita rüere Ngöbö rüere. **4** Ye abko, jändrän bti ni kä nebtä tä rüere, ye kwrere bti tita rüere ñakare, akwa Ngöbö di kri käta jändrän jökrä ribi ribi

niara rüere ye juen ngwarbe, ye aibebti tita rüere kukwe taretare ngwarbe ngwarbe rüere, aisete ni mda mda tä ti kite ngise ngwarbe abko kukwei tita bä mike ngwarbe. **5** Erere arato, Ngöbö kukwei ñan rabadre gare ni mda mdaye, abkokäre nire nire käta bike kri amne tä kukwe mike Ngöbö Kukwei rüere, ye ben tita blite kukwe kwetre bä mikakäre ngwarbe. Mdakäre abko, ni jökrä käkwe tödekadre metre Kristobti, abkokäre tita ni jökrä töi kweite tödeke bti. **6** Erere arato, mun jökrä käkwe Kristo mikadre täte era metre angwane, nire nire ñan tä Kristo kukwei mike täte abko erere ti tädi juto biare mike ja ngie nuen.

7 Kukweta ño era metre, yebtä munkwe töbika kuin ja käne amne nire nire abko jen Kristokwe ruen era metre jabtä ie, ni ye abko ie ti jen Kristokwe arato abko rabadre gare metre. **8** Kristo käkwe ja di biani tie, ye tita niere bäre bäre ja bä mikakäre ütiäte, akwa yebtä tita nebe ja gaire ñakare, ñobtä ñan angwane Kristo käkwe ja di biani tie mun die mikakäre nüne bari metre Kristokrä amne, ñan ja di biani kwe tie mun di kaintbekrä. **9** Tita tärä tike munye, ye abko mun rekwetadrekä ti käne, abkokäre tita tike, mun ñan raba nütüre kore, **10** ñobtä ñan angwane ni ruäre yete käta niere krörö tibtä: Ti mobe temen käta tärä tike munye angwane, tita ñäke taretare munye amne

tita kukwe taretare mike mun kötärä, akwa tita nebe mun ngwärekre angwane, ti ngwarbe, di ñakare amne, ti blite ñakare kuin ni töbtä kwrere, akwa täräbti abko tita ja bä mike krü-bäte abko tä niere tibtä.

11 Akwa nire tä ñäke kore tibtä, ye abko ie kukwe krörö rabadre gare arato: Tita mobe mun okwä bäre angwane, tita kukwe taretare tike täräbti munye abko nieta kore tibtä, akwa tita kukwe tike munkrä, ye nire nire käkwe ñan mikadre täte angwane, ti rabadi yete mun ngwärekre angwane, tita tärä tike ño, ye kwrere arato tikwe ja mikadi mun ngwärekre, aisete munkwe ñan ja ngöka.

12 Nitre ja dikaire au, ye abko ben ti ñan raba ja gaen jire chi amne, ti ñan raba ja bä mike jire chi niaratre kwrere, akwa niaratre abko käta kukwe niere ngwarbe, käta niken ja töi ñäke jakrä au amne tätre ja bä mike ja kwrere kwärikwäri, akwa tätre dre nuene metre ñan tä nebe gare ietre. **13** Akwa Ngöbökwe kä tärä mikani nebe mdente sribikäre tie, yebti ta ti ñan rikadre jire ja bä mikakäre ütiäte, nitre dirikä blo tä nuene ye kwrere, ñobtä ñan angwane Ngöbö ara jire käta kä tärä mike sribikrä tie, aisete Ngöbö ara jire käkwe kä biani tie abko köböire ti namani mun kanti Corinto yete. **14** Ye mden kise-te, Ngöbökwe kä tärä mikani nebe mdente sribikrä tie, yebti ta tita niken ñakare, aisete

Ngöbökwe kä biandre ñakare tie sribikäre mun kanti yete angwane, ti ñan rabadre nebe käne mun kanti yete. Akwa Ngöbökwe kä tärä mikani nebe yete sribikäre tie, aisete ti namani Ngöbö kukwei kuin Kristobtä ngwena käne munye yete. **15** Ngöbökwe kä tärä mikani sribikrä tie, yebti ta tita niken ñakare ja käikitakakäre sribi ni mda mdakwe yebti. Akwa mun jatadre tödeke bäri mda Ngöböbti, abkokäre ti tö sribire bäri mda mun ngätäite yete, akwa Ngöbökwe kä tärä mikani mdente sribikrä tie, ye erere kanti ti tö sribire. Erere arato, mun rabadre tödeke bäri Kristobti angwane, ti tö rikai bäri mentokwäre mda, **16** kukwe kuin Ngöbökwe Kristobtä mike gare ni mda mdaye arato. Akwa ni mda mda nebe dirire ñakare, ye kanti ti tö rikai angwane, ti ñan tö bikai kri sribi ni mda mdakwe yebti, aisete ni mda mda tä sribire, ye kanti ti ñan tö rikai. Ni mda mda nükani mun ngätäite käta mun ngökö, ye kwrere ti ñan tö nuein, **17** ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei käta niere krörö: Nire nire tö ja käikitaikä au käkwe ni Dänkien Ngöbö käikitaka jirekäbe,

Jeremías 9.24

abko nieta Ngöbö Kukweibtä, **18** ñobtä ñan angwane nita ja käikitekä au, ye abko ñan tä ni mike ütiäte, akwa ni Dänkien ara jire tä ni käikitekä, ye abko bäri ütiäte kri.

Pablota blite nitre bikaka Jesu kukwei ngwianka yebtä

11 1 Ni töi ñakare kâta blite ngwarbe kwäräkwärä, ye kwrere ti bike blite munbe, akwa munkwe ti kukwei nua bätärekä abko ti tö ribei munye.

2 Tita mokrere krübäte munbti, akwa tita mokrere munbti, ye abko tä kite Ngöbökri, ñobtä ñan angwane meri bati kaibe deme abko rün tö ngibiai deme brarekrä, ye kwrere ti tö mun ngibiai deme nitre dirikä blo ye ngäniene, mun mikakäre ni brare itibe kisete. Ni brare kisete tikwe mun mikadre, ni ye abko Kristo ara.

3 Mtare, ja töi metrebt munta Kristo tarere metre, akwa kä jürä krübäte tibtä, ñobtä ñan angwane kira Satana kâkwe ja bä mikani tbi kwrere abko nämane bäri töbtä ni ngökabti, kâkwe Eva ngökani, nane ye kwrere munkwe ja ngökamna nitre dirikä bloye amne mun töi kwitadre kwetre amne mun töi ñan rabadre kwatibe Kristobtä abko jüräta nebe tibtä. **4** Tita niere kore munye, ñobtä ñan angwane Ngöbö kukwei kuin Jesubtä diribare-ra tikwe munye, yebti ni mda mda tä dirire bä jene munye Jesubtä, ye abko munta kaen ngäbti kuin amne munta kukwei mike ütiäte. Erere arato, Ngöbö Üai era metre kani ngäbti munkwe, yebti munta üai mda kaen ngäbti. Erere arato, Ngöbö kukwei kuin Jesubtä munkwe kani-na ngäbti, yebti mtare munkwe Ngöbö kukwei mda kadre ngäbti

nieta munye, erere munta kaen ngäbti. Ye mdenbtä tita niere kore munye. **5** Akwa nitre bikaka Jesu kukwei ngwianka krikri jatani ti jiebt, yebtä ja ruen ñakare bobre tie. **6** Ti abko ie blita gare ñakare kuin ni mda mda ngwärekre nitre bikaka Jesu kukwei ngwianka krikri ye kwere, akwa Ngöbö kukwei kuin Jesubtä ye abko gare kuin metre tie. Ye mden kisete, ti nämane mun kânti yete angwane, ti nämane dre dre nuene angwane, Ngöbö kukwei gare metre tie abko ti nämane bä mike jabtä mun okwäbti.

7 Mdakäre abko, tikwe Ngöbö kukwei kuin Jesubtä mikani gare munye angwane, mun rabadre ütiäte, abkokäre tikwe bikaba tidrä, kâkwe sribi ütiä kâräba ñakare munye. ¿Yebtä tikwe ja mikani ngite ya? Ñakare jire chi. **8** Ja mräkätre tödekaka Jesubti kä mda mda kânti, ye kâkwe sribi ütiä biani kiakia tie, amne tikwe kani ngäbti ietre, ye köböire abko tikwe sribiba ngwarbe munbe. **9** Erere arato, ti nämane mun ngätäite yete angwane, ti nämane nebe jändrän mdei nike ruäre angwane, tikwe sribi mikani ñakare mun iti kisete, ñobtä ñan angwane jändrän mdei nika nämane tikwe abko ja mräkätre Macedoniabo nämane nuke angwane, nämane bien tie. Tikwe sribi mikani ñakare jire mun kisete, ye kwrere tikwe nuendi janknu. **10** Ti abko, ie kukwe era Kristobtä gare kuin, ye kwrere Ngöbö kukwei kuin

Kristobtä tikwe mikani gare munye angwane, tikwe ütiä käräbare ñakare munye, yebtä abko ja ruen ütiäte kri tie, aiseite ni ñakare jire iti Acaya yete kä raba ti kada kete kukwe era ye niebtä. **11** ¿Tita ñäke kore, yebtä abko tita mun tarere ñakare munta nütüre ya? Ñakare. Mun tare kri tikwe, ye abko gare kuin Ngöböye, aiseite mun tare ñakare tikwe, munkwe ñan nütü. **12** Ni mda mda tä nuke dirire mun ngätäite, ye abko ie ja ñan raba-dre ruen ütiäte ti kwrere, abko-käre tikwe ñan kä biandre jire chi ietre sribikäre ti kwrere amne tita sribire, ye kwrere tikwe sribidi janknu munbe. **13** Tita niere kore, ñobtä ñan angwane nitre ye abko ñakare Kristo kukwei ngwianka era metre amne niaratre abko ni ngökaka, akwa tätre ja bä mike Jesu kukwei ngwianka kwrere. **14** Akwa niaratre tä näin kore, ye abko ñakare kukwe bä jene, ñobtä ñan angwane Satana ara jire käta ja bä mike angele kä trä ngwente Ngöbökwé kwrere. **15** Ye mden kisete, sribikätre Satanakwe abko tätre ja bä mike ni sribikä metre Ngöbökwé ye kwrere, yebtä munkwe ñan töbi-kadre kri. Akwa niaratre tä näin ni ngökö kore, ye dokwäre Ngö-bökwé mikadi ja ngie nuen mrä.

Pablota ja tare nike, btä tä ja käikitekä

16 Ti bike niereta bobuta krörö munye: Ti abko töi ñakare, ye munkwe ñan nütü jire chi tibtä,

akwa ti töi ñakare munta nütüre janknu tibtä ne ngwane, ni töi ñakare, ye kwrere jire ti bike blite angwane, munkwe ti kukwei nua. Ti tö blitai ni töi ñakare kwrere ja käikitakakäre chi.

17 Tikwe ja käikitarekä kore, ye kwrere ti Dänkien Jesu käkwe ñan ja käikitadrekä, akwa ti bike blite kore ni töi ñakare kwrere ja töi jenbti au, **18** ñobtä ñan angwane ni tarä mun ngätäite käta ja käikitekä au, ni tödekaka ñakare Jesubti tä ja käikitekä au ye kwrere, aiseite ti bike ja käikitekä siba niaratre kwrere.

19 Mun abko töbtä kri amarebti nitre ni ngökaka töi ñakare tä mun kanti yete abko ie munta olo ketete jäme. **20** Erere arato, tätre mun mike ja kukwei mike täte angwane, munta kaen ngä-bti jäme. Mdakäre abko, tätre jändrän denkä ngwarbe munkän, tä mun ngökö amne tä bätä ngwen munbtä, tä mun mete ngwärebtä, akwa munta kaen ngäbti jäme. **21** Akwa ti abko käkwe ja mikani ñakare krübäte jire chi dirikä mda mda ye kwre-re, akwa tikwe ja mikani bobre, di ñakare mun okwäbti yete, yebtä abko tita nebe ja gaireta.

Akwa nitre mun ngökaka tä ja käikitekä au, aiseite ni töi ñakare käta ja käikitekä, ye kwrere ti bike ja käikitekä krörö arato: **22** Niaratre abko hebreore amne ti hebreo arato. Niaratre abko israelita amne ti israelita arato. Niaratre därebare Abrahamkri amne ti därebare Abrahamkri arato. **23** Mdakäre abko, ni töi

ñakare kākwe blita, ye kwrere jire ti bike niere krörö mda: Niaratre abko sribikā Kristokwe tätre niere, akwa ti abko bāri sribikā Kristokwe niaratre ngwā abko ti bike bā mike krörö:

Tikwe sribibare bāri tare nitre ni ngökaka tā mun ngätäite yete ye ngwā. Erere arato, sribibtā Kristokrā ti kitani ngite bāre bāre niaratre ngwā amne, ti kwata metani bāri niaratre ngwā arato amne bāre bāre bāsi ti krütani arato sribikāre Kristo krāke niaratre ngwā. **24** Erere arato, bāri-ke jire nitre israelita kākwe ti kwata metani bā grebti bā jätābti bā ökān batire batire amne

25 bāmā jire nitre romanobo kākwe ti kwata metabā kri otobti amne bati ti tākāba jābti ti kāmikakāre. Erere arato, ti nāmane nāin rute mrenbti angwane, bāmā ru rikaba ñöte nguse ti ngöi jökrā, ye ngwane köböiti dibire rare tikwe jübakaba mrenbti amne bāsi ti müre reketaba ñöte. **26** Mdakāre abko, kukwe kuin Kristobtä tita ngwena ni mda mdaye, yebtä tikwe dikakabarera kabre kwäräkwarā amne dikakabtā kore ñö krikri jite kākwe ti rätäkāba bāre bāre amne nitre gokā kākwe ti rätäkāba bāre bāre ji ngrabare. Erere arato, nitre israelita mda mda tödekaka ñakare Jesubti ja rüere tibe ye kākwe ti rätäkāba amne nitre nünanka juta mda mdabti ye abko nāma ti rātekā kri arato kukwe kuin Jesubtä diri dokwäre kore. Mdakāre abko, juta krikrite ni kwati kätä ti rātekā. Erere

arato, tita niken kā mdabti juta bāre mento amne tita niken mrenbti angwane, käre ti rätäkāta amne nitre dirikā ngwarbe mda mda, ye käre tätre ti rātekā arato kukwe kuin Kristobtä ngwian dokwäre ti rätäkāta kore. **27** Erere arato, tikwe sribiba tare krübāte amne tikwe ja tare nika-ba kri amne bāre bāre tikwe kibiaba ñakare sribibtā. Mdakāre abko, tikwe mrö nikaba krübāte amne tikwe tomna mdei nikaba kri arato. Bāre bāre tikwe mröba ñakare amne tikwe kā tibo nikaba bāre bāre amne bāre bāre dān ñan rababa tie amne tikwe ja бүtie nikaba arato. Kukwe kuin Kristobtä tita niken ngwena kwäräkwarā, yebtä abko tita ja tare nike kore. **28** Kukweta nakenkā kore tibtä, ye bārire mda abko kukwe mda mda tā kite ti rüere, ye abko tribe doboko kwrere jire tā kite mate ti kötärā angwane, nitre gätäkā Kristo kābti, yebtä abko tita nebe töbike kri mda krörö: **29** Mun ruäre dita krüte nāin janknu Kristobe, ye ngwane ti dita krüte munbe gwaire siba. Amne ni tödekaka Jesubti ye tā niken ji blobti ni mda köböite, ye ngwane ti motota nebe romon ni tödekaka Jesubti ye dokwäre.

30 Amne tikwe ja kāikitadre-kā kore ne ngwane, ti bobre di ñakare, yebtä abko tikwe ja kāikitadikā. **31** Amne Ngöbö, ni Dänkien Jesu Rün kwe aibe ni rabadre kāikitekā käre-käre, ye okwābti tita kukwe era erere niere abko gare kuin ie. **32** Mdakāre abko, ti nāma juta Damascote

angwane, gobran sribikā jrei
 Aretas krāke ye kākwe nitre rükā
 mikani jukwebtä jutate yete ti
 kakāre ngite, **33** akwa nitre töde-
 kaka Jesubti nämā ruäre yete
 abko kākwe ti mikaba kutiate,
 kākwe ti gībiakaba bentanante ta
 timon kite ta juta yete angwane,
 tikwe kwäräbeba kore nitre rükā
 yebtä.

Ngöbökwe jändrän mikani tuare köböre Pabloye

12 **1** Kukwe rakakaba kore
 tibtä, akwa tikwe ja käi-
 kitadrekä au kukwe yebtä abko
 ñan rabadre ti mike bāri ütiäte
 ruen tie, akwa ni Dänkien Jesu
 kākwe kukwe mikani tuare bäre
 bäre köböre kwrere tie abko btä
 ti bike blite janknu abko krörö:
2 Kä kwä jätäbti kobkāra, ti
 nämā tödeke Kristobti angwane,
 ni Dänkien nikani ti ngwena
 mobe käin nebe Ngöbö ara jire
 kanti kä käinbti. Ye kanti ti jani-
 kani abko gare kuin tie, akwa ti
 nikani metre kore ya o ti üai aibe
 jänikani ya abko gare ñakare tie,
 akwa Ngöbö aibe ie gare.

3-4 Akwa ni Dänkien nikani ti
 ngwena nebe kä kuin deme Ngö-
 bökwe kanti, ye abko nikani ti
 ngwena ño metre abko gare ña-
 kare tie, akwa kä ye kanti tikwe
 kukwe kaibe tiebe kukwei nuaba
 amne kukwe ye abko ti ñan raba
 niereta jire chi. **5** Kukwe naka-
 ninkä kore tibtä, yebtä tikwe
 bikadre kri, akwa yebtä ñan
 tikwe bikadi kri au, akwa ti
 bobre, di ñakare, yebtä abko
 tikwe bikadi kri. **6** Ye abko,

tikwe kukwe tuaba, ye tikwe nie-
 dre ni mda mdaye bikakäre kri,
 ye ngwane tikwe ñan kukwe nie-
 dre jire ni töi ñakare kwrere
 ruen tie, ñobtä ñan angwane
 tikwe kukwe era erere niedre.
 Akwa ti ñan tö bikai kri au ku-
 kwe kore btä, ñobtä ñan angwa-
 ne kukwe kore, yebtä ni mda
 mdakwe ti mikadre ütiäte Jesu
 kukwei ngwianka kwrere, ie ti
 ñan tö, akwa tita nüne metre
 amne tita Ngöbö Kukwei mike
 gare metre, yebtä ni mda mda
 kākwe ti mikadre ütiäte, ie ti tö.

7 Tikwe jändrän tuani, yebtä
 tikwe ñan bikadre kri, abkokäre
 tita ja tare nike krörö: Kri tukwä,
 ye kwrere jire tä nebe ruen ngri-
 tekä ti ngrabare tie, ye abko
 Ngöbö ara jire kākwe Satana tua-
 nimetre jändrän juen ti mikakäre
 bren kore abko kisete tita ja tare
 nike. **8** Tita ja tare nike kore, ye
 abko ti Dänkien kākwe diandre-
 kä tibtä abko tikwe ribebarera
 bämä jire ie, **9** akwa niarata nie-
 re krörö tie: Tita ma tarere ja
 moto kuinbti, ye aibe rabadre
 ütiäte makrä, ñobtä ñan angwa-
 ne ni bobre di ñakare, yebtä
 abko ti di kri tuata, nieba ti Dän-
 kienkwe tie. Ye mden kisete, ti
 bobre di ñakare, yebtä bāri ti tö
 rabadre ja käikitekä, Kristo di kri
 rabadre täte jökrä tibtä abkokä-
 re. **10** Ye abko, tita nebe ruen
 bobre, di ñakare tie angwane, ni
 mda mda tä ñäke taretare tie
 amne tita jändrän bätäkä ngwa-
 rbe mdei nike, erere arato tita ja
 tare nike ni mda mda kisete
 amne, tödekabtä Jesubti tita ja

tare nike bātākā ngwarbe, ye abko kái nuäre kri tibtä, ñobtä ñan angwane tita nebe ruen bobre di ñakare tie, ye ngwane abko Kristo di tä nebe bäri kri tibtä, aiseite kätä nebe nuäre tibtä.

Pablota nitre Corintobo tarere kri

11 Ni töi ñakare, kwrere jire tita ja bä mike mun okwäbti, akwa mun ara jire köböite tita nuene kore, ñobtä ñan angwane munkwe ti mikadre ütiäte, kākwe blitadre kuin tibtä, ye ngwane tikwe ñan ja bä mikadre jire chi ni töi ñakare kwrere. Ti abra ütiäte ñakare bkänä, ñobtä ñan angwane Kristo aibe ütiäte, akwa nitre tä ja bä mike Jesu kukwei ngwianka krikri, ye abko ñakare bäri ütiäte kri tikrä, aiseite ja ruen ñakare bobre niaratretä tie. **12** Ni Jesu kukwei ngwianka era metre abko tä bä mike sribi kwebti, ye erere tikwe bä mikani krörö mun okwäbti: Ngöbö tä tibe, ye bä mikakrä tikwe sribi kri ñan tuabare nuenba Ngöbö diebti amne, sribi kri nuenba tikwe, yebtä mun töi ñan rababa krütare. Tikwe nuenba kore angwane, tikwe nünankaba dite jabtä, kākwe ja tare nikaba bätärekä, yebtä abko ti abko Jesu kukwei ngwianka era metre abko tikwe bä mikaba. **13** Akwa tikwe sribiba mun ngätäite yete angwane, tikwe ja mräkätre gätäkä Jesu käfti kä mda mda käfti abko kötärä ti nämä sribi mike, kä nämä ti die mike, ye

kwrere tikwe sribi mikaba ñakare mun kötärä. Ne aiseite sribi kore, aibebtä mun ñakare ja kwrere ja mräkätre mda mdabe tita niere. Tita kukwe nuene kore ne raba mate tare munbtä amne, tita ja mike ngite mun rüere raba ruen munye ne ngwane, munkwe ti ngite ye dian jökrä jabtä ta.

14 Ti mräkätre, mtare ti nente juto biare rikakäreta basare bämäkäre munye. Akwa ti näinta ne ngwane, tikwe ñan jändrän kärädita jire chi munye arato, ñobtä ñan angwane ngwian amne jändrän mda mda tä munkwe, ñan jändrän yetari tita niken mun käfti yete, akwa mun ye ara rabadre tödeke metre Kristobti, abkotari tita niken yete, ñobtä ñan angwane ti abko mun rün kwrere, amne ngäbäkcre rün kätä ngwian ükekrö ngäbäkcre kwekwe kräke amne, ñan ngäbäkcre kätä ngwian ükekrö rün btä meye kräke.

15 Ye mden kisete, ja moto kuinbti ti tö jändrän tikwe gainte jökrä munkrä amne, ti ne ara jire bike ja gaente au mun kräke, mun die mikakäre nüne bäri Kristokrä. Ti mräkätre, tikwe mun taredre bäri mda ne ngwane, ti taredre bäri chi munkwe ya ño ruen?

16 Mdakäre abko, tita mun tarere kore, yebtä munta töbikes ño abko erere munta töbikes tie, akwa tikwe ngwian käräba ñakare munye, aiseite tikwe sribi mikaba ñakare mun kötärä, ye abko dbe munkrä ruen tie. Akwa tikwe bikaba bäri töbtä,

abkokänti munkwe ja dokwä mikani kö okwäte ti köböite abko ni ruäre tä niere tibtä.

17 Ne aisete ti bike kukwe ngwentari krörö munye: ¿Tikwe ni juani ruäre basare munye yete, ye köböire tikwe ngwian dianinkä munkän ya? Ñakare jire chi. **18** Erere arato, Tito rikadre basare munye yete abko tikwe ribeba ie, ye erere rikaba angwane, tikwe ja mräkä mda juamba ben nebe yete, ¿ye angwane Titokwe ngwian dianinkä munkän sribi ütiäre ya? Ñakare jire, ñobtä ñan angwane Tito amne ti, nun abko tä nüne ja kwrere amne nun töi ja kwre-re arato, aisete nun jändrän den-kä ñakare munkän sribi ütiäre.

19 Tita kukwe niere kore munye, yebtä abko nunkwe ja mikani ngite, aisete nunta ja bä mike ngite ñakare mun ngwäre-kri, munta nütüre nunbtä, akwa ñakare kore, ñobtä ñan angwane nunta blite era metre Ngöbö ngwäre-kri amne ni jen Kristokwe käta blite, ye kwrere nunta blite. Jändrän jökrä nuenta nunkwe, ye köböire abko mun jökrä rabadre niren kuin nünakäre bäri metre Kristokrä abko ie ti tö, ti mräkätre tare tikwe. **20** Ti mräkätre, tita blite kore munbe, ñobtä ñan angwane ti rikadre nebe basare munye yete angwane, nane ti tö mun tuai nüne kuin Kristokrä, erere ñan kwan-dre tie abko jürä kri tibtä. Erere arato, mun tö rabadre ti tuai blite ño jabe, ye kwrere tikwe ñan blitadre munbe abko jürä tibtä

arato. Mdakäre abko, nane munta rüre jabe kwärikwäri amne munta mokrere ni mdabe jändrän kwe dokwäre amne mun moto nebe romon jötrö abko jürä tibtä. Erere arato nane mun ruäre kábärekábäre amne ni ruäre tä blite ngwarbe ni mda mda rüere, nane ni ruäre abko tä ni mda mda kädriere amne ni ruäre abko tä bike krikri amne ni ruäre tä nüne käme abko tä kä mike nokre, ye abko jürä kri tibtä arato. **21** Mdakäre abko, mun kwati käkwe ja mikani ngite, ye abko käi nikani raire ta, akwa nane mun ngämi kukwe käme ye kite temen amne, nane munta ja mike ngite janknu Ngöbö rüere krörö abko jürä nibi tibtä: Ni brare tä bike merire jae kwärikwäri amne meri tä bike brare jae kwärikwäri, erere arato munta ja mike gure tiebetiebe gore ni mda mdabe amne, kukwe kämekäme kore Ngöbö rüere aibe mdei munye, aisete ti näinta basare munye yete angwane, nane mun tädre ja mike ngite janknu kore, yebtä tikwe mun kwati müaidre jakän amne ti rabadre tuen bobre Ngöböye mun ngwäre-kri abko jürä nebe tibtä arato.

Pablota nitre Corintobo mike mokre mrä

13 **1** Ti mräkätre, ti bike nikenta basare bämäkäre munye, akwa mun mda mda tä ja mike ngite Ngöbö rüere, ye kräke tikwe kukwe ükaite, ñobtä ñan angwane ni nibu ya, ni nimä

ya kākwe blitadre ja kwrere nia-
ra rüere, ye ngwane niara ngite
rabadi gare metre abko Ngöbö
Kukwei kätä niere. Ne aise-
te Ngöbö Kukwei kätä kukwe niere,
ye kwrere tikwe kukwe ükadite.
2 Ti janama basare bobukäre
munye yete angwane, tikwe mun
mikani mokre ja ngwäre-kri yete
abko erere tita mobe munye
angwane, ti bike mun miketa
mokre bobuta abko krörö: Ti
näinta basare munye yete
angwane, munkwe ja mikani ngi-
te, ye abko tikwe ñan diandreta
jire munbti ta, akwa tikwe mun
mikadi ja ngie nuen, 3 ñobtä ñan
angwane Kristo tä blite era me-
tre ti köböire ya abko mun tö gai
metre. Kristo abko tä ja mike di
ñakare mun ngätäite abko mun
ruäre tä niere, akwa Kristo abko
tä ja di kri bä mike mun ngätäi-
te. 4 Ye abko, era metre ni bobre
di ñakare, kwrere jire Kristo
kämikani krusobtä, akwa mtare
tä nüne kärekäre Ngöbö di kri
köböire. Kristo di namani ñaka-
re, ye kwrere ti di ñakare, akwa
tita ketetibe Kristobe kore ne
ngwane, Ngöbö di kri köböire
tikwe nünandi sribikäre mun
kräke.

5 Akwa munta tödeke kwatibe
Kristobti ya, ñakare ya, yebtä
munkwe ja trä tua kuin au amne,
munta tödeke kuin metre ya,
ñakare ya, ye munkwe mika
ñäräre kuin jabtä au. Kristo Jesu
tä nüne munbtä, akwa munta
tödeke ñakare bti ruen munye ne
ngwane, Kristo tä nüne ñakare
bkänä munbtä. 6 Akwa tikwe

ñan sribibare ngwarbe mun
ngätäite yete, aise-
te era metre
munta tödeke Kristobti, ruen tie.
7 Amne munkwe ñan kukwe
kämekäme nuendre jire Ngöbö
rüere abko tita ribere Ngöböye.
Tita blite kore Ngöböbe munkrä,
ye abko ñan tikwe sribibare kuin
metre abko munkwe bä mikadre,
ie ti tö akwa, munkwe jändrän
kuin nuendre metre Ngöbökrä
aibe ie ti tö, kätä blite Ngöböbe
munkrä. Tikwe sribibare ngwa-
rbe tä nebe tuen ni ruäre-ye,
akwa munkwe jändrän kuin
nuendre abko tita ribere Ngöbö-
ye, 8 ñobtä ñan angwane kukwe
era metre Kristobtä, ye rüere ti
ñan raba kukwe mda nuene jire
chi, akwa tikwe sribidre jirekäbe
kukwe era metre ye kräke. 9 Ne
aise-
te, ti dita nebe ruen ñakare
tie, ye ngwane kätä nebe nuäre
tibtä, ñobtä ñan angwane mun
abko rabadre dite dite nüne Kri-
stokrä abko ie ti tö, ne aise-
te kätä nebe nuäre tibtä. Mdakäre
abko, Ngöbökwé mun mikadre
nünenta kuin metre ja ngwäre-
kri, ie ti tö, aise-
te tikwe blitadi
janknu Ngöböbe mun jökrä krä-
ke. 10 Ti mräkätre, ti ngämi
niken basareta munye yete,
känenkri tita tärä ne tike tare
munye, mun mikakäre mokre,
ñobtä ñan angwane ni Dänkien
Jesu kākwe ja di biani tie, ye
ñan biani kwe tie ni mda mda
mikakäre ja ngie nuen, akwa ja
di biani kwe tie ni mda mda die
mikakäre nüne metre jakrä, aise-
te ti ngämi niken yete, känenkri
tita mun mike mokre kore.

Kukwe mrä

11 Ti mräkätre, ti bike kukwe niere mrä krörö munye: Munkwe kä ngwian nuäre kri jabtä, ie ti tö amne, munkwe ja töi mika nüne kuin metre Ngöbö ngwäre-kri. Erere arato, tita kukwe niere munye, ye erere munkwe mika täte amne, munkwe ja töi mika ja näre jökrä amne munkwe nüna jäme jabe kwärikwäri angwane, Ngöbö ni tarekä kri amne kä jäme bianka nie, ye tädi kärekäre munbe.

12 Mdakäre abko, munta köbö ngwentari jae angwane, munkwe ja demain era metre kwärikwäri. **13** Ja mräkätre jökrä tödekaka Jesubti tä Macedonia nete käta köbö kuin juen munkrä.

14 Erere arato, ni Dänkien Jesukristo käkwe ja moto mika kuin munkrä amne Ngöbö käkwe mun taredre amne Ngöbö Üai Deme rabadre nekete ketetibe munbe, ie ti tö ti mräkätre. Abko kore se. Ne ngörä.